საქართველოს რესპუბლიკა

დაარსებულია 1918 წელს.

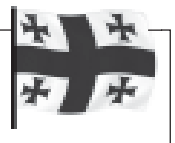

სამშაბათი, 6 თებერვალი, 2007 წელი.

№ 22 (5623)

იმისთანა ჭმინდა საქმეში, რიგიერიც ბეჭდვური სიფცვაა, ფცეილებით და ჭიჩებით ბეჩთის გაფანა ყველა უკადრისობაზე უსაძაგლესია.

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@ayety.ge

ვებ გვერდი: www.open.ge/sakartvelos-respublika

ფასი 50 თეთრი.

„ჯერ წესია წესი და მერე საქმეა საქმე“,

3

„ბოკერიები“ გრძნობენ პოლიტიკური კრახის გარდუვალობას. ამიტომ, როგორც არასდროს, ისე სჭირდებათ ინტელიგენციის მხარდაჭერა, აპლოდისმენტები.

დღეს მეწარმეებსაც ისე გვიყურებენ, როგორც მაშინ ტროცკისტებს და მოღალატეებს – გვაშინებენ, წილში გვიჯდებიან, ფულს გვძალავენ, თუ წინააღმდეგობა გავუწიეთ, რეკეტს გვიწყობენ, ნაგებობებს გვინგრევენ, დაჭერით გვემუქრებიან.

5

არა ვართ, ბატონებო, ტროცკისტები, ჩვენ მეწარმეები ვართ!

საქართველოს ცხელ წერტილებში კიდევ უფრო დაცხა

10

რა იცოდა სულხან მოლაშვილმა, რომ ბადრაგი ასე უგონოდ დათვრებოდა?!

2

პიროვნების თავისუფლება

Tu natus es non tibi, non mihi, sed patriae – შენ დაიბადე არც თვითონ შენთვის და არც ჩემთვის, არამედ – სამშობლოსათვის

ციცერონი

6

ყველას უცხოეთისკენ უჭირავს თვალი

8

მალე სოფელში ქალი აღარ დარჩება. ვინც მოახერხა, უცხოეთში წავიდა

№ 22. სამშაბათი, 6 თებერვალი, 2007 წელი.

● შალვა ხაჭაპურიძის თქმით, ხვედელიძის გაქცევა სასჯელაღსრულების დეპარტამენტმა მოაწყო: „ასე ამბობს პატიმარიც, სამწუხაროდ, ამ პროვოკაციას წამოვეგეო“

◎ პარლამენტის თავმჯდომარე

ნინო ბურჯანაძე ადამსონს შეხვდა

პარლამენტის თავმჯდომარე ევროპასა და ევრაზიის ქვეყნებში აშშ-ის დახმარების პროგრამების კოორდინატორს შეხვდა

საქართველოში სახელმწიფო ინსტიტუტების გაძლიერებასა და აღნიშნულ პროცესში პარლამენტის განსაკუთრებულ როლზე იმსჯელეს საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარემ ნინო ბურჯანაძემ და აშშ-ის დახმარების პროგრამების კოორდინატორმა ევროპასა და ევრაზიის ქვეყნებში, ტომ ადამსონმა საქართველოს პარლამენტში გამართულ შეხვედრაზე.

ნინო ბურჯანაძის განცხადებით, ქვეყნისთვის ერთ-ერთ მთავარ პრიორიტეტს ქართული კანონმდებლობის საერთაშორისო სტანდარტებთან ჰარმონიზება წარმოადგენს. მისი თქმით, ამ კუთხით, საქართველოსთვის საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობას და გალტიისპირეთისა და აღმოსავლეთ ევროპის სხვა ქვეყნებთან საპარლამენტთაშორისო ურთიერთობებს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს.

შეხვედრაზე განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმეს საქართველოს სისხლის სამართლის კანონმდებლობის რეფორმას, რომლის პრინციპების პრაქტიკულ რეალიზაციას კანონპროექტი „საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი“ წარმოადგენს.

– აღნიშნული რეფორმის წარმატებით განხორციელება ხელს შეუწყობს საქართველოში დემოკრატიული პრინციპების განმტკიცებას და ქვეყანაში ადამიანის უფლებათა დაცვას, – განაცხადა ტომ ადამსონმა ნინო ბურჯანაძესთან შეხვედრაზე.

ჯი-ეიჩ-ენი

◎ დანაშაული და სასჯელი

რა იცოდა სულხან მოლაშვილმა, რომ ბადრაგი ასე უგონოდ დათვრებოდა?!

გაგი ხვედელიძეს ზემოქმედების ეშინია

კონტროლის პალატის ყოფილი მუშაკი პატიმარი გაგი ხვედელიძე ძალაძის რესპუბლიკური საავადმყოფოდან 3 თებერვალს, დილით გაიქცა. მას შვილი წლით თავისუფლების აღკვეთა ჰქონდა მისჯილი.

გაგი ხვედელიძის განცხადებას ადვოკატმა შალვა ხაჭაპურიძემ სახალხო დამცველს სოზარ სუბარისა და პარლამენტის ადამიანის უფლებების დაცვის კომიტეტის თავმჯდომარეს ელენე თევდორაძეს გადასცა.

– განცხადებაში ხვედელიძე შესაძლო ფიზიკური, მორალური და ფსიქოლოგიური ზეწოლის. საშიშროებაზე ამახვილებს ყურადღებას, უნდათ რომ აიძულონ, სულხან მოლაშვილის საწინააღმდეგო ჩვენება მისცეს, თითქოსდა, მის გაქცევაში სულხან მოლაშვილის ხელი ურევია.

პატიმარი ამ განცხადებით სახალხო დამცველისა და ელენე თევდორაძისგან დახმარებას ითხოვს, რათა მასზე რაიმე ზეწოლა არ მოახდინონ. ადვოკატის აზრით, ამ გაქცევაში გამორიცხულია სულხან მოლაშვილის მონაწილეობა, თავად შეკითხვის ასე დასმაც ალოგიკურია: „რა იცოდა სულხან მოლაშვილმა, ან საიდან უნდა სცოდნოდა, რომ გადრაგები ასე უგუნოდ დათვრებოდნენ?!“

შალვა ხაჭაპურიძის თქმით, ხვედელიძის გაქცევა სასჯელაღსრულების დეპარტამენტმა მოაწყო: „ასე ამბობს პატიმარიც, სამწუხაროდ, ამ პროვოკაციას წამოვეგეო“.

ადვოკატი არ გამორიცხავს, რომ, ეს გაქცევა დასჭირდათ ხვედელიძის 7-წლიანი სასჯელისთვის კიდევ 4 წლის დასამატებლად, რასაც, გუნებრივია, იგი ვერ გაუძლებდა და ამის შემდეგ მისგან სასურველ ჩვენებას მიიღებდნენ. „ასე ხსნის ამ ყველაფერს პატიმარი“, – ასკვნის ხაჭაპურიძე.

პროკურატურამ სასამართლოს გაგი ხვედელიძისთვის ორთვიანი წინასწარი პატიმრობის შეფარდების შუამდგომლობით მიმართა. ხაჭაპურიძის განმარტებით, არც ხვედელიძე და არც მასთან ერთად დაპატიმრებული გიორგაძე თავს დანაშაულად არ ცნობენ და დაცვის მხარე არანაირი ალბეთი ლონისძიების გამოყენებას არ დაეთანხმება.

თამარ შაიშმელაშვილი

◎ კონფლიქტის ზონა

ნიქოზს ოსური მხრიდან ბომბავდნენ

ქართულ-ოსური კონფლიქტის ზონაში, სოფელ ნიქოზის მიმართულებით ცეცხლის გახსნასთან დაკავშირებით მონიტორინგის ჯგუფმა საბოლოო დასკვნა უკვე მიიღო.

როგორც ქართული სამშვიდოებო გატალიონის მეთაურმა მამუკა ყურაშვილმა განაცხადა, დასკვნაში ერთმნიშვნელოვნად არის ჩამოყალიბებული, რომ ცეცხლი ოსური მხარის კონტროლირებადი ტერიტორიიდან გაიხსნა და ქართულ სოფელ ნიქოზში თითქმის 9 ყუმბარა ჩავარდა.

მისივე თქმით, მონიტორინგის ჯგუფი აღნიშნავს, რომ ერგნეთის მიმდებარე ტერიტორიაზე, მას შემდეგ, რაც ქართული მხარის მოთხოვნით ე. წ. ნეიტრალურ ტერიტორიაზე დამკვირვებელთა მაკონტროლებელი ჯგუფი ჩადგა, ცეცხლის აღარ გახსნილა.

მონიტორინგის ჯგუფის აღნიშნული დასკვნა უკვე გადაეგზავნა საქართველოს სახელმწიფო მინისტრს კონფლიქტების მოწესრიგების საკითხებში მერაბ ანთაძეს.

ინტერპრესნიუსი

◎ აქტუალური თემა

შემოწირულობებს ვერ დაშალავენ?

პოლიტიკური გაერთიანების შესახებ კანონის მიხედვით, პარტიებმა ყოველი წლის 1 თებერვლამდე შარშანდელი საფინანსო დეკლარაცია ჯერ მედიაში უნდა გამოაქვეყნონ, შემდეგ კი, ათ დღეში დეკლარაცია იუსტიციის სამინისტროს უნდა წარუდგინონ. დაგვიანებისთვის მათ ათასლარიანი ჯარიმა დაეკისრებათ. საფინანსო დეკლარაციაში მითითებული უნდა იყოს პარტიის წლიური შემოსავალი და ხარჯები. ცალკე უნდა იყოს ნაჩვენები არჩევნების შემოსვალ-გასავალი.

ახალი მემარჯვენეები პირველი პოლიტიკური პარტიაა, რომელმაც საფინანსო დეკლარაცია ვადამდე გამოაქვეყნა და ხარჯების აუდიტი იუსტიციის სამინისტროსაც გადასცა.

გამოქვეყნებული ფინანსური ანგარიშის მიხედვით, ერთიანმა ნაციონალურმა მოძრაობამ სახელმწიფო ბიუჯეტიდან 2006 წელს 1 მილიონ 500 000 ლარი დახარჯა. ამ თანხის გარდა, ნაციმოძრაობამ საარჩევნო კამპანიისთვის 3 მილიონ 667 000 ლარი გაიღო. ხარჯები კერძო პირებისა და კომპანიების შემოწირულობებით დაფინანსდა.

„პარტიების ბიუჯეტიდან დაფინანსების იდეა არის ერთიანი მემორანდუმის შედეგი, რომელიც პოლიტიკური პარტიების, არასამთავრობო სექტორის და მედიის წარმომადგენლების ერთობლივი მუშაობით გახდა შესაძლებელი. შეთანხმება სტრასბურგში შედგა. თავად იდეა, თუ როგორი და რამდენი უნდა ყოფილიყო ეს დაფინანსება, მოდიოდა ოპოზიციური პარტიებიდან, კერძოდ, მემარჯვენეებიდან და მრეწველებიდან“, – აღნიშნავს პარლამენტის ვიცე-სპიკერი მიხეილ მაჭავარიანი.

ახალი მემარჯვენეები ერთი წლის განმავლობაში თავს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი 131313 ლარით ინახავდნენ. ამ თანხის გარდა, საფინანსო დეკლარაციაში წერია, რომ პარტიას სულ 19 000 ლარი შემოსწირეს. თანხა, კი, როგორც დავით საგანელიძე ამბობს, პარტიის მუშაკთა ხელფასების, ოფისის იჯარისა და სხვა ხარჯებისთვის ეყოთ.

ფული – პარტია – პარლამენტი

ერთი წლის განმავლობაში მრეწველთა პარტია ერთხელ დაფინანსდა და ისიც სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. 115 ათასი ლარიდან ნაწილი ადგილობრივ არჩევნებს მოხმარდა.

„საბიუჯეტოს გარდა, სხვა დაფინანსება შარშანდელი არა გვქონია, არც – შემოწირულობები. ჩვენს ბალანსზე ქონება, ფაქტობრივად, არ ირიცხება. პარტიას საიჯარო ხელშეკრულება აქვს გაფორმებული კერძო მესაკთრესთან. ეს არის და ეს – აცხადებს მრეწველების ერთ-ერთი ლიდერი გიორგი ცაგარეიშვილი.

რესპუბლიკელებმა სულ 140 000 ლარი დახარჯეს. აქედან 61 000 სახელმწიფო დაფინანსება იყო. 78 000 ლარი კი, პარტიის თავმჯდომარის დავით უსუფაშვილის თქმით, კერძო პირების შემოწირულობებია.

ბიუჯეტიდან დაფინანსებას მხოლოდ ის პარტიები იღებენ, რომლებიც პარლამენტში მოხვდნენ. ლეიბორისტულმა პარტიამ თუმცა პარლამენტში ვერ მოხვდა, მაგრამ რაკი ოთხპროცენტიანი ბარიერი გადალახა, სახელმწიფოსგან ნაწილობრივი დაფინანსება მიიღო. „ბიუჯეტიდან გამოყოფილი თანხა ჩვენი პარტიისთვის საკმარისი არ არის, ბიზნესმენები კი ჩვენს დაფინანსებას ხელის უფლების შიშით ვერ ბედავენ“ – აცხადებენ ლეიბორისტები.

საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდამრღვევთა კოდექსის მიხედვით, თუკი პარტია დეკლარაციაში შემოწირულობის თანხას დამალავს, ჯარიმის ოდენობა 300-დან 5000 ლარამდეა.

მზია გელენავა

◎ კანონპროექტი

კულტურული ფასეულობა საზღვარგარეთ ლეგალურად გავა

უახლოეს მომავალში კერძო მესაკუთრეს მის მფლობელობაში არსებული კულტურული ფასეულობის საზღვარგარეთ ლეგალურად გატანის უფლება მიეცემა. ამის შესახებ საქართველოს კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის მოადგილემ ნიკოლოზ ვაჩეიშვილმა განაცხადა.

საქართველოს პარლამენტი კანონში „კულტურული ფასეულობების საქართველოდან გატანისა და საქართველოში შემოტანის შესახებ“ შესატან ცვლილებებს განიხილავს. პროექტი კულტურული მემკვიდრეობის სახელმწიფოს მიერ გამოსყიდვას ისახავს მიზნად.

ნიკოლოზ ვაჩეიშვილის განმარტებით, **„აქამდე კანონი მხოლოდ სიტყვით კრძალავდა კულტურული მემკვიდრეობის ძვეყნის ფარგლებს გარეთ გატანას. ამ აკრძალვას ზურგს არავითარი ნორმატიული აქტი არ უმაგრებდა. ამჯერად კანონში შევიდა ცვლილებები, რომლის მიხედვითაც კერძო კოლექციებში დაცულ ფასეულობათა მეპატრონეებისგან სახელმწიფოს ამ ფასეულობის შესყიდვისათვის ეძვსთვიანი ვადა ეძლევა. წინაალმდეგ შემთხვევაში მეპატრონეს უფლება აქვს, ხელოვნების ნიმუში ძვეყნის საზღვრებს გარეთ გაიტანოს“.**

პროექტის მიხედვით, საქართველოს კულტურის სამინისტროს კულტურული მემკვიდრეობის კომისიას ფუნქციები გაუფართოვდება. კომისიის წევრები სახელმწიფოს ფარგლებში დასატოვებელ ფასეულობას შეარჩევენ, დანარჩენზე კი ძვეყნის საზღვრებს გარეთ გატანის უფლებას გასცემენ.

მისივე განმარტებით, კონკრეტულ ფასეულობათა ღირებულებას კულტრის სამინისტროს კულტურული მემკვიდრეობის კომისია საბაზრო ფასებთან შესაბამისობაში დადგენს.

„კანონის მიღების შემთხვევაში შევებრძოლებით, ქართული კულტურული მემკვიდრეობის საქართველოს ფარგლებს გარეთ გატანის ტენდენციას და აღვწერთ და ძვეყანაში დავტოვებთ ხელოვნების ყველაზე ღირებულ ნიმუშებს. ნებისმიერ ხელოვანს სურვილი აქვს საკუთარი ნამუშევარი ძვეყნის ფარგლებში გაიყიდოს. ეს შემოქმედის სიამაყისა და ღირსების საკითხია. ის მოსაზრება, რომ საზღვარგარეთ კულტურული ფასეულობები უფრო ძვირად ფასობს, სიმართლეს არ შეესაბამება. შესყიდვის შემთხვევაში სახელმწიფო გადაიხდის იმდენს, რამდენიც ღირს ესა თუ ის ნივთი ადგილობრივ გაზარზე, მაგალითად ანტიკვარიატის მაღაზიებში ან აუქციონზე“, – აღნიშნა ნიკოლოზ ვაჩეიშვილმა.

ჯი-ეიჩ-ენი

ქვეყანა

„ბოკერიეები“ გრძნობენ პოლიტიკური კრახის გარდუვალობას. ამიტომ, როგორც არასდროს, ისე სჭირდებათ ინტელიგენციის მხარდაჭერა, აპლოდისმენტები.

◎ ყველას თავისი აზრი აქვს

დღეს ქართული საზოგადოება ფართოდ განიხილავს ჩვენს თვალწინ განვითარებული განუკითხაობის, უსამართლობის, უზნეობის მრავალრიცხოვან ფაქტს. ვგულისხმობ კერძო საკუთრების ჩამორთმევა-დანგრევას, სოციალურად დაუცველი ხალხისთვის (პენსიონერების, ომის ვეტერანების)თვისძ დაწესებული შეღავათების გაუქმებას, ე. წ. შემოქმედებითი კავშირების)თვის ქონების ჩამორთმევის მცდელობას, საზოგადოებაში ცნობილი, პოპულარული ადამიანებისთვის ბინების ჩამორთმევას... სამწუხაროდ, უკვე „თემად“ ქცეული, სანდრო გირგვლიანის თუ ამირან რობაქიძის მკვლელობები... არც ვიცი, რომელი ერთი ჩამოთვალო. ის კი ვიცი, რომ ამ ყველაფერს, ცალ-ცალკე და ერთად, ხელისუფლების ტერორი, მოსახლეობის აგრესიად აგდება ჰქვია.

ამ წერილის დაწერის იდეა 26 იანვარს ინგა გრიგოლია „რეაქციის“ ნახვის შემდეგ „გამიჩნდა“, რომელიც თითქმის მთლიანად ბინების ჩამორთმევას მიეძღვნა. „წერად დავჯდომის“ სურვილი კი განსაკუთრებით მეორე დღეს გამიმაძღრდა, როცა, ნინოობის დღესასწაულზე, ავადსახსენებელ „შარდენ გართან“ მივედი, სადაც სანდრო გირგვლიანის მკვლელობის წლისთავი აღინიშნა.

აპოლიტიკურები

ზემოხსენებულ „რეაქციაში“, რომლის სტუმრები ნინელი ჭანკვეტაძე, ზაზა კოლელიშვილი, რამაზ იოსელიანი, ანუ ე. წ. შემოქმედებითი ინტელიგენციის წარმომადგენლები იყვნენ, ხშირად ისმოდა: ჩვენ პოლიტიკა არ გვაინტერესებს, აპოლიტიკურები ვართო, რაც, რბილად რომ ვთქვათ, ჩვენთვის გაუგებარია. გაუგებარია ისიც, თუ რას ნიშნავს „შემოქმედებითი ინტელიგენცია“. ამიტომაც ვიხმარე მათთან დაკავშირებით ტერმინი „ეგრეთ წოდებული“.

ინტელიგენტი განათლებულ, შეგნებულ კულტურულ ადამიანს ეწოდება, რომელიც გონებრივ შრომას ეწევა. ასე განმარტავს ამ ლათინურ სიტყვას ლექსიკონი. იქვეა შესაბამისი პროფესიების ჩამონათვალიც – მასწავლებელი, ინჟინერი, ექიმი, მწერალი, მხატვარი, მსახიობი და სხვა. დღეს ხელისუფლების, როგორც წესი, დივლომიანი, მაგრამ გაუნათლებელი წარმომადგენლები, ბევრს საუბრობენ კომუნისტურ მავნე გადმონაშთებზე. და თუ ამაზეა ლაპარაკი, მაშინ სწორედ ეს მიმაჩნია მავნე გადმონაშთად. არა მგონია, ყვავილების მესაინდულმეიხეილ მამულაშვილი, რომელსაც იქნებ წერა-კითხვა უჭირდა, ვინმეზე, თუნდაც ზოგიერთ მწერალსა თუ მსახიობზე ნაკლები ინტელიგენტი იყო ალარაფერს ვამბობ კაბელ „მიხეიოზზე“, რომლებიც დაკოჟრილი ხელებით ელოლიავებიან ვენახს. აბა, ვაზის მოვლას უნდა მონებრივი აზროვნება და შემოქმედება, თუ უნდა... ეს ისე, ცნობისთვის, მცირე ლირიული გადახვევა. ახლა მთავარზე, რაც წერილის ძესათაურში დევს.

„პატრიოტიზმი ნაძირალების უკანასკნელი თავშესაფარია“ – ალარ მახსოვს, რომელი დიდი ადამიანის ნათქვამია ეს სიტყვები, მაგრამ ნალდი კი არის. თუმცა „დიდოგაზე“ პრეტენზია არა მაქვს, მაგრამ წელან თქმულის უნისონში, აპოლიტიკურობასთან მიმართებაში, ჩემეულ ნაფიქრსაც შემოგთავაზებთ: აპოლიტიკურობა კონფორმისტების თავშესაფარია. და საერთოდ, აპოლიტიკუროგის პოზა ბლეფია. ყველა მოაზროვნე, ინტელიგენტი ადამიანი, მეტ-ნაკლებად პოლიტიზებულია. მით უმეტეს ჩვენისთანა ძვეყანაში. ტელევიზორს ყველანი ვუყურებთ და, ამა თუ იმ ფაქტის მიმართ ჩვენი სიმპათია-ანთიპათიის განცდა, თუნდაც უჩუმრისა, უკვე პოლიტიკაა. ისე, აპოლიტიკუროგაც, თუ არსებობს, გარკვეულწილად ესეც პოლიტიკაა. მით უმეტეს ინგა გრიგოლიას პოლიტიკურ თოქშოუში მოწვეული ადამიანი, ინტელიგენტი ადამიანი, მეტ-ნაკლებად პოლიტიზებულია. მით უმეტეს ჩვენისთანა ძვეყანაში. ტელევიზორს ყველანი ვუყურებთ და, ამა თუ იმ ფაქტის მიმართ ჩვენი სიმპათია-ანთიპათიის განცდა, თუნდაც უჩუმრისა, უკვე პოლიტიკაა. ისე, აპოლიტიკუროგაც, თუ არსებობს, გარკვეულწილად ესეც პოლიტიკაა. მით უმეტეს ინგა გრიგოლიას პოლიტიკურ თოქშოუში მოწვეული ადამიანები, ინტელიგენტები, ეროვნული ინტელიგენციის წარმომადგენლები იყვნენ. ამიტომაც ვიხმარე მათთან დაკავშირებით ტერმინი „ეგრეთ წოდებული“.

ინტელიგენტი განათლებულ, შეგნებულ კულტურულ ადამიანს ეწოდება, რომელიც გონებრივ შრომას ეწევა. ასე განმარტავს ამ ლათინურ სიტყვას ლექსიკონი. იქვეა შესაბამისი პროფესიების ჩამონათვალიც – მასწავლებელი, ინჟინერი, ექიმი, მწერალი, მხატვარი, მსახიობი და სხვა. დღეს ხელისუფლების, როგორც წესი, დიპლომიანი, მაგრამ გაუნათლებელი წარმომადგენლები, ბევრს საუბრობენ კომუნისტურ მავნე გადმონაშთებზე. და თუ ამაზეა ლაპარაკი, მაშინ სწორედ ეს მიმაჩნია მავნე გადმონაშთად. არა მგონია, ყვავილების მესაინდულმეიხეილ მამულაშვილი, რომელსაც იქნებ წერა-კითხვა უჭირდა, ვინმეზე, თუნდაც ზოგიერთ მწერალსა თუ მსახიობზე ნაკლები ინტელიგენტი იყო ალარაფერს ვამბობ კაბელ „მიხეიოზზე“, რომლებიც დაკოჟრილი ხელებით ელოლიავებიან ვენახს. აბა, ვაზის მოვლას უნდა მონებრივი აზროვნება და შემოქმედება, თუ უნდა... ეს ისე, ცნობისთვის, მცირე ლირიული გადახვევა. ახლა მთავარზე, რაც წერილის ძესათაურში დევს.

„პატრიოტიზმი ნაძირალების უკანასკნელი თავშესაფარია“ – ალარ მახსოვს, რომელი დიდი ადამიანის ნათქვამია ეს სიტყვები, მაგრამ ნალდი კი არის. თუმცა „დიდოგაზე“ პრეტენზია არა მაქვს, მაგრამ წელან თქმულის უნისონში, აპოლიტიკურობასთან მიმართებაში, ჩემეულ ნაფიქრსაც შემოგთავაზებთ: აპოლიტიკურობა კონფორმისტების თავშესაფარია. და საერთოდ, აპოლიტიკუროგის პოზა ბლეფია. ყველა მოაზროვნე, ინტელიგენტი ადამიანი, მეტ-ნაკლებად პოლიტიზებულია. მით უმეტეს ჩვენისთანა ძვეყანაში. ტელევიზორს ყველანი ვუყურებთ და, ამა თუ იმ ფაქტის მიმართ ჩვენი სიმპათია-ანთიპათიის განცდა, თუნდაც უჩუმრისა, უკვე პოლიტიკაა. ისე, აპოლიტიკუროგაც, თუ არსებობს, გარკვეულწილად ესეც პოლიტიკაა. მით უმეტეს ინგა გრიგოლიას პოლიტიკურ თოქშოუში მოწვეული ადამიანები, ინტელიგენტები, ეროვნული ინტელიგენციის წარმომადგენლები იყვნენ. ამიტომაც ვიხმარე მათთან დაკავშირებით ტერმინი „ეგრეთ წოდებული“.

ინტელიგენტი განათლებულ, შეგნებულ კულტურულ ადამიანს ეწოდება, რომელიც გონებრივ შრომას ეწევა. ასე განმარტავს ამ ლათინურ სიტყვას ლექსიკონი. იქვეა შესაბამისი პროფესიების ჩამონათვალიც – მასწავლებელი, ინჟინერი, ექიმი, მწერალი, მხატვარი, მსახიობი და სხვა. დღეს ხელისუფლების, როგორც წესი, დიპლომიანი, მაგრამ გაუნათლებელი წარმომადგენლები, ბევრს საუბრობენ კომუნისტურ მავნე გადმონაშთებზე. და თუ ამაზეა ლაპარაკი, მაშინ სწორედ ეს მიმაჩნია მავნე გადმონაშთად. არა მგონია, ყვავილების მესაინდულმეიხეილ მამულაშვილი, რომელსაც იქნებ წერა-კითხვა უჭირდა, ვინმეზე, თუნდაც ზოგიერთ მწერალსა თუ მსახიობზე ნაკლები ინტელიგენტი იყო ალარაფერს ვამბობ კაბელ „მიხეიოზზე“, რომლებიც დაკოჟრილი ხელებით ელოლიავებიან ვენახს. აბა, ვაზის მოვლას უნდა მონებრივი აზროვნება და შემოქმედება, თუ უნდა... ეს ისე, ცნობისთვის, მცირე ლირიული გადახვევა. ახლა მთავარზე, რაც წერილის ძესათაურში დევს.

„ჯერ წესია წესი და მერე საქმეა საქმე“,

ანუ მავანთა „აპოლიტიკურობა“, რომელიც ძალიან წააგავს კონფორმიზმს. ესეც არ იყოს, ოსმანა და ალია ხომ მართლაც ორივე თათარია?

„ეროვნული ინტელიგენციის ნარჩენებს ბოკერიეებისგან მხარში დგომას ელიან? რა არის ეს და, საერთოდ, ყოველივე ზემოთ თქმული, თუ არა – „სხვისი ჭირი ლოგებს ჩხირი?“ და არა მარტო ამ შემთხვევაში... რასაც არ მსმენია, რომ ამ ხალხის უმრავლესობას მკაფრი პროტესტი გამოთქვა თუნდაც სანანირობაზე უმოწყალოდ ჩაცხრილული ახალგაზრდების, ან მავანის მიერ ინსპირირებული ციხის ბუნტისას საკნებში დახვრეტილი პატიმრების გამო. დაჩაგრული პენსიონერების აქციაზე მხოლოდ პენსიონერები მიდიან; გარემოვაჭრეებისაზე – გარემოვაჭრეები, ის მეესაკუთრეები, რომლებმაც „საკუთარი სურვილით“ აწუძეს ხელისუფლებას თავიანთი ქონება, საერთოდ ხმას არ ილებენ. რომელი ერთი ჩამოთვალო. ყველაფერი ეს, ცალ-ცალკე და ერთად ალებული, გათავხედებული ხელისუფლებისთვის ისასურველი გარემოა, რომლის ფონზეც გაუჩნდათდა-უსვლობის სინდრომი. ამიტომაც არის, რომ მავანთა აპოლიტიკური პოზიციორობის შედეგად იქცა სანდრო გირგვლიანის, ამირან რობაქიძის მკვლელობები ლამის განალურ, ტრივიალურ თემად!

„ეროვნული ინტელიგენციის ნარჩენებს ბოკერიეებისგან მხარში დგომას ელიან? რა არის ეს და, საერთოდ, ყოველივე ზემოთ თქმული, თუ არა – „სხვისი ჭირი ლოგებს ჩხირი?“ და არა მარტო ამ შემთხვევაში... რასაც არ მსმენია, რომ ამ ხალხის უმრავლესობას მკაფრი პროტესტი გამოთქვა თუნდაც სანანირობაზე უმოწყალოდ ჩაცხრილული ახალგაზრდების, ან მავანის მიერ ინსპირირებული ციხის ბუნტისას საკნებში დახვრეტილი პატიმრების გამო. დაჩაგრული პენსიონერების აქციაზე მხოლოდ პენსიონერები მიდიან; გარემოვაჭრეებისაზე – გარემოვაჭრეები, ის მეესაკუთრეები, რომლებმაც „საკუთარი სურვილით“ აწუძეს ხელისუფლებას თავიანთი ქონება, საერთოდ ხმას არ ილებენ. რომელი ერთი ჩამოთვალო. ყველაფერი ეს, ცალ-ცალკე და ერთად ალებული, გათავხედებული ხელისუფლებისთვის ისასურველი გარემოა, რომლის ფონზეც გაუჩნდათდა-უსვლობის სინდრომი. ამიტომაც არის, რომ მავანთა აპოლიტიკური პოზიციორობის შედეგად იქცა სანდრო გირგვლიანის, ამირან რობაქიძის მკვლელობები ლამის განალურ, ტრივიალურ თემად!

„ეროვნული ინტელიგენციის ნარჩენებს ბოკერიეებისგან მხარში დგომას ელიან? რა არის ეს და, საერთოდ, ყოველივე ზემოთ თქმული, თუ არა – „სხვისი ჭირი ლოგებს ჩხირი?“ და არა მარტო ამ შემთხვევაში... რასაც არ მსმენია, რომ ამ ხალხის უმრავლესობას მკაფრი პროტესტი გამოთქვა თუნდაც სანანირობაზე უმოწყალოდ ჩაცხრილული ახალგაზრდების, ან მავანის მიერ ინსპირირებული ციხის ბუნტისას საკნებში დახვრეტილი პატიმრების გამო. დაჩაგრული პენსიონერების აქციაზე მხოლოდ პენსიონერები მიდიან; გარემოვაჭრეებისაზე – გარემოვაჭრეები, ის მეესაკუთრეები, რომლებმაც „საკუთარი სურვილით“ აწუძეს ხელისუფლებას თავიანთი ქონება, საერთოდ ხმას არ ილებენ. რომელი ერთი ჩამოთვალო. ყველაფერი ეს, ცალ-ცალკე და ერთად ალებული, გათავხედებული ხელისუფლებისთვის ისასურველი გარემოა, რომლის ფონზეც გაუჩნდათდა-უსვლობის სინდრომი. ამიტომაც არის, რომ მავანთა აპოლიტიკური პოზიციორობის შედეგად იქცა სანდრო გირგვლიანის, ამირან რობაქიძის მკვლელობები ლამის განალურ, ტრივიალურ თემად!

„თუ შენ არ გინდა კაცნი, არც კაცთა უნდიხარ შენ“

ზემოთ ხსენებულ „რეაქციაში“, აპოლიტიკურობასთან ერთად, არაერთხელ გაიელერა სიტყვებმაც – ჩვენ ჩვენი საქმე, ჩვენი პროფესია გვაქვს და ამით ვემსახურებით ქვეყანასო. უსუსური არგუმენტია და ამის პასუხად იქნებ წერილის სათაურიც ქმარა: **„ჯერ წესია წესი და მერე საქმესაქმე“**. დიდი ჭაბუსს ნათქვამს რა ულდა დავუმატო მე, უბრალო მოკვდავმა. დამატებით ვერა, მაგრამ ამ ლაკონური, ტევადი ფრაზის, „გაშიფვრას“ წერილის თემასთან მიმართებაში კი ვეცდები.

ერთი რამ უეჭველი მგონია: ყველა ხელოვანი ოპოზიციაში თუ არ ედგება, დისტანცირებული მაინც უნდა იყოს ყველაზე კარგი ხელისუფლებისგან (**„ეროვნული ინტელიგენციის ნავი“**), მით უმეტეს ჩვენი დოქსოფულოებისგან, რადგანაც ჯერ არ ოდეს შეუქმნია რაიმე ლირებული ხელმწიფის კარის პოეტს, მწერალს თუ მხატვრს. ქართველ კაცს ვერავინ გაიკვრივებს დიდი მსახიოზებით, კომპოზიტორებით, მწერლებით, თუ რეჟისორებით. წარსულში ბევრი გვყავდა ასეთი. თანაც, როგორც წესი, ისინი დიდი მოკალაძეებიც იყვნენ და ამის გამოსთი დიდი შემოქმედება, უფრო ლირებული და ძვირფასი ხდებოდა ხალხისთვის. ბევრ მათგანს სიცოცხლის ფასადდაუჯდა ალალი მოკალაძეობრიობა: ტიციანი, პასოლო, მიხეილ ჯავახიშვილი, ევგენი მიქელაძე, სანდრო ახმეტელი...

დღეს ვინლა დაგვრჩა: მუხრანი, ანა, ჭაბუა. ეს ცოცხალი კლასიკოსები, მართალია, დუმან, მაგრამ არა აპოლიტიკურობის გამო. ეს ის შემთხვევაა, როცა მათ მიერ არსებული ხელისუფლების იგნორირება პოლიტიკაა, მდუმარე პროტესტია. იგივე მუხრანისა არ იყოს – „დუმილი რეკავს“. იფვიათი გამონაკლისების გარდა, დღევანდელი თაობის ხელოვნების ქურუმნი, მსახიოზები იქნებიან, რეჟისორები თუ მწერლები, არარანაირ ხელისუფლებასთან ფლირტში შემჩნეული, მაგრამ მათი დუმილი არ

„ეროვნული ინტელიგენციის ნარჩენებს ბოკერიეებისგან მხარში დგომას ელიან? რა არის ეს და, საერთოდ, ყოველივე ზემოთ თქმული, თუ არა – „სხვისი ჭირი ლოგებს ჩხირი?“ და არა მარტო ამ შემთხვევაში... რასაც არ მსმენია, რომ ამ ხალხის უმრავლესობას მკაფრი პროტესტი გამოთქვა თუნდაც სანანირობაზე უმოწყალოდ ჩაცხრილული ახალგაზრდების, ან მავანის მიერ ინსპირირებული ციხის ბუნტისას საკნებში დახვრეტილი პატიმრების გამო. დაჩაგრული პენსიონერების აქციაზე მხოლოდ პენსიონერები მიდიან; გარემოვაჭრეებისაზე – გარემოვაჭრეებისაზე – გარემოვაჭრეები, ის მეესაკუთრეები, რომლებმაც „საკუთარი სურვილით“ აწუძეს ხელისუფლებას თავიანთი ქონება, საერთოდ ხმას არ ილებენ. რომელი ერთი ჩამოთვალო. ყველაფერი ეს, ცალ-ცალკე და ერთად ალებული, გათავხედებული ხელისუფლებისთვის ისასურველი გარემოა, რომლის ფონზეც გაუჩნდათდა-უსვლობის სინდრომი. ამიტომაც არის, რომ მავანთა აპოლიტიკური პოზიციორობის შედეგად იქცა სანდრო გირგვლიანის, ამირან რობაქიძის მკვლელობები ლამის განალურ, ტრივიალურ თემად!

**„ეროვნული ინტელიგენციის ნარჩენებს ბოკერიეებისგან მხარში დგომას ელიან? რა არის ეს და, საერთოდ, ყოველივე ზემოთ თქმული, თუ არა – „სხვისი ჭირი ლოგებს ჩხ

ირი?“ და არა მარტო ამ შემთხვევაში... რასაც არ მსმენია, რომ ამ ხალხის უმრავლესობას მკაფრი პროტესტი გამოთქვა თუნდაც სანანირობაზე უმოწყალოდ ჩაცხრილული ახალგაზრდების, ან მავანის მიერ ინსპირირებული ციხის ბუნტისას საკნებში დახვრეტილი პატიმრების გამო. დაჩაგრული პენსიონერების აქციაზე მხოლოდ პენსიონერები მიდიან; გარემოვაჭრეებისაზე – გარემოვაჭრეებისაზე – გარემოვაჭრეები, ის მეესაკუთრეები, რომლებმაც „საკუთარი სურვილით“ აწუძეს ხელისუფლებას თავიანთი ქონება, საერთოდ ხმას არ ილებენ. რომელი ერთი ჩამოთვალო. ყველაფერი ეს, ცალ-ცალკე და ერთად ალებული, გათავხედებული ხელისუფლებისთვის ისასურველი გარემოა, რომლის ფონზეც გაუჩნდათდა-უსვლობის სინდრომი. ამიტომაც არის, რომ მავანთა აპოლიტიკური პოზიციორობის შედეგად იქცა სანდრო გირგვლიანის, ამირან რობაქიძის მკვლელობები ლამის განალურ, ტრივიალურ თემად!**

მაც ახლა აღიმალლეს ხმა, ახლა, როცა ხელისუფლებამ მათი კაშკირის ძონების ჩამორთმევა განიზრახა. მანამდე მათაც აპოლიტიკური პოზა ეჭირათ. ახლაც იგივეს ამტკიცებენ, რომ მათ პროტესტს პოლიტიკური დატვირთვა არა აქვს. მაგრამ დახმარების, გვერდში დგომის სათაოფელადოფოზიციურ პარტიებთან მათი მისვლა პოლიტიკა არ არის? ამ ყველაფერს ყვედრების, ნიშნის მოგებით არ ვამბობ. იმის თქმა მსურს მხოლოდ, რომ საზოგადოებაში ცნობილი, პოპულარული ხალხების, ინტელიგენციის პროტესტანტობას ბევრადმეტი ზეგავლენა მოუდია შუალიერ ჩვენ ხელისუფლებაზე, ბევრადმეტი საერთაშორისო რეზონანსი გამოწვევა ძალუძს, ვიდრე ჩემზე უკეთესი, მრავალი ჟურნალისტის კრიტიკული წერილები.

ყველა ხელისუფლება ცდილობდა და ცდილობს, შემოქმედი ხალხის კეთილგანწყობის მოპოვებას. „ვარდოსნები“ ამ მხრივ თავიდან პროზელმა არ ჰქონდათ. უფრომეტიც, ბევრი ახალგაზრდა თუ ძველგაზრდა ხელოვანი აქტიურად უჭერდა მხარს ვ წლის წინათ რევოლუციურ პროცესებს. მერე „ამათ“ ისე წაიყვანეს საქმე, რომ მოკლე ხანში პოსტრევოლუციური ეიფორია გაქრა. უწინარესად, სწორედ შემოქმედებით ინტელიგენციაში, რომელმაც აპოლიტიკური გაჩუმება არჩია. მერე და მერე, ანუ ახლა, პრაქტიკულად აღარ არსებობს საზოგადოების სოციალური ფენა, რომელიც კმაყოფილია „თავის უფლების ინსტიტუტის“ ხელისუფლებისა. „ბოკერიეები“ გრძნობენ პოლიტიკური კრახის გარდუვალობას. ამიტომ, როგორც არასდროს, ისე სჭირდებათ ინტელიგენციის მხარდაჭერა, აპლოდისმენტები. „აპოლიტიკური დუმილის“ მიღმა რომ მათ მიმართ სიძულვილი თუ არა ანტიპათია იმალება, ამასაც ხვდებიან. ამიტომაც დაიწყეს რეკვა. ჯერ მხოლოდ ეკონომიკური.

სჯობს გვიან, ვიდრე არასდროს

კარგი იქნება, თუ ახლა მაინც მიხვდებიან „აპოლიტიკურები“ და ხმას

„ეროვნული ინტელიგენციის ნარჩენებს ბოკერიეებისგან მხარში დგომას ელიან? რა არის ეს და, საერთოდ, ყოველივე ზემოთ თქმული, თუ არა – „სხვისი ჭირი ლოგებს ჩხირი?“ და არა მარტო ამ შემთხვევაში... რასაც არ მსმენია, რომ ამ ხალხის უმრავლესობას მკაფრი პროტესტი გამოთქვა თუნდაც სანანირობაზე უმოწყალოდ ჩაცხრილული ახალგაზრდების, ან მავანის მიერ ინსპირირებული ციხის ბუნტისას საკნებში დახვრეტილი პატიმრების გამო. დაჩაგრული პენსიონერების აქციაზე მხოლოდ პენსიონერები მიდიან; გარემოვაჭრეებისაზე – გარემოვაჭრეებისაზე – გარემოვაჭრეები, ის მეესაკუთრეები, რომლებმაც „საკუთარი სურვილით“ აწუძეს ხელისუფლებას თავიანთი ქონება, საერთოდ ხმას არ ილებენ. რომელი ერთი ჩამოთვალო. ყველაფერი ეს, ცალ-ცალკე და ერთად ალებული, გათავხედებული ხელისუფლებისთვის ისასურველი გარემოა, რომლის ფონზეც გაუჩნდათდა-უსვლობის სინდრომი. ამიტომაც არის, რომ მავანთა აპოლიტიკური პოზიციორობის შედეგად იქცა სანდრო გირგვლიანის, ამირან რობაქიძის მკვლელობები ლამის განალურ, ტრივიალურ თემად!

ამოილებენ, რაც ერის, საზოგადოების კონსოლიდაციის საწინდარი იქნება. ამას ვერ შეძლებს ვერც ერთი პოლიტიკური პარტია, გინდა პარტიები, რადგან „პოლიტიკა ბინძური საქმეა“. თუ ეს გაცვეთილი სენტენცია მართალია, მაშინ ქართული პოლიტიკა უბინძურესია. 15-20 წელიწადია, მედროვე პოლიტიკოსების, ავანტიურისტების, პოლიტიკური მეძავების ბინძური თამაშებს ვუყურებთ, რომლებიც ყველანაირ საქმაოდ არიან: ოპოზიციაშიც და პოზიციაშიც, მარჯვენაც და მარცხენაც. მათ დალუპეს და ლუპავენ საქართველოს. სანამ ჯერ კიდევ გვიან არ არის, ინტელიგენციამ უნდა თქვას თავისი სათქმელი და აქ, როგორც ზემოთ აღვნიშნე, არ ვგულისხმობ მხოლოდ ნაცნობ შემოქმედებს. პირიქით, სწორედ ახალი სახეები, თუნდაც არა შემოქმედი, მაგრამ ქალაქში ცნობილი, პატივცემული პირები „ქიცის და ქიცმაცურის“ მცოდნეები უნდა გამოჩნდენ ქვეყნიერებაზე, არაკომპრომეტირებული პოლიტიკოსების გვერდით. ამის პოტენციალი კი ნამდვილად არის ახალგაზრდებში, ისე უწინარესად, ჩემს, საშუალო თაობაში, რომელიც ნაადრევად ჩამოწერა დაულვინებელთა ხელისუფლებამ, სწორედ 40-50 წლის ხალხია, უნარიან უფროს თაობასთან ერთად, წარმატებული ქვეყნის ხერხემალი როგორც პოლიტიკაში, ასევე ხელოვნებაში, ბიზნესში და, საერთოდ, ყველა სფეროში. კარგი იქნება, თუ ამას, ახალი სახეების წარმოჩენას, მედიის მასობრივი საშუალებები შეუწყობენ ხელს.

უკვე დავილალეთ ერთი და იგივე ხალხის ერთი და იგივე ტესტებით. ზემოთ ვთქვი და ახლაც ვიმეორებ – სანამ პირს გააღებენ, მანამდე ვიცით, რას იტყვიან. პოლიტიკურობა არ ნიშნავს მხოლოდ დეკუტატობას, ანმიტინგებზესირბილს. ყველანი აქტიურები უნდა ვიყოთ იქ, სადაც ვართ, სადაც ხელი თუ სიტყვა მიგვიწვდება. ჩვენ, ქართველების სირცხვილად მიმაჩნია, რომ თუნდაც გირგვლიანის სასამართლოზე იმდენი ხალხი არ მივედით, რომ იძულებული გაგვეხადა „ესენი“, მერაბიშვილს თუ ვერ შეელეოდნენ, საზოგადოებისთვის მეტნაკლებად მისაღები გადაწყვეტილება მაინც მიეღოთ. „ესენი“ ხომ მხოლოდ ძალას სცემენ პატივს, მხოლოდ ხალხის კრიტიკული ოდენობის მასის გამოსვლის ეშინიათ.

კოპოზიტორი, პენსიონერი, ომის ვეტერანი, მსახიობი, მწერალი, უმუშევარი, გარე მოვაჭრე, ლტოლვილი და რა ვიცი კიდევ ვინ, ერთმანეთს გვერდში უნდა დაუდგეს. ერთი სიტყვით, უნდა გავერთიანდეთ და მხოლოდ ამ შემთხვევაში შეგვლებთ რაიმეს შეცვლა. სხვანაირად „უსამართლობის აძლეემ“ ყველას კართან ჩაიჩოქებს. ცალ-ცალკე, სათითაოდ ადვილად მოგვერევიან.

რაც შეეხებათ ჩემს მიერ კონკრეტულად ნახსენებ პიროვნებებს, ვთხოვ ამ წერილს საწყენად ნუ მიიღებენ: მე მხოლოდ „მოყვარეს პირში უძრახეს“ – პრინციპი, მათი სიყვარული მამოძრავებს. მათი შემოქმედება უფრომეტადლირებული, მისაღები, ძვირფასი იქნება, თუ ის, რასაც ისინი პროფესიულ საქმეს უწოდებენ, შეერწყმება მოქალაქეობრიობას, საზოგადოებრივ აქტიურობას, უწინარესად, სხვისი ჭირის მიმართ. **„ჯერ წესია წესი და მერე საქმეა საქმე“**. ეს არის მთავარი, თორემ ის, რომ ჭაბუა ამირეჯიბს 10 ბინაც რომ ჰქონდეს, რომ არ უნდა ჩამოართვა, ამის სწავლება ძართულ საზოგადოებას არ სჭირდება.

დავით მხეიძე

პრობლემა

● საქართველო ჩვენი სამშობლოა და მესხეთი – მისი განუყოფელი ნაწილი. ჩვენ სისხლითა და ხორცით ქართველები ვართ, რომელთაც მუსულმანობა ძალით მიგვაღებინეს.

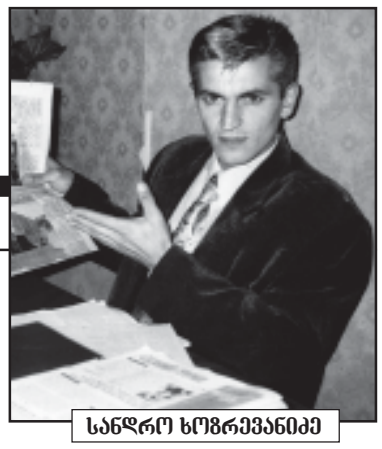

სანდრო ხოზრევანიძე

◎ ვინა ვართ, რანი ვართ

ეს ხალხი ან გათურქდება და უცხოეთში ჩაიკარგება, ან მესხობის ალდგენით საშობლოში ღირსეულად დაბრუნდება

პატივცემულო რედაქცია, გთხოვთ, გაგვაცნოთ დეპორტირებულ მესხთა საზოგადოება „ხსნა“. როგორ და რატომ შეიქმნა, რა მიზნები და ამოცანები აქვს?

გიორგი სვანიძე, თბილისი

1944 წლის 14-15 ნოემბერს საქართველოს სამხრეთის სასაზღვრო ზოლიდან – სამცხე-ჯავახეთიდან (ადიგენის, ახალციხის, ასპინძის, ახალქალაქისა და ბოგდანოვკის (ახლანდელი ნინოწმინდან რაიონებიდან გადასახლებული იქნა ადგილობრივი მუსლიმანი მოსახლეობის უმეტესი ნაწილი (ძირითადად მაჰმადიანი მესხებიძ შუა აზიის რესპუბლიკებში (ყაზახეთში, უზბეკეთში, ყირგიზეთშიძ, რომელნიც 1956 წლამდე იმყოფებოდნენ სპეციალური საკომენდანტო რეჟიმის, მკაცრი კონტროლის და ზედამხედველობის ქვეშ. მათი სამშობლოში დაბრუნებისათვის ბრძოლა ამ რეჟიმის გაუქმებისთანავე დაიწყო.

დეპორტირებული მოსახლეობის I ყრილობა, რომლის ერთადერთი ამოცანა სამშობლოში დაბრუნება იყო, 1956 წლის მაისში შესდგა მოვლუდ გაირახტაროვის (მგელაძისძ თავმჯდომარეობით. მისი მოადგილეები იყვნენ ხალილ უმაროვი (ბოზალიშვილიძ და ლატიფა ბარათაშვილი. შეიქმნა CKO (სკოძ – შუა აზიის დროებითი განმათავისუფლებელი კომიტეტი, შემდეგ, 1959 წელს კი BAKO (ვაკოძ – აზერბაიჯანის დროებითი განმათავისუფლებელი კომიტეტი. მეორე მხრივ, სხვადასხვა რესპუბლიკებში (4-5 რესპ.ძ ენვერ ოდობაშევი თავგამოდებულ პანთურქისტად დაგვიგრუნდა და სხვადასხვა ხრიკით ორგანიზაციის გაგმეობის რიგებში შევიდა, რის შემდეგაც მესხების მუდმივმოქმედი განმათავისუფლებელი კომიტეტი ორ ნაწილად გაიყო, ეს სუკ-ის კარგად განხორციელებული ოპერაცია იყო.

1964 წლის 26 აპრილს მოიწვიეს III ყრილობა აზერბაიჯანში, რომელმაც დაამტკიცა ПКОМ-ის შექმნა.

აზერბაიჯანში, თავისი ნათესავების დახმარებით ე. ოდობაშევმა ხელყო ПКОМ-ის ერთობა. კომიტეტი 3 წლის განმავლობაში უმოქმედო იყო, მაგრამ (ყირიმელი თათრების შესახებძ სსრკ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის (ხოზრევანიძეძ აწყობდა საერთო კრებებს.

რადგან მოვლუდ გაირახტაროვი კოლმეურნეობა „ადიგიუნის“ თავმჯდომარედ დაინიშნა, მან შეწყვიტა თავისი პატრიოტული მოღვაწეობა. რაც შეეხება სხვა წევრებს, მათ გაგრძელეს საქმიანობა, მაგრამ СКО-მ 1962 წელს მაინც შეწყვიტა არსებობა.

1962 წლის ნოემბერში შეიქმნა ПКОМ – (მმგკძ – (მესხების მუდმივმოქმედი განმათავისუფლებელი კომიტეტი ხალილ გოზალიშვილის ხელმძღვანელობით და 14 კაცის შემადგენლობით.

1963 წლის 5 მაისს მოიწვიეს II ყრილობა. ლიდერად აირჩიეს ხალილ გოზალიშვილი.

1963 წლის 2 აგვისტოს ხალილ გოზალიშვილი მოადგილეებთან ერთად წავიდა მოსკოვში და იქ შეხვდა ანარქისტ ენვერ ოდობაშევს.

იმის მიუხედავად, რომ ე. ოდობაშევი 1968 წლამდე ოფიციალურ საბუთებში (წერილებშიძ და გადასახლებული მესხების სახელით ლაპარაკობდა, 1962 წელს ქ. ფრუნზეში გადასახლებულთა თურქებად გამოცხადების შემდეგ, იძულებული გახდა, აზერბაიჯანს შეკედლებოდა, რადგან დეპორტირებულნი მხარს აღარ უჭერდნენ.

60-იან წლების ბოლოს ე. ოდობაშევი ციხეში ჩასვეს, 70-იანი წლების დასაწყისში ის 1976 წლის 17 სექტემბრის ბრძანების შემდეგ დეპორტირებული მოსახლეობის მოძრაობა ყოველმხრივ გაძლიერდა.

1967 წლის 22 ოქტომბერის ხ. ბოზალიშვილმა შუა აზიაში COM-სთან შეთანხმებით მოიწვია ყრილობა აზერბაიჯანში, საათლის რაიონის სოფ. მირზა ფათალი ახუნდოვში. ეს იყო უკვე რიგით მე-4 ყრილობა, კომიტეტის თავმჯდომარედ აირჩიეს გაზი მუფტიევი. ყრილობამ ხ. ბოზალიშვილი კომიტეტში დატოვა, როგორც ხელმძღვანელი პოლიტიკურ საკითხებში. წინა III ყრილობის გადაწყვეტილებებიც ძალაში დარჩა. ოდობაშევმა პროტესტის ნიშნად ყრილობა დატოვა.

1968 წლის 30 მაისს კომიტეტმა მიაღწია სსრკ-ს პრეზიდიუმის უმაღლესი საბჭოს გრძანებულებას დაბრუნების შესახებ, მაგრამ ვერც ამ გრძანებულებით აინთო მწვანე შუქი სამშობლოსაკენ მიმავალ გზაზე.

1968 წლის 12 ივნისს, როდესაც ПКОМ-ის საბჭოს წევრები და ლიდერები მოსკოვში იმყოფებოდნენ, ე. ოდობაშევმა აზერბაიჯანში ჩაატარა საერთო კრება და V ყრილობად გამოაცხადა. მან თვითონ აირჩია თავისი თავი ПКОМ-ის თავმჯდომარედ და ლიდერად, ხოლო იუსუფ სარვაროვი (დიდებულიძეძ მოადგილედ, რის შედეგადაც მოსახლეობაში ПКОМ გახდა ПКОТМ- (თურქ მესხთა მუდმივმოქმედი განმათავისუფლებელი კომიტეტიძ.

1988 წლის აპრილში, საქართველოს კპ ცკ-ის პირველმა მდივანმა ჯუმბერ პატიაშვილის განკარგულებით 100 მესხ ოჯახს უფლება მიეცა დასახლებულიყვნენ მესხეთში. ამ ოჯახებმა საქართველოს ხელისუფლებისგან ოფიციალური საბუთი მიიღეს. ამ პროცესის გაჩერების მიზნით 1988 წლის გაზაფხულზე ი. სარვაროვი მიტინგს ატარებს ქ. ბორჯომში. მან 500 კაცი დააყენა თავსხმა წვიმის ქვეშ და მოუწოდებდა, რომ ისინი თურქები არიან, იმ 100 ოჯახის ჩათვლით, რომლებიც მესხეთში დაბრუნდნენ.

ი. სარვაროვის მიერ ჩატარებულმა მიტინგმა თავისი „შედეგი“ გამოიღო: საქართველოში ჩამოსახლებული მესხები, როგორც თურქები, განურჩევლად მათი ორიენტაციისა, სოფლებიდან კინწისკვრით გაყარეს.

VI და VII ყრილობები (დეპორტირებული მოსახლეობის საერთო კრებაძ ე. ოდობაშევმა და მისმა თანამოაზრეებმა სრულიად თურქული ორიენტაციით ჩაატარეს აზერბაიჯანის სსრ-ში. ხ. ბოზალიშვილი და მისი თანამოაზრეები (ქართული ორიენტაციაძ იძულებული გახდნენ, ყაბარდო-ბალყარეთის ასსრ-ში გადასახლებულიყვნენ.

ყაბარდო-ბალყარეთში ურანსკის რაიონის სოფ. პისიკოდში 1975 წლის 6 აგვისტოს ხ. ბოზალიშვილის თაოსნობით მოიწვიეს VIII ყრილობა, რომელიც არ სცნო ე. ოდობაშევმა და 1976 წლის 18 აგვისტოს განმეორებით თვითნებურად მოიწვია მე-8 ყრილობა.

1977წლის 12 აპრილს მახარაძის რაიონში ჩასახლდა მესხების 100 ოჯახი, მათ შორის ხალილ გოზალიშვილის თანამოაზრეები ალიხან ისკენდეროვი (ყურაძეძ, ისმიხან ასლანოვი (ხოზრევანიძეძ, ზეინალ საფაროვი (ლაზიშვილიძ. ამის შემდეგ, 1980 წლის 24 თებერვალ, ე. ოდობაშევმა აზერბაიჯანის სსრ-ს საათლის რაიონის სოფ. ახუნდოვში ჩაატარა IX ყრილობა, რათა როგორმე შეეჩერებინა ხალილ გოზალიშვილის ხელშეწყობით დაწყებული მესხების საქართველოში ჩასახლების პროცესი. მიუხედავად ამისა, 1982-1983 წლებში საქართველოში დასახლდა მესხთა 200 ოჯახი., 1988 წელს – 100 ოჯახი., ხოლო 1992-1993 წლებში – 50-მდე ოჯახი.

1992 წლის 24 აპრილს საქართველოს მთავროებისადმი ხ. ბოზალიშვილის თხოვნის შედეგად რეგისტრაცია გაიარა სამცხე-ჯავახეთიდან 1944 წელს გადასახლებულ ქართველთა სამშობლოში უმტკივნეულოდ, ეტაპობრივად დაბრუნებაზე მზრუნველმა საზოგადოებამ „ხსნამ“ (რეგისტრაციის №0368ძ.

ამ ორგანიზაციისთვის ხელის შეშლის მიზნით შეიქმნა ოპოზიციური ორგანიზაციები ქ. მოსკოვსა და ქ. ბაქოში (1993 წლის ოქტომბერიძ საზოგადოება „ვათანის“ სახელით, რომელიც აგრძელებს დეპორტირებული მესხების საქართველოში (სამშობლოშიძ დაბრუნების ხელისშემშლელ მოქმედებებს. თვითხ. ბოზალიშვილის ხელმძღვანელობის დროს საზოგადოება „ხსნის“ შიგნითაც მოიპოვებდნენ ხელის შემშლელი პირები.

1992 წლის 7 მაისს სახელმწიფო კომისიის სხდომაზე საზოგადოება „ხსნამ“ საზოგადოება „ვათანის“ თავმჯდომარეს იუსუფ სარვაროვს მიმართა მათი ორგანიზაციების გაერთიანების წინადადებით, რათა საერთო ძალით მიეღწიათ ერთადერთი მიზნის – სამშობლოში დაბრუნებისათვის, რაზეც უარი მიიღო.

1995 წლიდან, ხ. ბოზალიშვილის გარდაცვალების შემდეგ, მესხთა რეპატრიაცია შეჩერდა.

მიუხედავად ყველაფრისა, ჩვენ, ახალგაზრდა მესხებმა გადავწყვიტეთ შეგვეძნა ორგანიზაცია, რომელიც აქტიურად და ეფექტიანად იმუშავებდა რეპატრიაციის საკითხებზე და შევძენით ხალილ გოზალიშვილის სახელობის მაჰმადიანი ქართველების (მესხებისძ საერთაშორისო ასოციაცია „გურჯისტანი“, რომელიც რეგისტრირებულია საქართველოს რესპუბლიკის ქ. თბილისის ჩუღურეთის რაიონული სასამართლოს მიერ 1999 წლის 24 თებერვალს (რეგისტრაციის №03/9-89ძ.

ასოციაციის გამგეობის გადაწყვეტილებით 2000 წლის 13 იანვარს ასოციაციის საქმიანობა დროებით, 2 წლით შეჩერდა.

2004 წლის 8 ნოემბრის საერთო კრების გადაწყვეტილებით, ასოციაციის წესდებაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის შემდეგ ხალილ გოზალიშვილის სახელობის მესხთა საერთაშორისო ასოციაციამ აღადგინა თავისი საქმიანობა.

2005 წლის 23 აპრილს ასოციაციის გადაწყვეტილებით, წესდებაში შეტანილი ცვლილებებისა და დამატებების შემდეგ, კრებამ დაადგინა ასოციაციის სახელწოდება: ხალილ გოზალიშვილის სახელობის მესხების საერთაშორისო ასოციაცია „ხსნა“.

ჩვენი ასოციაციის ხელშეწყობით და საქართველოს ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტროს ხელშეწყობით მთავრობამ განკარგულება გასცა (2006 წ. 1 აპრილიძ ჩვენი ასოციაციის წევრი 6 ოჯახის საქართველოში ჩამოსახლებაზე.

ჩვენი უშუალო ხელშეწყობით საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ყოველწლიურად სასწავლებლად ჩამოჰყავს 15-დან 50 კაცამდე, ჩვენი აზრით, ესეც რეპატრიაციის პროცესის გაგრძელებაა, რადგან თითოეულ სტუდენტს და მის ოჯახს საქართველოში ჩამოსახლების უფლება ეძლევა.

მრავალი ხელის შემშლელი ფაქტორის მიუხედავად, ჩვენმა ასოციაციამ 1999 წლიდან დღემდე საქართველოში ჩამოიყვანა 100-მდე ახალგაზრდა მესხი, 100-მდე რეპატრიანტმა მიიღო საქართველოს მოქალაქეობა. რეპატრიანტებს ვეხმარებით ჩასახლების ადგილებში (სოციალური და პოლიტიკური საკითხებისძ მოგვარებაში. სურვილის შემთხვევაში ვეხმარებით მათი ისტორიული ქართული გვარების მოძიებაში. ჩვენი შესაძლებლობებიდან გამომდინარე, ყველანაირად ვუდგევართ მხარში.

ჩვენ, ქართული ორიენტაციის ორგანიზაციებმა (ხალილ გოზალიშვილის სახელობის მესხების საერთაშორისო ასოციაცია „ხსნა“ და კავშირი „ხსნა“) 2006 წლის 19 ივლისს ქ. თბილისში ჩავატარეთ პრესკონფერენცია ჩვენი ორგანიზაციების გაერთიანების მიზნით და შევიმუშავეთ საერთო წესდება, რომელმაც ახლო მომავალში უნდა გაიაროს რეგისტრაცია.

ჩვენი ორგანიზაციის გამგეობის 2005 წლის 15 ნოემბრის გადაწყვეტილებით მივიღეთ ახალი წესდება საქართველოს კანონმდებლობისა და დეპორტირებული მესხების ინტერესების გათვალისწინებით.

უახლოეს მომავალში ჩვენი ორგანიზაცია ხელახალ რეგისტრაციას გაივლის, როგორც „ხალილ გოზალიშვილის სახელობის მსოფლიო მესხთა საერთაშორისო კონგრესი“.

რეგისტრაციის შემდეგ უფრო აქტიურ მუშაობას დავიწყებთ და საქართველოს ხელისუფლების დახმარებით, მესხეთის მემკვიდრე მესხებს თავიანთ სამშობლოში დავაბრუნებთ.

ლეგისთვის ჩვენს ორგანიზაციებში ოფიციალურად 50 000-მდე დეპორტირებული მესხია გაწევრიანებული.

გვინდა, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში მცხოვრებ დეპორტირებულ მესხებს მივაწვდინოთ ჩვენი ხმა, დავეხმაროთ სამშობლოსაკენ მომავალი ჭეშმარიტი გზის მოძებნაში. საქართველო ჩვენი სამშობლოა და მესხეთი – მისი განუყოფელი ნაწილი. ჩვენ სისხლითა და ხორცით ქართველები ვართ, რომელთაც მუსულმანობა ძალით მიგვაღებინეს. დეპორტირებულებმა (მესხეთის მემკვიდრე მესხებმაძ უნდა გაიაზრონ რატომ ცხოვრობენ 62 წელი უცხოეთში, რატომ არ უშვებს მათ საქართველო თავის ფესვებთან? ვისი ბრალია ეს ყველაფერი? ვინ და რა უშლის ხელს მათ დაბრუნებას სამშობლოში?

იმედი გვაქვს, რომ მესხები გაიგებენ და მიიღებენ სწორ და სამართლიან გადაწყვეტილებას და ღირსეულად დაბრუნდებიან თავიანთ სამშობლოში.

მაჰმადიან მესხთა შეხვედრა საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქთან, უწმინდესსა და უნეტარესთან ილია II-სთან

აზერბაიჯანის საათლის რაიონის სოფელ ადიგენში მცხოვრები მესხები

სანდრო ხოზრევანიძე,
ხალილ გოზალაშვილის სახელობის მესხთა საერთაშორისო ასოციაცია „ხსნის“ პრეზიდენტი.

საგკივარი

დღეს მეწარმეებსაც ისე გვიყურებენ, როგორც მაშინ ტროცკისტებს და მოღალატეებს – გვაშინებენ, წილში გვიჯდებიან, ფულს გვძალავენ, თუ წინააღმდეგობა გავუწიეთ, რეკეტს გვიწყობენ, ნაგებობებს გვინგრევენ, დაჭერით გვემუქრებიან. – არა ვართ, ბატონებო, ტროცკისტები, ჩვენ მეწარმეები ვართ!

საქართველოს ბანკი
BANK OF GEORGIA

◎ დაშინებული ბიზნესი

ტროცკისტები არ გეგონოთ, მეწარმეები ვართ!

რად გადააკეთა ერთი „წვერებიანი“ ფრაზა ინკოგნიტო მეწარმე რესპონდენტმა და რა კლავს, მისი აზრით, ჩვენში ბიზნესს?

ვიცი, ბევრი ამ სათაურს რომ დახედავს, გაუკვირდება – ამ შუაგული დემოკრატიის მშენებლობის პერიოდში ტროცკი და ტროცკისტები რამ გაგახსენათო. მე არა, ბატონებო, ისინი ერთმა ცნობილმა მეწარმემ, რომელმაც გვარის გამხელა არ ისურვა, გაიხსენა, უფრო სწორად, ჩემთან გულახდილ საუბარს მოაყოლა. ერთხელ თურმე კომუნისტები ვიღაც ჩვენებურებს ედავებოდნენ – ტროცკისტები ხართო. ამათ უარიათ – აბა, რას ამბობთ, ჩვენ ტროცკისტები კი არა, დიდმელები ვართო...

როცა ვკითხე, ეს მეწარმეობასთან რა კავშირშია-მეთქი, სიმწრით გაიღიმა: დღეს მეწარმეებსაც ისე გვიყურებენ, როგორც მაშინ ტროცკისტებს და მოღალატეებს – გვაშინებენ, წილში გვიჯდებიან, ფულს გვძალავენ, თუ წინააღმდეგობა გავუწიეთ, რეკეტს გვიწყობენ, ნაგებობებს გვინგრევენ, დაჭერით გვემუქრებიან. – არა ვართ, ბატონებო, ტროცკისტები, ჩვენ მეწარმეები ვართ!

– ვინაობასაც მაგიტომ მალავთ, რომ ტროცკისტი არავის ეგონოთ?

– ძვეყნად კანონი რომ კანონოგდეს, ვიცოდე, სიმართლეს გავიტან, დასამალ-დასაფარი რა მექნება, რასაც ვიტყვი, იმას ყველგან დავიცავ კიდეც. მაგრამ ახლა ჩვენი გასაჭირის „გაშიშვლებას“ აზრი არა აქვს, რადგან ზევით ვინცა ზის, ან არ მოგისმენს ან, თუ მოგისმინა, პროკურატურისა და საგადასახადო ორგანოების მუშაკებს მოგისევს. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ რაცა გაქვს (კერძო საკუთრებაძ, იმასაც წაგართმევს, ან დაანგრევს და თებერვლის ქარს გაატანს.

– ვერ გამიგია, რატომ ხართ ასე გულგატეხილი, როცა ქვეყანას აქვს ახალი საგადასახადო კოდექსი, რომელიც, როგორც ხელისუფალნი ამბობენ, იმდენად ლიბერალურია, რომ გევრს მაღალგანვითარებულ ქვეყანას შეშურდება. განა ასეთი კოდექსის პირობებში მომუშავე მეწარმეს კიდევ დარჩა რამე საწუწუნო?

– ეგ ყველაფერი, რასაც ხელისუფალნი ამბობენ, ბლეფია. ეგენი იმასაც ამბობენ, კოდექსი გადამხდელზე უნდა იყოს ორიენტირებული, მაგრამ სინამდვილეში ის გადამხდელზე კი არა, საკუთარ თავზე აქვთ მორგებული. მაგათ რომ ნდომოდათ, კოდექსი მართლა ჩვენზე ყოფილიყო ორიენტირებული, მილეგამდე ის მეწარმეთა წრეებში უნდა განეხილათ, მათი აზრი, შენიშვნები გაეთვალისწინებინათ და კანონად შემდეგ ექციათ. მათ კი არავის არაფერი ჰკითხეს, ახალი კოდექსი ჩუმად და მალვით მიიღეს და შედეგსაც, იცოცხლეთ, უხვად იმკიან!

– კერძოდ?

– რომელი ერთი ჩამოვთვალო. თავად განსაჯეთ, ეგ კანონი რომ ვარგოდეს, მილეგიდან მოკლე პერიოდში ათასხუთასი ცვლილებისა და დამატების შეტანა ხომ აღარ დასჭირდებოდათ? ვითომ საგადასახადო კოდექსი გაამარტივეს, ფაქტობრივად კი კიდევ უფრო გაართულეს და გააგუნდოვნეს. ასე რომ არ იყოს, კანონს განმარტებების სქელტანიანი წიგნი რატომ უნდა სჭირდებოდეს?

ამას გავანეგოთ თავი, განმარტებებს კიდევ გაუძლებდა კაცი, მაგრამ ყველაზე უარესი ის არის, რომ კოდექსმა მცირე მეწარმეობა, რომელიც ქვეყნის ეკონომიკის ღერძია, განვითარების ნაცვლად თითქმის მთლიანად მოსპო. ეს განაპირობა გადასახადების სიმძიმემ და მისი ამოღების ადმინისტრირების საშინელმა გამკაცრებამ, ფაქტობრივად სახელმწიფო რეკეტმა, რომელმაც მცირე მეწარმე წელში გაწყვიტა. თუმცა არც მსხვილ მეწარმეს მოუტანა სიკეთე.

– მსხვილი რილათი აზარალა?

– საქმე ის გახლავთ, რომ შელამაგრამ ამის რეალურად შესრულება მხოლოდ ზღაპარია და მეტი არაფერი.

– რატომ ზღაპარი?

– იმიტომ, რომ თუ ყველაფერს გადაიხდი, რასაც კანონი ითვალისწინებს, გაკოტრდები. ამიტომ ყველა ცდილობს, გადასახადს თავი აარიდოს, მაკონტროლებელს გაურიგდეს და „შელავათიან პირობებში“ იმუშაოს. ასე თუ არ მოიქეცი, რაიმე პატარა დარღვევაზეც კი იმდენი ჯარიმაა (იგი 500 ლარიდან იწყება და გამეორების შემთხვევაში რამდენიმე ათას ლარამდე ადისაძ, რომ მოკლე პერიოდში წელში გაწყდები.

– ალბათ, ენერგოშემცველებზე ტარიფების ზრდაც გაწუხებთ.

– მაგას ხომ ნულარ იტყვით, გაზსა და წყალზე ტარიფების წამდაუწუმ მატებას ველარ ავუდივართ. მაშინაც კი, როცა რუთომ საგადასახადო კოდექსი გაამარტივეს, ფაქტობრივად კი კიდევ უფრო გაართულეს და გაგუნდოვნეს. ასე რომ არ იყოს, კანონს განმარტებების სქელტანიანი წიგნი რატომ უნდა სჭირდებოდეს?

ამას გავანეგოთ თავი, განმარტებებს კიდევ გაუძლებდა კაცი, მაგრამ ყველაზე უარესი ის არის, რომ კოდექსმა მცირე მეწარმეობა, რომელიც ქვეყნის ეკონომიკის ღერძია, განვითარების ნაცვლად თითქმის მთლიანად მოსპო. ეს განაპირობა გადასახადების სიმძიმემ და მისი ამოღების ადმინისტრირების საშინელმა გამკაცრებამ, ფაქტობრივად სახელმწიფო რეკეტმა, რომელმაც მცირე მეწარმე წელში გაწყვიტა. თუმცა არც მსხვილ მეწარმეს მოუტანა სიკეთე.

– მსხვილი რილათი აზარალა?

– საქმე ის გახლავთ, რომ შელამაგრამ ამის რეალურად შესრულება მხოლოდ ზღაპარია და მეტი არაფერი.

– რატომ ზღაპარი?

– იმიტომ, რომ თუ ყველაფერს გადაიხდი, რასაც კანონი ითვალისწინებს, გაკოტრდები. ამიტომ ყველა ცდილობს, გადასახადს თავი აარიდოს, მაკონტროლებელს გაურიგდეს და „შელავათიან პირობებში“ იმუშაოს. ასე თუ არ მოიქეცი, რაიმე პატარა დარღვევაზეც კი იმდენი ჯარიმაა (იგი 500 ლარიდან იწყება და გამეორების შემთხვევაში რამდენიმე ათას ლარამდე ადისაძ, რომ მოკლე პერიოდში წელში გაწყდები.

– ალბათ, ენერგოშემცველებზე ტარიფების ზრდაც გაწუხებთ.

– მაგას ხომ ნულარ იტყვით, გაზსა და წყალზე ტარიფების წამდაუწუმ მატებას ველარ ავუდივართ. მაშინაც კი, როცა რუსეთი გაზს 110 დოლარად გვაძლევდა, მეწარმეებს მასში 198 დოლარს გვახდევინებდნენ. რატომ გვძალავდნენ ამდენს, ვერავინ გაგვიმარტა. თუმცა განსამარტავი არაფერია, ცხადია, ზედმეტად ალებული ფული ზევითვი ღაცების ჯიბეს ავსებდა.

– ახლა რამდენს იხდით გაზში?

– ისევ იმდენს, რამდენსაც ძველად ვიხდიდით (რა ბიჭები არიან, შეგვიმეცირონ!), ეს მაშინ, როცა აზერბაიჯანიდან ამჟამად გაზს 120 დოლარად იღებენ. შემცირებას ვინ ჩივის, გვჯირდებიან, ტარიფი უნდა გაგიზარდოთო (!)

ახლა წყლის ტარიფი? მოსახლეობას თუ ორჯერ გაუზარდეს მისი გადასახადი, მეწარმეები ოთხჯერადი მატებით „დაგვავჯილდოვეს“ – აწი ჩვენ 1000 ლიტრ წყალზე 1 ლარისა და 20 თეთრის ნაცვლად, 4 ლარსა და 80 თეთრს გადავიხდით. თანაც ეს ისე გააკეთეს, რომ არავის არაფერი გვითხრეს. არადა, ბევრი საწარმოსთვის, ვინც წყალს დიდი რაოდენობით ხარჯავს, ასეთი გადასახადი წელში გამწყვეტია. წარმოიდგინეთ, ლუდის საწარმო „შატილმა“, იმის გამო, რომ ასეთ გადასახადს ვერ აუდიოდა, წყლის საკუთარი ჭაბურღილიც კი გააკეთა!

ტარიფების ზრდა, გარდა იმისა, რომ ფინანსურად აჩანაგებს მეწარმეს, მას სხვა პრობლემასაც უქმნის. ეს გახლავთ გაზარზე შექმნილი არაჯანსალი კონკურენცია, სადაც არგადამხდელი ყოველთვის გამარჯვებულია, გადამხდელი კი – დამარცხებული.

– ეს როგორ გავიგოთ?

– მარტივად. მას, ვინც ყველა გადასახადს იხდის, პროდუქციის თვითთღირებულება მეტი უჯდება, ვიდრე იმას, ვინც თავს არიდებს ასეთ გადასახადს და მაკონტროლებლებთან გარიგების წყალობით ნაკლებს ხარჯავს პროდუქციის შექმნაზე, იაფად ჰყიდის მას და პატიოსან გადამხდელს არაჯანსალ კონკურენციას უწევს. ასეთებს მაღაზიების მეპატრონეებიც ხელგაშლილი ხვდებიან, რადგან თვითონაც მეტი რჩებათ და იაფ პროდუქციასაც გაცილებით სწრაფად ყიდიან. ასეთ პირობებში, ბუნებრივია, კარგი გადამხდელი ყოველთვის წაგებულია.

– თქვენ თავიდან სახელმწიფო რეკეტი, მეწარმეთა დაშინება, საკუთრების ხელყოფა ახსენეთ, მაგრამ არ დაგიკონკრეტებიათ...

– მეტი რაღა დავაკონკრეტო. რაც უკანასკნელ დღეებში მოხდა – მეწარმეთა საკუთრების სახელმწიფოსთვის იძულებით ჩუქება, კერძო შენობა-ნაგებობების ყაჩაღური, თვითნებური, უკანონო ნგრევა (სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშეძ, განა ყოველივე ეს ამაზე არ მეტყველებს?

ჩვენთანაც, საწარმოში, ერთხელ ქალაქის პროკურატურის გამომძიებელი დაუპატიჟებლად გვეწვია, დარლვევა რომ ვერაფერი ნახა, გაზის მრიცხველს მიადგა – ამის მუშაობა რაღაც საეჭვოდ მეჩვენება, ხომ არ იპარავთო? მოითხოვა, გააჩერეთ, უნდა გავსინჯოო. საწარმოს ელექტრიკოსმა უთხრა, ჩვენ გაჩერების უფლება არა გვაქვს, თქვენ გააჩერეთო. გამომძიებელმა მას მართლაც მოხსნა თავსახური, შიგ რაღაც ჩხირი ჩაყო, რომელმაც მრიცხველი მთლიანად არია. შემდეგ გაზის სამმართველოდან მოვიდნენ, „გამოძიებული“ მრიცხველის „თაღლითობა“ ჩვენ დაგვაბრალეს და გვარიანი ჯარიმა აგვკიდეს...

და კიდევ, ტარიფებთან დაკავშირებით ერთიც მინდა ვთქვა – რატომ არ არის ისინი დიფერენცირებული? გაუგებარია, რატომ უნდა იხდიდნენ გაზსა და დენში (წყალშიცძ ერთსა და იმავე ფასს ღარიბი და შეძლებული მეწარმენი, პენსიონერები და მსხვილი სახელმწიფო მოხელეები, რომლებსაც პირველებთან შედარებით 50-ჯერ და ზოგჯერ ასჯერ მეტი ხელფასებიც აქვთ? თუ ქვეყნისა და ბიუჯეტის ბედი აწუხებთ, გადაიხადონ მათ მეტი, ბატონო, რაღა ამ გასაცოდავებულ პენსიონერებსა და მეწარმეებს გვახრჩობენ?!

ოთარ ხუციშვილი

ვფიქრობ, ინკოგნიტო მეწარმის მიერ აქ წამოჭრილი მტკივნეული პრობლემები ასევე უცნობი არ უნდა იყოს სხვა დანარჩენ მეწარმეთათვისაც, რომლებიც, თუ არ ვცდები, ამავე განუკითხაობის ქვაბში იხარშებიან. მაშ, ნუ დაიზარებთ, მოგვწერეთ, თქვენი ტკივილისა და საწუხარის შესახებ. გარწმუნებთ, გაზეთის რედაქცია მათ შეულამაზებლად გამოაქვეყნებს.

◎ ინფორმაცია

„გაიხსნა ორი ახალი სერვის-ცენტრი“

„საქართველოს ბანკის“ სერვის-ცენტრების ქსელს თბილისში 2 ახალი სერვის-ცენტრი დაემატა.

როგორც ბანკიდან იტყობინებიან ერთი ცენტრი საბაჟო ალმოსავლეთის შენობაში, ხოლო მეორე – „პოპული სიითიში“ განთავსებული.

საბაჟოალმოსავლეთის შენობაში (დადიანის №30) განთავსებულ სერვის-ცენტრში ყველა იმმოსახურების მიღება იქნება შესაძლებელი, რასაც „საქართველოს ბანკი“ ფიზიკურ თუ იურიდიულ პირებს უწევს.

„პოპული სიითიში“ (ვეკუას №3) განთავსებული სერვის-ცენტრის მომსახურებით სარგებლობა ყველა ფიზიკურ პირს შეეძლება.

„საქართველოს ბანკის“ ინფორმაციით, მათ სერვის-ცენტრებს გასულ და მიმდინარე წელს 18 ახალი პუნქტი დაემატა. დღეისთვის მათი რაოდენობა თბილისსა და საქართველოს სხვადასხვა რაიონში 100-ს უახლოვდება.

ახალი კადრები ქუთაისის სასამართლოებში

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მდივანმა ვალერი ცერცვაძემ გუშინ ქუთაისში სააპელაციო და საქალაქო სასამართლოების თავმჯდომარეები წარადგინა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარედ მალხაზ გურული, საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარედ კი დავით დვალი დაინიშნენ.

„სასამართლო რეფორმის ერთ-ერთი პრიორიტეტი მოსამართლეთა კადრების შერჩევის კრიტერიუმების დახვეწა და სასამართლო სისტემის ღირსეული და კვალიფიციური მოსამართლეებით დაკომპლექტებაა. სწორედ ამ ნიშნით დავნიშნეთ დღეს გურული და დვალი“, – განაცხადა ვალერი ცერცვაძემ.

2006 წლის აპრილიდან საქართველოს მასშტაბით 65 ახალი მოსამართლე დაინიშნა.

ერიდეთ უნგრულ და რუსულ ხორცს

„მწვანეთა პარტია“ საქართველოს ტერიტორიაზე რუსეთიდან და უნგრეთიდან კვერცხის, ფრინველის ხორცისა და ყველა სახის ფრინველის პროდუქციის შემოტანის აკრძალვას ითხოვს.

როგორც პარტიიდან იტყობინებიან, მათი მოთხოვნა განპირობებულია მიმდინარე წლის 29 იანვარს კრასნოლარის მხარის სამ რაიონში ფრინველის გრიპით შინაური ფრინველების დახოცვის შესახებ ინფორმაციით, ასევე, 24 იანვარს უნგრეთის სამხრეთ-აღმოსავლეთ რეგიონებში ეპიდემიის შედეგად 3500-მდე ბატისა და ქათმის განადგურების ფაქტების გამო.

ამასთან, „მწვანეთა პარტია“ მიესალმება გარემოს დაცვის სამინისტროს გადწყვეტილებას საქართველოს ტერიტორიაზე გადამფრენ ფრინველებზენადირობის აკრძალვასთან დაკავშირებით. თუმცა, პარტიისთვის გაუგებარია, თუ რატომ არ კრძალავს ხელისუფლება აღნიშნული ქვეყნებიდან ფრინველის პროდუქციის შემოტანას.

ინტერპრესნიუსი

გუშინ და დღეს

● Tu natus es non tibi, non mihi, sed patriae — შენ დაიბადე არც თვითონ შენთვის, და არც ჩემთვის, არამედ სამშობლოსათვის

ციცერონი

◎ მეცნიერული ძიება

პიროვნების თავისუფლება

აზრის გამოხატვის თავისუფლება რეტროსპექტივაში

აზრის გამოხატვის თავისუფლების, ისევე როგორც ადამიანის სხვა ძირითად უფლებათა აღიარებისა და დამკვიდრების ისტორია, განუყოფლადაა დაკავშირებული ფილოსოფიური, პოლიტიკური, სამართლებრივი თუ რელიგიური შეხედულებების ისტორიასთან.

სხვადასხვა ეპოქაში გაბატონებული შეხედულებები სახელმწიფოს წარმოშობის, სამართლის წყაროების, პოლიტიკისა და ზნეობის, ზნეობისა და რელიგიის ურთიერთმიმართულების საკითხებში, უთუოდ მოიცავდა ადამიანის, პიროვნების კონტექსტს და გულისხმობდა რაღაც, გარკვეულ პასუხს მისი რაობის, დანიშნულებისა თუ როლის შესახებ. ადამიანის ფაქტობრივ და სამართლებრივ მდგომარეობას შესაბამის დროს შესაბამის სახელმწიფოში გაბატონებული შეხედულებები განსაზღვრავდა, რომლებიც, თავის მხრივ, თავად ცხოვრების, ისტორიის, ადამიანთა ინტელექტუალური და სულიერი განვითარებისა თუ გამოცდილების კვალობაზე ყალიბდებოდა. ამ წინამძღვრების ცვალებადობა, დროთა განმავლობაში განაპირობებდა გაბატონებული შეხედულებების წიაღში ახალი, განსაკუთრებული შეხედულების გაჩენას, რომლებიც საერთო, გუნებრივი კანონზომიერების გამო, უფრო პროგრესული და მოწინავე იყო, ვიდრე გაბატონებული. ადამიანური მოდგმის ცივილიზაცია ადამიანთა თვითგანვითარებამ, ცოდნისა და გამოცდილების დაგროვებამ და, მათთან ერთად, შეხედულებათა ცვალებადობამ განაპირობა. ამიტომ, თუნდაც ამის გათვალისწინებით, სალად მოაზროვნე ადამიანის ტვინებს არ შეიძლებოდა არ ამოეცნოთ ეს კანონზომიერება; არ დაენახათ, რომ ადამიანია ყოველგვარი პროგრესის წყარო და არ მისულიყვნენ ადამიანის, როგორც ღირებულების აღიარების, პიროვნების ყოველმხრივი თავისუფალი განვითარებისა და მისი უფლებების აღიარების იდეამდე.

მეორე მხრივ, რადგან ადამიანის, როგორც სოციალური არსების, ყოფიერება წარმოუდგენელი იყო სხვა ადამიანებთან ურთიერთობის გარეშე და ისინი ერთობლივი თანაარსებობის ორგანიზაციულად (სახელმწიფოებად) გაერთიანდნენ, გაჩნდა ზეინდივიდუალური ინტერესები — „სახელმწიფო“, „სამშობლო“, „საზოგადოება“, „ხალხი“. რელიგიის გაჩენისთანავე წარმოიშვა რელიგიური დოგმა, რომელიც დაცვას მოითხოვდა; გაჩნდა ხელისუფლება, რომელიც ამ ზეინდივიდუალური ინტერესების დასაცავად თუ მისი დაცვის საბაბით ახორციელებდა უფლებამოსილებას. ამიტომ, ადამიანისა და ზეინდივიდუალური ინტერესების დაპირისპირების პროგლემა ისეთივე ძველია, როგორც თავად სახელმწიფოს შექმნა. შესაბამისად, იმისდა მიხედვით, თუ რა ეპოქის, როგორი მმართველობის სახელმწიფოსთან გვქონდა საქმე და როგორი ფილოსოფიური, სამართლებრივი და სხვა შეხედულებები იყო გაბატონებული, განისაზღვრებოდა ის, თუ როგორი იყო ადამიანის ფაქტობრივი და სამართლებრივი მდგომარეობა, რა მიმართებაში იყო იგი სახელმწიფოსთან და სხვა ზეინდივიდუალურ ინტერესებთან, რამდენად სამართლიანი იყო მათ შორის არსებული უფლებრივი ბალანსი.

ამ კონტექსტში ადამიანის უფლებათა ისტორია დინამიკაში შეიძლება წარმოვიდგინოთ, როგორც სახელმწიფოს მიმართ პიროვნების უფლებების განსაზღვრისა და პიროვნების მიმართ სახელმწიფოს უფლებების შეზღუდვის, ინდივიდისა და ზეინდივიდუალური ინტერესების თანდათანობითი ჰარმონიზაციის ისტორია; რა თქმა უნდა, ხანგრძლივი უძრაობისა თუ ზოგჯერ უკუსვლების პერიოდებით.

პროცესის ასეთი მიმართულებით განვითარებას ხელი შეუწყო და მნიშვნელოვნად განაპირობა ძვემორე რეტროსპექტივა ემსახურება არა მარტო აზრის გამოხატვის თავისუფლების იდეის პიროვნების თავისუფლების იდეასთან მიმართებაში გააზრებას, არამედ იმ ისტორიული, სამართლებრივი თუ ფილოსოფიური საყრდენის უკეთ შეცნობას, რომელსაც აზრის გამოხატვის თავისუფლების სფეროში თანამედროვე ევროპული მიდგომები ემყარება.

შეხედულებები და ისტორიული რეალიები

ანტიკური მსოფლიოს სახელმწიფოების მთავარი განმასხვავებელი ნიშანი სამართლებრივი სახელმწიფოსაგან ის არის, რომ არ იყო აღიარებული ადამიანის უფლებები სახელმწიფოს მიმართ და სახელმწიფოს უფლებებს შეზღუდვა (სახელმწიფოს გოჭვაძ ადამიანის უფლებებით.

მიუხედავად მაღალი კულტურული განვითარებისა და მართვის რესპუბლიკური (შედარებით სრულყოფილი პოლიტიკურიძ ფორმისა, რომელიც უზრუნველყოფდა თავისუფალი მოქალაქეების მონაწილეობას სახელმწიფოებრივ ცხოვრებაში, ანტიკური სახელმწფო შთანთქავდა პიროვნებას. საქმე ის არის, რომ საბერძნეთსა და რომში აღიარებული იყო ე. წ. „სახალხო თვითმყრობლობის“ პრინციპი, რომელიც გატარებული იყო მეტისმეტად ფართოდ და ყოვლისმომცველად. რელიგიის, სიტყვის, შეკრებისა და გაერთიანების თავისუფლებები დაშვებული იყო, მაგრამ ამ თავისუფლებათა შინაარსი და ხარისხი ძალზე განსხვავდებოდა „თავისუფლების“ დღევანდელი გაგებისაგან. ანტიკური სახელმწიფო არ უშვებდა, რომ ცალკეულ რიგით მოქალაქეს ჰქონოდა თავისი აზრები და შეხედულებები, რომლებიც ეწინააღმდეგებოდა „სახელმწიფოსათვის სასარგებლო“, „ხალხის კეთილდღეობა“ (salus populi) მეტისმეტად ამძიმებდა ძველი ბერძნისა და განსაკუთრებით რომაელის ცნობიერებას საიმისოდ, რათა ელიარებინათ პიროვნული უფლება თვითგამორკვევისა, დამოუკიდებელი, საერთო შაბლონისაგან განსხვავებული განვითარებისა. Tu natus es non tibi, non mihi, sed patriae (შენ დაიბადე არც თვითონ შენთვის, და არც ჩემთვის, არამედ სამშობლოსათვისძ — თავისი მეგობრისათვის ციცერონის მიერ ნათქვამ ამ სიტყვებში კარგად ჩანს „სახალხო თვითმპყრობელობის“ პრინციპის დედააზრი და მისგან გამომდინარე მსოფლმხედველობა.

„მარადიული რომის“ იდეა, პატრიოტიზმისა და ნაციონალიზმის გაძლიერებული გრძნობა, რომელიც აღმოცენებული იყო მოქალაქეებში განუწყვეტელი ომებისა და სხვათა პოლიტიკური დაპაბნვისათვის გრძოლების შედეგად, მათვე აიძულებდა, რომ სხვისთვის, ვინც კი სახელმწიფოს მიერ აღიარებული რწმენის ან პოლიტიკური ნორმის საწინააღმდეგო აზრებს გამოთქვამდა, ეცქირათ, როგორც სამშობლოს საშიში მტრისათვის, ვის წინააღმდეგაც ყველაზე უფრო გადამჭრელი ღონისძიებების გამოყენება იყო საჭირო. სოკრატეს, ანაქსაგორას და სხვა ფილოსოფოსთა მაგალითები, ქრისტიანთა დევნა რომში საკმარისი დადასტურებაა იმისა, რომ ანტიკური სამყარო ნაკლებად სცემდა პატივს პიროვნების რელიგიური და ზნეობრივი თავისუფლების პრინციპებს. „სახალხო სუვერენიტეტი“ განიხილებოდა სამართლისა და ზნეობის ნორმების ერთადერთ წყაროდ. ასეთი სუვერენიტეტი, რომელიც თრგუნავდა პირად თავისუფლებას, პირად ინიციატივასა და დამოუკიდებლობას, ადვილად გადაიზარდა ერთპიროვნულ მმართველობაში, იმპერიულმა რომმა მთლიანად დათრგუნა ეს უფლებები, რომლებიც რესპუბლიკის დროს მაინც განაგძრობდა არსებობასა და განვითარებას. იმდენად რამდენადაც, იმპერატორთა ძალაუფლება შეუზღუდავი იყო და იგი არ იყო დაბალანსებული ადამიანის უფლებათა გარანტიებით, იგი გადაიქცა დესპოტად, რომელიც არაფრით განსხვავდებოდა იმდროინდელი აღმოსავლური მონარქიებისაგან, რომელთა ხალხებმა არაფერი იცოდნენ რესპუბლიკური მმართველობის შესახებ.

პიროვნების იდეა რომის იმპერიის დაშლის შემდეგ გაძლიერდა. ბარბაროსების მიერ შექმნილი სახელმწიფოები სწორედ ამ საწყისს დაეყარა. გერმანული ფეოდალიზმი დაეფუძნა ინდივიდუალიზმს, ადამიანთა ცალკეული ჯგუფების თვითმმართველობის საწყისებს, რომელიც, თავის მხრივ, ეფუძნებოდა პიროვნების, უფროსსა და ხელქვეითს, სიუზერენსა და ვასალს შორის ურთიერთობის იდეას. ასეთი ურთიერთობა გულისხმობდა ერთგვარ ხელშეკრულებას, რომელიც ზუსტად განსაზღვრავდა ერთმანეთისადმი უფლება-მოვალეობებს. სიუზერენის მხრიდან მცირედი გადახვევა უფლებამოსილებიდან, ვასალს აძლევდა არა მარტო დაუმორჩილებლობის, არამედ ძალით შეწინააღმდეგების უფლებასაც. ასეთი წესრიგი იყო მთელს ფეოდალურ კიბეზე. შიდა ომები და აჯანყებებიც ამ ურთიერთვალდებულებების დარღვევას უკავშირდებოდა. ასე შეიზღუდა ინგლისის მეფის უფლებებიც ქვეშევრდომთა წინაშე, როდესაც ბარონებმა აიძულეს მეფე (ჯონ უმიწაწყლოძ, ხელი მოეწერა თავისუფლების დიდი ქარტიისათვის (Magna caria libeeatum) 1215 წელს. ეს იყო ევროპაში მართლაც პირველი მნიშვნელოვანი დოკუმენტი მეფის ხელისუფლების სერიოზული შეზღუდვისა. მართალია იგი კვლავ უმაღლეს ხელისუფლად რჩებოდა, მაგრამ ამიერიდან იგი განიხილებოდა, როგორც უფროსი „სენიორი“, ამიტომ მას აღარ უნდა ჰქონოდა განსაკუთრებული უფლებები და უპირატესობები, რაც არ გამომდინარეობდა ვასალსა და სიუზერენს შორის ჩვეულებრივი ურთიერთობიდან.

ევა გოცირიძე

(გაგრძელება იქნება)

◎ ინფორმაცია

გათუმში რექტორის არჩევნებისთვის ემზადებიან

გათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტში რექტორის არჩევნებისთვის ემზადებიან, რომელიც 8 თებერვალს დაიგება.

საკონკურსო კომისიაში რექტორის მსურველთა განაცხადების შეტანა 30 დეკემბერს დასრულდა. კომისიაში შესულია ერთი განაცხადი, რომელიც 29 დეკემბერს უნივერსიტეტის ამჟამინდელმა რექტორის მოვალეობის შემსრულებელმა ვლადიმერ გალაძემ შეიტანა.

ჰოლანდიელები აჭარის სანაპირო ზოლით დაინტერესდნენ

აჭარაში ერთი კვირაა ოფიციალური ვიზიტით ჰოლანდიის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების კომისიის წევრები იმყოფებიან. კომისიის წევრები სანაპირო ზოლში არსებულ მდგომარეობას იკვლევენ და რამდენიმე დღეში სარეკომენდაციო დასკვნას მოამზადებენ.

კომისია განსაკუთრებულ აქცენტს ქობულეთისა და სარფის მონაკვეთებზე აკეთებს. პრობლემურ ზონად განიხილება ასევე მდინარე ჭოროხის შესართავიც.

როგორც აჭარის გარემოს დაცვისა და გუნებრივი რესურსების სამმართველოს უფროსი ირაკლი გორაძე აცხადებს, სპეციალისტები შავი ზღვის აღნიშნულ პერიმეტრში დროებითი ღონისძიებების გატარებას აუცილებლად მიიჩნევენ. ამ დროისათვის კი სანაპიროს სამშენებლო ნარჩენებით გამაგრებაა დაწყებული.

მოგვიანებით შემუშავდება გრძელვადიანი პროექტი, რომელიც რეგიონის ზღვისპირეთის სრულ რეაბილიტაციას გაითვალისწინებს.

ჯი-ეიჩ-ენი

რეკლამა

„საქართველოს რესპუბლიკაში“

98-96-32; 899 328576

● **გიორგი მაზნიაშვილს არ დაუფასდა ამაგი და 1937 წლის რეპრესიების დროს დაატიმრეს და დახვრიტეს ისე, რომ მისი სამარეც არ არის ცნობილი**

◎ ეს ჩვენი ისტორიაა

მწერალი და საზოგადო მოღვაწე გიორგი ხორგუაშვილი ათეული წლების მანძილზე მუშაობდა კასპის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის დირექტორად, მისი ინიციატივითა და პრაქტიკული მოძღვრებით დაარსდა კასპის მუზეუმის ფილიალები: ივანე ჯავახიშვილის სახლ-მუზეუმი სოფელ ხოვლეში, ორგელიანთა სასახლე-მუზეუმი სოფელ ლამისყანაში, სადაც მოწყობილია დავით გურამიშვილის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი ექსპოზიცია, დაწესდა სახალხო დღესასწაულები: გურამიშვილობა, საკაკაძეობა, ჯავახიშვილობა, გოსტიბეობა – სოფლის ალდგენის დღე, რესტავრაცია გაუკეთდა კასპის რაიონის ისტორიისა და კულტურის მრავალ ძეგლს და სხვა. წარმოაჩინა მრავალი გამოჩენილი მოღვაწე შიდა ქართლიდან.

გიორგი ხორგუაშვილი ამჟამად მუშაობს გამოჩენილი მამულიშვილის, საქართველოს თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის დაუცხრომელი მებრძოლის, გენერალ გიორგი მაზნიაშვილისადმი მიძღვნილ დოკუმენტურ რომანზე „თავისუფლების რაინდი“.

გიორგი მაზნიაშვილი საქართველოს თითქმის ყველა მხარეში ეგრძოდა ყოველი მხრიდან შემოსეულ ურიცხვ დამპყრობელს, მათ შორის რუსეთის, თურქეთის, სომხეთის, ოსეთის სეპარატისტებს, სადაც გიორგი მაზნიაშვილი იბრძოდა, გამარჯვებაც იქ იყო, იგი არც ერთ პარტიას ან ხელისუფლებას არ ემსახურებოდა, მისი მიზანი იყო საქართველო, ქართველი ერის თავისუფლება უპირველეს ყოვლისა.

გიორგი მაზნიაშვილს არ დაუფასდა ამაგი და 1937 წლის რეპრესიების დროს დაატიმრეს და დახვრიტეს ისე, რომ მისი სამარეც არ არის ცნობილი.

მკითხველს ვთავაზობთ რომანის საგაზეთო ვარიანტს.

თავისუფლების რაინდი

„სიცოცხლე არც დაგადებით იწყება და არც სიკვდილით მთავრდება“ – ეს სიტყვები საკვირველმოძმედ სარდალს, გენერალ გიორგი მაზნიაშვილს ეკუთვნის, რომელმაც ხმლითა და სისხლით წერა ქართველი ერის უახლესი ისტორია. იყო უშიშარი, ვითარცა უხორცო, რწმენის რაინდი. მართლმადიდებელი სარწმუნოების დიდი თაყვანისმცემელი, რწმენის ტაძრის ამშენებელი ამ სიტყვის პირდაპირი გაგებითაც და გადატანითი მნიშვნელობითაც, მან ხომ ტაძარიც აღაშენა თავის სოფელში იმ ჟამს, როცა ურწმუნოების ხანაში სხვები ყველა სოფელში ანგრევდნენ ეკლესიებსა და ტაძრებს, ყოველივე ამის შესახებ ქვემოთ ვიტყვით, მანამდე კი ვთქვათ მისი საძმენი საგმირონი, საკვირველი მხედრული სიმამაცე და სარდლის სიბრძნე.

ფესვები

სასირეთი ძველქართულიდან რომ გადმოვაახალქართულოთ საჩიტეთი დაერქმევა.

სირი ჩიტს ერქვა ძველ ქართულში.

სირი – ჩიტი (ფრინველიძ – განმარტავს საბა, – სირი – სირაქლემა.

„ნახე სასირე“-ო.

ვნახე.

სასირე ნახე ბადეო, – კვლავ მიგვითითებს დიდი ლექსიკოლოგი.

ბადეცა ვნახე.

„ბადე არს ყოველთა მკედთა თვალედად ნასკულთა“, მკედი – მოსხო ძაფი, მსხვილი ძაფი.

თევზთა შესაპყრობელი ბადე, სასირე, ჩიტბადე თუ ტრედბადე თავადაც დაუწნავს ბიჭობაში გიორგი მაზნიაშვილსა, თევზი შეუპყრია თვით მდინარე თქაბაშიც, თრიალეთის მთებში რომ იბადება, ხან ტყე-ტყე რომ მოშხუის, ხან რომ ველობებზე გამოიმინდვრებს, რკონის ქვემოთ რომ თანდათან ჭკვიანდება და სწორედ სასირეთის ბოლოს ერთვის საქართველოს დედამდინარე მტკვარსა.

თევზი დაუჭერია მტკვარშიც, ბადითა და ანკესითაც, ოჩხიც აუშენებია.

ბადე ფრინველთა შესაპყრობელიც არისო, აშრიალიც რომ ჰქვია, ოჯოჯიცა, სასირეცა და ტრედბადეცა.

და მაინც სასირეთი საჩიტედ და საფრინველად უფრო გვეთარგმნება.

დიახაც რომ უამრავი და ნაირნაირი ჩიტი და ფრინველი ჟივილ-ხივილობს სასირეთში, უფრორე ახალ უბნებში, ახალი სახლებითა და ახალი ბალ-ვენახებით რომ მშვენობს, იქვე ბალმა სოფელ ბარნაბიანთკარში, სოფლის თავზე მეფის წყაროც არის.

ამან გამახსენა: სასირეთი ერთერთი ძველისძველი სოფელია ქართლშიც და მთელ საქართველოშიც, რასაც ადასტურებს ისტორიისა და კულტურის ძეგლები, ეს უპირველესად ითქმის არქეოლოგიურ ძეგლ-ნამოსახლარზე ჭიტა-ბორასაც რომ ეძახიან, გვიან ბრინჯაოს და ადრეული რკინის ხანას რომ განეკუთვნება.

ამ სოფელში არ შეწყვეტილა ინტენსიური ცხოვრება – ყველა ეპოქაში თავიანთი სიტყვა უთქვამთ სასირელებს.

და ახალი ეტაპი იწყება მეოცე საუკუნეში, როცა გენერალმა გიორგი მაზნიაშვილმა მხოლოდ სასირეთში, მხოლოდ ქართლში კი არა, მთელ საქართველოში გაითქვა სახელი.

სასირეთში სახლობენ ძირძველი სასირელებიცა და გვიან შემოსასირელებულებიც. ამ სოფელში დღესდღეობით ოცდაათამდე გვარი გვაროობს. შედარებით მრავლობენ (ღმერთმა ამრავლონ!ძ ბეჟიტაშვილეკბი, მამულაშვილები, გელაშვილები, გულიაშვილები, მაისურაძეები, ონეზაშვილები, ლევანიძეები, სხვები მცირერიცხოვნობენ. ორად-ორი კომლია ლეონიძე, ისინიც ლევანიძეებისაგან გალეონიძებულან. ერთადერთკომლობენ: ბაშარულები, ბერიაშვილები, დათუაშვილები, კაბულაშვილები, კორკოტიშვილები, ლაფერაშვილები, წიწიკაშვილები, ჯალალიშვილები, ჯანავერდაშვილები, ჯუჯანქაიემი (ჩინელები არიანძ.

დედისერთა გვარია აგრეთვე მაზნიაშვილები და ისიც ბედის უკულმა ტრიალის გამო ამ სოფელში არმუდმივობენ, გენერალ მაზნიაშვილზეა ლაპარაკი. მისი შთამომავალნი ცხოვრობენ თბილისში და საქართველოს ზოგ მხარეში, ისიც იშვიათად და საქართველოს ფარგლებს გარეთაც.

ამ სოფელში მუდმივობს გიორგი მაზნიაშვილის სახლი. სწორედ ამ ერთადერთმა გვარმა გაუთქვა სახელი სოფელსა, მთელ ქართლშიც და მთელ საქართველოშიც რომ სახელოვნობს თავისი ჭეშმარიტი ქართველობით, მამულიშვილობით და ერისკაცობით...

საიდან მოდის, როგორ ითქმის სოფელ სასირეთის მკვიდრად გიორგი მაზნიაშვილი?

გვარი მაზნიაშვილი სათავეს ილებს მესხეთში, იქიდან მოდის მისი ფესვები, რასაც ადასტურებს მხოლოდ ზეპირი გადმოცემები კი არა, ისტორიული საბუთებიც, უწინარესად კი ცნობილი წიგნი „გურჯისტანის ვილაიეთის დიდი დავთარი“. ამ სამტომიანი წიგნის პირველი და მეორე ტომები შეიცავს გადასახადის გადამხდელთა ვინაობას და გვარებს. სწორედ ამ მიზნით აღწერეს აქაური მოსახლენი თურქებმა. ამ ჯაბადავთარის მთარგმნელი, მკვლევარი და გამომცემელი, თურქოლოგი სერგი ჯიქია მრავალგზის მოიხსენიებს ვინმე **ჰავლე მაზნიაშვილს.**

„ვინმე“ კი არა, ბატონი ჰავლე ჩანს დიდად განსწავლული კაცი, რომელსაც ფრიად საჭირო და საყურადღებო მასალები მოუწოდებია სერგი ჯიქიასთვის.

„ადგილობრივი მკვიდრები“ (ნიკო დიასამიძე, ელ. ტაბატაძე, პეტრე მაზნიაშვილი ამბობენ, რომ ამ სოფლის ქართული სახელი აქვიტა ყოფილა, ახლა აწყვიტას ეძახიან“.

„ადგილობრივ მკვიდრს პ. მაზნიაშვილს კიდევ მოუწოდებია ჩემთვის, რომ ოთის მიდამოებში არის ადგილი, ბოლოთურს ეძახიან“.

ამ წიგნში ბარე ორჯერ მაინც არის მოხსენიებული გვარი მაზნიაშვილი.

1721 წლის ერთ-ერთი აღწერილობითი საბუთის მიხედვით, წინწყაროში ცხოვრობდა 110 გამომღები ყმა, 6 აზნაური და „დიდობა“. ყმა გლეხებად მოიხსენიებიან ნასყიდა, ხეჩინა და ბრაზა მაზმნიაშვილები (იგივე მაზნიაშვილიძ.

როგორცა ჩანს, ამ გვარის (მაზნიაშვილისძ ფუძე ყოფილა მაზმნია, რომელიც წარმოშობილია **მაზმანიდან.**

მაზმანი კი სულხან-საბა ორბელიანის განმარტებით „ბალნის მრთველია“, ბალანთ მრთველი (მრთველიძ, ბალნის მგრეხელი.

დავით ჩუბინაშვილის განმარტებითაც იგივეა: „მაზმანი – მესაგლე, ბალნის თოკთმგრეხველი“.

ქართველი მწერლებიც ხმაროგენ ამ სიტყვას. დავით გურამიშვილი ჩივის:

„ვამე ცოდვილისა და უბედურსა
მე ვინ მაღირსებს ასეთ მაზმანსა,
რომ დამიგრეხდეს სანთლის პატრუძსა“.

ხალხი ხომ, მეტადრე სოფლად, დღეენადაგ ხმაროგდა ამ სიტყვას, მაშინ უფრო, როცა სოფელში ძირითადი ტრანსპორტი ურემი იყო.

საგელის, თოკის სინონიმია აპეური, რომელსაც გრეხდნენ თხის ბეწვისგან, ბალნისგან. ეს მასალა – თხის ბეწვი იმით უფრო სახარგილო, რომ გრძელიც არის და გამძლეც.

აპეური ხომ ის ნაგრეხი თოკი თუ საგელია, დაახლოებით 60-70 სანტიმეტრის სიგრძისა, რომელსაც გამონასკვამდნენ ტაგიკის გოლოს, წვერში.

იმ ხელოგის კაცს, ვინც აპეურებს ან თოკებს ამზადებს, მაზმანი, ანუ თოკთმგრეხველი ჰქვიან. ეს ხელოგა ფრიად საპატიო იყო და არის, დიდად ფასობს.

მაზმან სახელიცა ყოფილა, რომელიც შესაძლოა ხელოგის მიხედვით წარმოიშვა. მაზმანი – მაზმანა.

1742 წლის ყმისა და ნასყიდოგის წიგნში, რომელიც მიცემულია როსებ როსებაშვილის მიერ სარდალ გაგრიელ გედევანიშვილისადმი, მოხსენიებულია მაზმან პაპიაშვილი.

ამ ფუძე-ძირიდან: მაზმანი-დან წარმოშობილია რამდენიმე გვარი, ცოტათი რომ სახესხვაოგენ. უწინარესად ვთქვათ მაზმნიაშვილზე.

1721 წლის აღწერით, წინწყაროში ცხოვრობდა 110 გამომღები ყმა და 34 ბოგანო. წინწყარო ეკუთვნის სამ ბატონსა და 6 აზნაურს. ყმაგლეხებად მოიხსენიებიან. მაზმანიშვილი ხეჩინა, მაზმნიაშვილი ფრაზა, ამისი ძმა – ნასყიდა. სოფელ სამღერეთში ცხოვრობდნენ მაზმნიშვილი როსტომა, იოთამაშვილის და გივის ყმა მაზმნიშვილი ხოსია, მაზმნიშვილი პაპუა“.

პროფესორების აპოლონ სილაგაძისა და ანზორ თოთაძის 1997 წელს გამოცემული წიგნის „გვარსახელები საქართველოში“ მიხედვით, მეოცე საუკუნის ბოლოს საქართველოში უცხოვრიათ მაზმნიშვილების 35 სული, აქედან თბილისში – 20, ადიგენში – 5, გათუმში – 2 სული.

ფუძე მაზმანი-დან წარმოსდგება გვარი მაზმანიდიც, რომელიც ამ წიგნის მიხედვით იმავე პერიოდში საქართველოში ცხოვრობდა 27 სული. მაზმანიდები ბერძნებად არიან მიჩნეულნი.

მაზმანი-დან მიმდინარეობს გვარი მაზნიაშვილიც, თავდაპირველად უნდა ყოფილიყო მაზმნიშვილი, მერე ასო-ბგერა მ-ანი ამოვარდა, როგორც ეს ხდება სხვა გვარებშიც და სხვა შემთხვევებშიც და მივილეთ გვარი **მაზნიაშვილი.**

ამ გვარისანი მაზნიაშვილები იმავე ა.სილაგაძისა და ა.თოთაძის წიგნის მიხედვით, საქართველოში სულ მოითვლება 20 სული: სამტრედიაში – 7, თბილისში – 6, მარნეულში 3 სული.

მაზმანი-დან მიმდინარეობს გვარი მაზმანიანცი. ამ ფუძიდან წარმოშობილ გვარებს შორის ყველაზე მეტად მაზმანიანცებია მრავლად – 558 სულია აღრიცხული. აქედან ყველაზე მეტი მოითვლება წალკის რაიონში – 190 სული, თბილისში – 141 სული, გორში – 78 სული.

მაზმანიან-მაზმანიანცები სომხები არიან.

ასევე მრავლობენ მაზმანოვები, რომლებიც აგრეთვე სომხებად იწერებიან.

გიორგი ხორგუაშვილი

(გაგრძელება იქნება)

◎ ინფორმაცია

„ეს მთავრობა უფრო საშიშია, ვიდრე „ფრინველის გრიპი“

„ლეიბორისტული პარტია“ საკუთრებაჩამორთმეული მოძალაძეების უფლებების შესასწავლად ევროსაბჭოს მონიტორინგის ჯგუფს განცხადებით მიმართავს.

აღნიშნული განცხადება პარტიის ლიდერმა შალვა ნათელაშვილმა გუშინ გამართულ პრესკონფერენციაზე ჟურნალისტებს გააცნო.

მისი თქმით, ევროსაბჭოს მონიტორინგის ჯგუფი კერძო მესაკუთრეების შენობების დანგრევა-ჩამორთმევის ფაქტებს შეისწავლის და ივნისში სტრასბურგში პლენარულ სხდომაზე განიხილავს.

„სააკაშვილი ლენინის სული ჩასახლდა და ისედაც გაჭირვებულ მოსახლეობას აკულაკებს. სულ მალე სააკაშვილსა და მის ტროცკისტულ-გოლშევიკურ ხელისუფლებას საკუთრებაჩამორთმეული და უფლებებგელახული ადამიანები სახალხო აჯანყებას მოუწყობენ“, – განაცხადა ნათელაშვილმა.

„ლეიბორისტების“ ლიდერის თქმით, საქართველოსთვის ხელისუფლების „თარეში“ უფრო საშიშია, ვიდრე ფრინველის გრიპის ვირუსი.

ნათელაშვილის ვარაუდით, „სააკაშვილის ხელისუფლებას დიდი დრო აღარ უწერია, მის მიერ შემუშავებული კანონები გაუქმებულად ჩაითვლება და ჩამორთმეული ქონება მფლობელებს დაუბრუნდებათ“.

აზერბაიჯანიდან ბენზინის იმპორტი აღდგა

აზერბაიჯანიდან საქართველოში საავტომობილო ბენზინის იმპორტი აღდგა. 3 დღის წინათ თბილისსა და რეგიონებში 2000 ტონა ბენზინი შემოვიდა.

ამის შესახებ კომპანია „საქნავთობტრანსის“ გენერალურმა დირექტორმა ვახტანგ კიკნაძემ განაცხადა.

მისი თქმით, საქართველოში უახლოეს ერთ კვირაში კიდევ

3500 ტონა ბენზინის შემოსვლაა დაგეგმილი. რაც შეეხება გასულ წელს, აზერბაიჯანიდან თვეში დაახლოებით 10-15 ტონა ბენზინი შემოდიოდა.

საქართველოში, კიკნაძის ინფორმაციით, იანვრის ბოლოს ასევე განხორციელდა თურქმენეთიდან ბენზინის იმპორტი, რის შედეგადაც „ა92“ მარკის 4300 ტონა საწვავი საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე გადანაწილდა.

აღსანიშნავია, რომ 2007 წლის 1 იანვრიდან საქართველოს ტერიტორიაზე აიკრძალა „ა80“ მარკის ბენზინის შემოტანა, რომელიც ასევე თურქმენეთიდან შემოდიოდა.

ინტერპრესნიუსი

№ 22. სამშაბათი. 6 თებერვალი. 2007 წელი.

ყოველ

● ხალხმა რევოლუციას, ისიც ვარდებისა, იმიტომ ხომ არ მოახდინა, რომ საზოგადოება უფრო მეტად დაყოფილიყო მდიდრებად და ღარიბებად?

◎ სოფელი

თუკი სოფელში ქალი აღარ იქნება...

ყველას უცხოეთისკენ უჭირავს თვალი

უცხოეთში მაღალი ხელფასები აქვთო, გავიგეთ და, ვცდილობთ, ჩვენც მივბაძოთ, წელი ისე არ ჩავლის, პარლამენტისა და ხელისუფლების სხვა შტო წარმომადგენლებს ხელფასები არ მოემატოთ. კი გატონო, რიგითი მუშაკების ხელფასებიც იმატებს, მაგრამ რის ფასად? შემცირებათა ხარვეზე. მაგალითად, თბილისის მერიაში კურიერის ხელფასი 300 ლარია. 300 ლარი არც ეძლევა აქვს და არც ჰედაგობს. ამასთან, პრეზიდენტის ადმინისტრაციისა და პარლამენტის დაფინანსება 2-2 მილიონი ლარითგაიზარდა. გარდა ამისა, რა ძნას ამდენმა შემცირებულმა, სამსახურეგიდან გამოგდებულმა ადამიანმა, ვისაც პენსიის აღებაც კი 10-15 წლის შემდეგ მოუწევს?

ფასების კატასტროფული მატების და გადასახადების ზრდის პირობებში, ადამიანებს ქუჩაში ერეკებიან. სად წავიდეს, რა გზას დაადგეს ეს ხალხი, თუ აწუხებს ვინმეს ეს საკითხი?

რამდენიმე წელია, დასაძმების ერთადერთ ადგილად გაზარი და გაზრობა მოიაზრება. ჩვენდა საბედნიეროდ, დედაქალაქი გაზრობების ნაკლებობას ნამდვილად არ განიცდის და მიდის ყოფილი ჰედაგოგი თუ მუსიკოსი, აგრონომი, ინჟინერი თუ ეკონომისტი გაზარში, ყიდულობს და მცირედი დანამატით მერე ყიდის რალაცრალაცებს, ამით არჩენს ოჯახს, მაგრამ საკითხავია, როდემდე გაგრძელდება ასე?

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტის პროფესორი ალექსი გერასიმოვი ამას წინათ ერთ-ერთ გაზეთში წერდა, საქართველოდან ინტელექტი გაედინებაო. პროფესორი შეშფოთებას გამოთქვამდა, მალე დადგება ის დრო, საქართველოში ინტელექტის მატარებელი კაცი საერთოდ აღარ იქნება და აღარც უნივერსიტეტი. მოაზროვნე ევროპა გლობალისტებს ეგრძვის, საქართველოში კი – არავინ. ქართველები ნიჭიერი ხალხია, ამას მე ვამბობ, რუსი, და, იმედია, ტრაგახს ვერავინ დამაგრალებსო.

ჩემი აზრით, დამაფიქრებელი სიტყვებია, რაც განსჯის საგანი უნდა გახდეს აუცილებლად. ვფიქრობ, მკითხველისათვის ალბათ რიგითი ქართველი დედის აზრიც საინტერესო და ანგარიშგასაწევიც იქნება.

ეთერ დიხამინჯია: ადრე ყოველდღე, დილაადრიან გაზარში ვიყავი, ხილს ვყიდულობდი და ვყიდდი. ქვრივი ქალი ვარ, 4 შვილის დედა, ხანდაზმული დედამთილ-მამამთილი სოფელში დავტოვე. რა მეძნა, იქ რომ სამუშაო ყოფილიყო, აქ ნამდვილად არ ჩამოვიდოდი. ადრე გარევაჭრობას ვეწეოდი და არამიშავდა, თუმცა ძალიან მიჭირდა წვიმასა და ქარში გარეთ დგომა, მაგრამ სხვა საშვილი რომ არ მქონდა, ვითმენდი. შვილებს ჭამა ხომ უნდათ, სოფელში მოხუცებსაც დახმარება სჭირდებათ, ჩემს მეტი მათ ალარავინ შერჩათ.

გარევაჭრობა რომ აიკრძალა, მეზობელმა თავისი ადგილი დამითმო მეტროს გასასვლელში, ერთ დახლზე ვმუშაობდით ორივე, ახლა აქედანაც გავყარეს, გვეუბნებიან, მინის ფართობს მოგცემთო, სად გვაძლს ამდენი ფული, მინა რომ ვიყიდოთ?

– როგორი ვაჭრობა გქონდათ, შემოსავალი თუ გყოფნიდათ?

– სამყოფი სად იყო, მაგრამ რასაც ვილებდი, სოფელშიც ვაგზავნიდი და მეც ვხარჯავდი მოგჭირნეობით. ახლა სულ ისე დავრჩი, რაგზას დავადგე, არ ვიცი, რადგან ფასები თითქმის ყოველდღე მატულობს, ჩემი სოფელი, ხორგელი ვარ, ყველას მირჩევნია, მაგრამ რა ვქნა, მთავრობა რომ გაიძახის, ყველა დანაპირებს ვასრულებთო, ხომ შეგვჰირდა დასაძმებას, რატომ არ ასრულებს? მაღალ სოფელში ქალი აღარ დარჩება, ვინც მოახერხა, უცხოეთში წავიდა, ვინც არა და, ჩემსავით წვალობს. ისე, ქალაქელებსაც არ გილხინთ, ახალწლის დღეებში არა უშავდა ვაჭრობას, ახლა კი უფრო გაუჭირდა ხალხს, ფული გამოელია. თქვენ ასე რომ გაინტერესებთ ჩვენი ამბავი, ჟურნალისტი ხართ?

– დიახ, ჟურნალისტი ვარ, მაგრამ ხვალ რა ვიქნები, მეც არ ვიცი.

– რატომ, რა ხდება, წერას გიკრძალავენ?

– არა, პირიქით, წერას არავინ გვიკრძალავს, წერე რამდენიც გინდა, მაგრამ წამკითხველი ვინ არის? ხელისუფლება არ მალავს, გაზეთებს რომ არ კითხულობს, ყოველ შემთხვევაში, ვისაც ევალება ხალხის გულის ნადები გაიგოს და სათანადო ზომებიც მიიღო, ის არ კითხულობს, თან ახლა შენოგასაც გვიყიდიან და რედაქცია უჭერად რჩება. თუმცა ჩვენ, ჟურნალისტები მაინც ჩვენსას ვცდილობთ, კალამს ასე ადვილად ვერ შველევით, ვცდილობთ ვწეროთ ობიექტურად, პატიოსნად, არც არავის მივეყიდოთ. ვნახოთ, რას მივაღწევთ

ამ ჩვენს ახალგაზრდა ხელისუფალთ სოფელი სულ მიავიწყდათ. ხშირად იმასაც კი გაიგონებთ, ვიღას სჭირდება მიწის მოხვნა და დათესვა, ხორგალს უცხოეთიც ხომ გვაძლევსო. კი, მაგრამ ეკონომიკა მარტო შენოგების, საწარმოების ყიდვა-გაყიდვაა? არადა, საქართველოს მოსახლეობის ორი მესამედი სოფლად ცხოვრობს, მათ მიწა კი აქვთ, მაგრამ შიშველი ხელებით მას ვერ ერევიან, სასტუმროები, ტურისტული გაზები, მოგეცათ ლხენა, შესანიშნავია, ნამდვილად კარგია, (რაც არც თბილისში გვაკლია, მაგრამ სოფელში გლეხს უპირველესად დარაიონებული თესლი, ტექნიკა, საწვავი, მცენარეთა დაცვის საშუალებები სჭირდება. ყველაფერ ამისათვის კი საგრუნავი თანხა, ფულია საჭირო. თანაც სწორედ ხვნა-თესვის დროს აიწევს ხოლმე საწვავის, შხამ-ქიმიკატების ფასი სოფლად, ამიტომ მაქიმდება და ქვირდება განსაკუთრებით სოფლად ცხოვრება, ამიტომ გამორბის იქ მაცხოვრებელი ქალაქად, დგება გაზარში, ყიდის და ყიდულობს პროდუქტებს, რომლის მოყვანაც მას უცხოელ გლეხზე არანაკლებ ძალუძს. იცის ეს გლეხმა, მაგრამ სხვა რომ არაფერი შეუძლია, ისევ ვაჭრობით არჩენს ოჯახს. კი, გამონაკლისებიც არიან, რომლებიც მიწას ვერ გამოეცალვინან, როგორც შეუძლიათ, ეჭიდებიან, სწორედ რომ, დასაფასებელია მათი შრომა და გარჯა.

კარგია ტურისტი რომ ჩამოვა ჩვენს სოფლებში, მისი ადგილმდებარეობითა და გუნებით მოიხიბლება, მაგრამ როგორც ექსპერტები მიგვითითებენ, უწინარესად, ჩვენს ხალხზე, ჩვენს მცხოვრებზე უნდა ვიფიქროთ, მათ თუნდა შევუქმნათ შრომისა და ცხოვრების ისეთი პირობები, საკუთარ თავსაც არგონ და ქვეყნის ეკონომიკასაც.

სოფლის ძლიერება კი მთლიანად ქვეყნის ძლიერებაა, უთქვამს ბრძენ ხალხს.

ნაზი იმნაიშვილი

◎ სატკივარი

ისე წურავენ გამიგებს, თითქოს მარტო ცუდს ვხედავდე ამ ცხოვრებაში, კარგს კი – არაფერს. კარგიც არის, და მათ შესახებ ხშირად დაწერილა კიდეც ჩვენს გაზეთში; გალამაზებული ფასადები, შეკეთებული გზები, დასასვენებელი გაღები და პარკები, შედარებით მოწესრიგებული ენერგოსისტემა და კევრი სხვა რამეც, მაგრამ მინდა, კარგი უფრო მეტი იყოს, მინდა, ნაკლებად ვხედავდე ამ ცხოვრებით გატეხილ, უილაჯო და უპურის ფულოდ დარჩენილ მოხუცებს, ნაგვის ურნებში გადაგდებულ, სასიკვდილოდ განწირულ ჩვილებს, მეზობლების მზრუნველობას მოკლებულ არასრულწლოვანებს...

მართლაც თუ ასე კარგად ვცხოვრობთ, რად არ გვეტყობა?!

ამაზე პასუხს ხელისუფლებისგან ველით

ხალხმა რევოლუცია, ისიც ვარდებისა, იმიტომ ხომ არ მოახდინა, რომ საზოგადოება უფრო მეტად დაყოფილიყო მდიდრებად და ღარიბებად? საკითხავია, თუ შრომობ, ისიც პატიოსნად, ცხოვრება რატომ უნდა გიჭირდეს? მაგრამ, შრომობ კი? აი, ეს არის მთავარი, მიმოვიხედოთ ჩვენს ირგვლივ, რამდენი უმუშევარი მეზობელი, ახლობელია დღეს. როგორც ექსპერტები მიუთითებენ, მხოლოდ პიარაქციებზე რომ არ ეფიქრა ჩვენს ხელისუფლებას და დანაპირების თანახმად ამ წლების პრიორიტეტი (რა თქმა უნდა, ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენას არ გვეულისხმობ, ხალხის დასაძმება, სამუშაო ადგილების შექმნა ყოფილიყო, არც ამდენი უფასო სასადილო დაგვჭირდებოდა და ეკონომიკაც მართლაც წინ წავიდოდაო.

როგორ დავიჯერო, დღეს ჩვენს ქვეყანაში მართლა ეკონომიკური აღმავლობის არნახული ტემპია? დღეს, როცა ქართულ გაზარზე – ძირითადი საკვები პროდუქცია, ბოსტნეულიც კი, სხვა ქვეყნიდან შემოდის? გადრიჯანი, პამიდორი, კიტრი, სტაფილო, ჭარხალი და წიწაკაც კი თურქულია, არაფერი რომ არ ვთქვათ კვების პროდუქტების გადამამუშავებელ მრეწველობასა და ფქვილზე. აქ ხომ გაზრის ძირითადი სეგმენტი ისევ უცხოურ ქვეყნებს უკავიათ, მათ შორის საკმაოდ გამოჩენილ ადგილზე სოფხეთია. თუ ასე გაშლილი და ღიაა ყველაფერი ბიზნესმენთათვის, რატომ ჩვენ არ

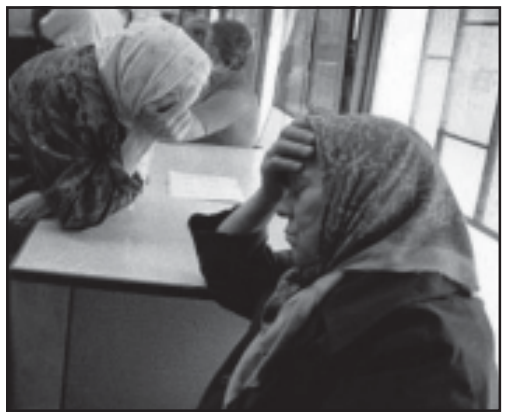

ვაწარმოებთ პროდუქციას, ისიც აგრარულს? რატომ ვიქეცით სხვა უგემოვნო პროდუქციის გამასალეგელ ერთ დიდ გაზრად? ამის შემდეგ შეგვიძლია ვთქვათ, რომ საქართველო ეკონომიკური თავისუფლების რეიტინგის მიხედვით მსოფლიოს 161 ქვეყანას შორის 35-ე ადგილზეა და უსწრებს ისეთ დიდ ქვეყნასაც კი, როგორიც რუსეთია? რუსეთი, სადაც ათასობით და ათეათასობით ჩვენი ქვეყნის მოქალაქე სწორედ ოჯახის სარჩენად იყო და არის წასული? ჩვენთან მართლაც რომ ყველაფერი დულდეს და გადმოდულდეს და სამუშაოც იყოს, რომელი ჭკუათმყოფელი წავიდოდა ან რუსეთში, ან სხვაგან? დავფიქრდეთ, გატონეგო, ამ საკითხზე და ტყუილად ნურც თავს ვიტყუებთ და ნურც სხვას.

ითმინეს ჩვენმა სახელოვანმა ოჯახმა და შრომის ვეტერანებმა, ითმინეს, მაგრამ ძალიან რომ გაუჭირდათ, აქციების მოწყობით შეეცადნენ ხელისუფლებისგან ყურადღების მიქცევას. ერთადერთი მოთხოვნაა ძვლ, გაითვალისწინონ მათი დამსახურება სამშობლოს წინაშე და ალუდგინონ ის მცირე შეღავათები მაინც, რაც აქამდე ჰქონდათ, რაც ცხოვრების საშუალებას მისცემთ.

მინისტრი ჭიპაშვილი კი ამბობს, კი არ გაუარესდა პენსიონერთა მდგომარეობა, პირიქით, გაუმჯობესდა, რადგან ამჟამად ჩვეულებრივ პენსიონერებს მივანიჭეთ უპირატესობა და არა პრივილეგირებულებსო, მაგრამ, ვინ არის პრივილეგირებული? ომისა და შრომის ვეტერანი? სხვა თუ არაფერი, უზნეობაა, მართლაც დამსახურებულ ხალხის ასეა აბუჩად აგდება, ისიც ჯანდაცვის მინისტრის მიერ.

რა დააშავეს მრავალშვილიანმა ოჯახებმა? თავად მრავალშვილიანი ოჯახის მეშვიდე შვილი ვარ და ვიცი, რომ ჩემი მშობლები კომუნისტების ზეობის პერიოდში, წელიწადში 2000 მანეთს იღებდნენ 5 წლის განმავლობაში, ეს მაშინ ცოტა თანხა არ იყო, სხვა შეღავათებთან ერთად, თან არც ცხოვრება გვიჭირდა, დედა დიასახლისი იყო, მანამ უფროსები წამოიზარდნენ და მუშაობა დაიწყეს, მარტო მამა ინახავდა ამხელა ოჯახს. დღეს, როცა დემოგრაფიული ვითარება ჩვენს ქვეყანაში არც თუ სახარბიელოა, მრავალშვილიანებს წახალისება, დახმარება პირველ რიგში ესაჭიროებათ. ან თუნდაც გავშვიდიან ინვლიდები ავილოთ, მათ ხომ საკუთარი უგედურება ეყოფათ და დამატებით რატომ ვუტეხთ გულს შემოქმედების ნაცვლად? მათ პრივილეგია და შეღავათები ყოველთვის ჰქონდათ. თუ ასეთი განვითარებული ეკონომიკა გვაქვს, ინვალიდების დახმარების გარეშე დატოვება რომელი კანონით განხორციელდა? პატივცემულო მინისტრო, თქვენს მიერ დასახელებულ შეღავათიან კატეგორიათა სიაში გავშვიდიდან ინვალიდები მხოლოდ ერთ ნომინაციაში მოიხსენიებიან, ისიც გაუგებარია, რას ნიშნავს ჯანმრთელობის რეაბილიტაცია თუ რალაც ამგვარი. რეაბილიტაცია თავისთავად გაუმჯობესებას ნიშნავს. მისცემთ უფასოსაგზურს? – არა! უფასოდ უმკურნალეგთ? – არა! გინაზე რომ გამოიძახოს ექიმი, 5 თუ 7 ლარი უნდა გადაიხადოს. მაშ, რა ძნას იმ ადამიანმა, პოლიკლინიკაში მისვლაც რომ არ შეუძლია? 35 ლარი ჰქონდეს ასეთ პენსიონერს – დღეს პენსია უგრალოდ ჩვენი კი არა, თქვენი სირცხვილია, პატივცემულო მინისტრო და პარლამენტის წევრებო.

თქვენ ხომ ჩვენ მიერ არჩეული ხელისუფლება ხართ, ჩვენ, ხალხმა მოგცითთქვენ ხლოების მანდატი, ამიტომ ვითხოვთ თქვენგან არა მარტო პასუხს, არამედ სამართლიან გადაწყვეტილებასაც.

კეთილდღეობა და გედნიერება თანაბრად ყველა ადამიანის უფლებაა, და თუ ყველაფერში უცხოურ ქვეყნებს ვბაძავთ, ჩემზე კარგად უნდა მოგეხსენებოდეთ, იქ რა პატივშიც ჰყავთ ცხოვრებისგან ისედაც დაჩაგრული ადამიანები – ინვალიდები, ამ სიტყვის შეცვლა უნარშეზღუდულით, დამივჯერეთ, მათთვის არაფრის მიმცემია.

ნაზი ყაჯრიშვილი

◎ მხარე

სენაკის სიახლეები

მსახიობები – გიგლიოთეკაში

სენაკის საჯარო გიგლიოთეკაში (დირექტორი ციური ხორავაძ ტრადიციად დამკვიდრდა საინტერესო ღონისძიებების მოწყობა. ამას წინათ აქ აკაკი ხორავას სახელოგის სახელმწიფო დრამატული თეატრის მსახიობებს უმასპინძლეს. სტუმრებს მიესალმნენ სარაიონო კულტურის სახლის დირექტორი ლერი ჯალაღონია, პოეტი ქეთევან ლატარია, ხორშის სასოფლო კლუბის გამგე ნინო გვასალია. დამსწრე საზოგადოებას საუკეთესო სიმღერებით მოხიგლეს მოსწავლე ახალგაზრდობის სახლთან არსებულმა ფოლკლორულმა („სიახლის მაძიებლები“ ძ და სოფლების – ნოსირისა და გეჯეთის სასოფლო კლუბების ვოკალურმა ჯგუფებმა. ღონისძიება ცეცხლოვანი ცეკვებით ეკა და მამუკა მესხიშვილებმა დააამშვენეს.

საუკეთესოები დაჯილდოვეს

სენაკის მუნიციპალიტეტის კულტურის, სპორტის და ახალგაზრდობის სამსახურის უფროსმა ირმა კუპრეიშვილმა გასული წლის საუკეთესო კოლექტივები და ინდივიდუალური შემსრულებლები დიპლომებითა და ფასიანი საჩუქრებით დააჯილდოვა. მათ შორის ძირეობრაფიული ანსამბლი (ხელმძღვანელები ეკა და მამუკა მესხიშვილები), ქართული ხალხური სიმღერების გუნდი, „ტეხურა“ (ნოდარ ხუხუაძ, „სიახლის მაძიებლები“ (რუსუდან შალამბერიძ, ხუხუების საოჯახო ანსამბლი; ინდივიდუალური შემსრულებელი – ელენე ხორავა.

ამაგდარი საქართველოში ელენე ხორავას იცნობენ როგორც ქართული ფოლკლორის დიდ მოამაგეს, მსახიობსა და სათნო პიროვნებას. სენაკის უხუცესთა ანსამბლ „ოდოიას“ სოლისტს სხვადასხვა წლებში ჩამოუყალიბებია მეჩონგურე ქალთა და სამუსიკო სკოლის ქალთა ვოკალური ანსამბლები, წარმატებით ხელმძღვანელოგდა სოფელ ხორშის კლუბთან არსებულ ქალთა ტრიოს. 1957-1970 წლებში გამართულ რესპუბლიკურ ფესტივალებზე არაერთხელ დაუსახურებია ლაურეატობა და პირველი ხარისხის დიპლომები. რაიონის სახალხო თეატრის სცენაზე მრავალჯერ უთამაშია სხვადასხვა როლი. სენაკის გამგეობამ ახალგაზრდობის სახლის საკონცერტო დარბაზში ელენე ხორავას შემოქმედებითი საღამო მოაწყო. ამაგდარ პიროვნებას ეს დღე არასდროს დავიწყდება.

„ძალა და ღირსება“

ასე ჰქვია სენაკელი მწერლის გორის დავითაიას ახალ რომანს, რომელიც თამამად ეზმანება დღევანდელ მწვავე ეროვნულ სატკივარს – ქვეყნის ტერიტორიულ დანაწევრებას, აფხაზეთის ამჟამინდელ მდგომარეობას. ნაწარმოები აფხაზი და ქართველი ხალხების ერთგული წინაპრის – გიორგი შარვაშიძის ნათელ ხსოვნას ეძღვნება.

იოსეგ გოგეჩია,
„სრ“ საკ.კორ. სენაკი

დღის ამბები

• სამაგისტრო გამოცდები უნივერსიტეტში წელს პირველად ტარდება. მასში სოციალურ-პოლიტიკურ მეცნიერებათა, ზუსტ და საბუნებისმეტყველო, ჰუმანიტარული, აგრეთვე ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტების 1775 სტუდენტი მიიღებს მონაწილეობას.

პარლამენტის 140 თანამშრომელს გაათავისუფლებენ

პარლამენტის 140-ზე მეტ თანამშრომელს სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ გაფრთხილების ფურცელი უკვე გადასცეს.

ამის შესახებ პარლამენტის აპარტის ხელმძღვანელმა გოჩა მარტინენკომ განაცხადა.

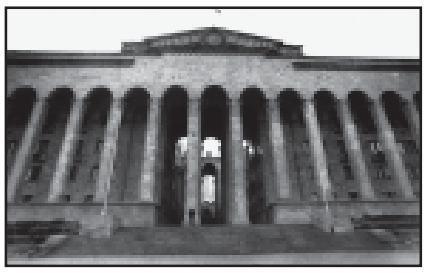

მისი თქმით, გათავისუფლდებიან როგორც მოწვეული სპეციალისტები, ისე შტატიანი თანამშრომლები.

პარლამენტში თანამშრომლების გათავისუფლებას ოპტიმიზაციის პროცესს უკავშირებენ.

გათავისუფლების შესახებ გაფრთხილებული თანამშრომლები სამსახურს 1 მარტიდან დატოვებენ.

გალში კვლავ დამატებითი ჯგუფები შეჰყავთ

გალის რაიონის დაბალი ზონის სოფლებში თაგილონში, ნაბაკევსა და ზემო ბარღებში აფხაზურმა მხარემ დამატებითი შეიარაღებული ჯგუფები შეიყვანა.

მოსახლეობის ინფორმაციით, დამატებითი ძალების შეყვანა ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებსა და გალის ე.წ. საოლქო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის დავით სიგუას გატაცების ფაქტს უკავშირდება.

როგორც აფხაზეთის ლეგიტიმური მთავრობის წარმომადგენელი თორნიკე კილანავა აცხადებს, მდგომარეობა დაძაბულია, თუმცა მოსახლეობის მიმართ რაიმე აგრესიული ქმედებები ჯერ არ განხორციელებულა.

თაგილონის სკოლა შეიძლება დაიხუროს

გალის რაიონის სოფელ თაგილონის სკოლის დირექტორი ლეილა ჯოგავა გუშინ გალის აფხაზური ადმინისტრაციის შენობაში იმყოფებოდა. მასთან ერთად იყო სკოლის რამდენიმე პედაგოგიც.

ამის შესახებ სამეგრელო-ზემო სვანეთში აფხაზეთის ლეგიტიმური მთავრობის წარმომადგენელმა ჰაატა შამუგიამ განაცხადა.

არსებული ინფორმაციით, ამის მიზეზი გახდა ძართული მასობრივი საინფორმაციო საშუალებებით გავრცელებული ცნობა, თითქოს თაგილონის საშუალო სკოლა აფხაზმა შეიარაღებულმა პირებმა დაარბიეს.

როგორც სკოლის დირექტორი ლეილა ჯოგავა აცხადებს, სკოლის დარბევა არ მომხდარა და სასწავლო პროცესი ჩვეულებრივად მიმდინარეობდა, თუმცა ამ ინფორმაციის გავრცელების შემდეგ შესაძლოა, სკოლა საერთოდ დაიხუროს.

ჯერ ცნობილი არ არის, რა გადაწყვეტილებას მიიღებს გალის აფხაზური ადმინისტრაცია და განათლების განყოფილება.

კოკოითი ისევ იტყუება

სეპარტისტული სამხრეთ ოსეთის ე.წ. პრეზიდენტის „საგანგებო და სრულუფლებიანი“ რწმუნებული რუსეთის ფედერაციაში დიმიტრი მედოევი ერთ-ერთ რუსული სააგენტოსათვის მიცემულ ინტერვიუში აცხადებს, რომ „სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკას“ მხოლოდ ერთი მიზანი აქვს – დამოუკიდებლობა.

მედოევის განმარტებით, იმ შემთხვევაში, თუკი საერთაშორისო საზოგადოება ე.წ. სამხრეთ ოსეთის დამოუკიდებლობის აღიარებაზე უარს განაცხადებს, სამხრეთ ოსეთის ხელმძღვანელობა იპოვის მეთოდებს, რათა ამ უსამართლობას ებრძოლოს.

„დარწმუნებული ვარ, რომ ვაშინგტონში არის ძალები, რომლებსაც არ მოსწონთ ის, თუ როგორ ეძცევა მსოფლიოს აშშ-ის ახლანდელი ადმინისტრაცია. არის

ძალები, რომლებიც ჩვენს სამართლიან ბრძოლას მხარს უჭერენ და ჩვენ ამ მხარდაჭერისათვის მათი მადლიერი ვართ“, – ამბობს მედოევი.

მისივე განმარტებით, ოს სეპარტისტთა ლიდერის ახლახანს გაკეთებული ხმამაღალი განცხადება, „სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის შეიარაღებული ძალების“ რიცხოვნობის 30 %-ით შემცირების შესახებ, თურმე მხოლოდ დაპირებად დარჩენილა.

„სინამდვილეში პრეზიდენტმა კოკოითმა განაცხადა, რომ მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეამცირებს რესპუბლიკის შეიარაღებული ძალების რიცხოვნობას, თუკი საქართველო სამხრეთ ოსეთთან თავდაუსხმელობის ხელშეკრულებას გააფორმებს. ამის საპასუხოდ თბილისიდან, პრაქტიკულად ომის გამოცხადება მივიღეთ“, – ამბობს მედოევი და საერთაშორისო საზოგადოებას მიმართავს, „შეაჩერონ სააკაშვილი, წინააღმდეგ შემთხვევაში კავკასიაში სისხლისღვრა კვლავაც გაგრძელდება“.

მოსკოვში მოლაპარაკებები დაიწყო

მოსკოვში რუსეთ-საქართველოს შორის საჰაერო მიმოსვლის აღდგენასთან დაკავშირებული მოლაპარაკებები დაიწყო.

რუსული საინფორმაციო სააგენტოების ცნობით, შეხვედრა ექსპერტების დონეზე რუსეთის საჰაერო ტრანსპორტის ფედერალური სააგენტოს შენობაში მიმდინარეობს.

საქართველოს დელეგაციას ტრანსპორტის მარეგუ-

ლირებელი კომისიის თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებელი ალექსანდრე ჩხიკვაძე ხელმძღვანელობს. რუსეთის მხრიდან შეხვედრაში „როსაერონავიგაციის“ და „როსავიაციის“ წარმომადგენლები იღებენ მონაწილეობას.

როგორც ალექსანდრე ჩხიკვაძემ გამართულ პრეკონფერენციაზე განაცხადა, საქართველოს საჰაერო სივრცე რუსული ავიაკომპანიების მისაღებად მზად არის. მან იმედი გამოთქვა, რომ აღნიშნული საკითხი დადებითად გადაწყდება.

დაცული ტერიტორიების ფართობები გაიზრდება

გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს ინიციატივით შემუშავდა ცვლილებათა პაკეტი, რომლის მიხედვითაც დაცული ტერიტორიების ფართობი იზრდება.

კერძოდ საუბარია, თუშეთის, ბაწარა-ბაბანეურის, ლაგოდეხისა და ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე, რომლის ფართობიც 5 ათას 273 ჰექტარს შეადგენდა. ცვლილების დამტკიცების შემთხვევაში კი აღნიშნული დაცული ტერიტორიის ფართობი 6 ათას 963 ჰექტარამდე გაიზრდება.

როგორც გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის მოადგილემ ირაკლი ღვალაძემ აღნიშნა, საკანონმდებლო ცვლილება გარემოს დაცვის სამინისტროს სისტემაში განხორციელებულმა სტრუქტურულმა რეფორმამ განაპირობა, რომლის მიზანიც საკანონმდებლო ხარვეზების აღმოფხვრაა.

„ცვლილების მიხედვით, თუშეთის დაცული ლანდშაფტის ტერიტორიაზე ტურიზმის განვითარებისათვის შესაბამისი ინფრასტრუქტურის შექმნა დაიშვება,“- განაცხადა ღვალაძემ.

გამოცდები უნივერსიტეტში

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გუშინ მაგისტრატურის გამოცდები დაიწყო.

სამაგისტრო გამოცდები უნივერსიტეტში წელს პირველად ტარდება. მასში სოციალურ-პოლიტიკურ მეცნიერებათა, ზუსტ და საბუნებისმეტყველო, ჰუმანიტარული, აგრეთვე ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტების 1775 სტუდენტი მიიღებს მონაწილეობას.

როგორც უნივერსიტეტში განმარტავენ, გამოცდა სპეციალობაში წერით ჩატარდება. მაგისტრატურაში ჩასარიცხად სტუდენტმა 51 ქულაზე მეტი უნდა დააგროვოს. ტესტები 100 კითხვისგან შედგება.

უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს დადგენილებით, სრულ საუნივერსიტეტო დაფინანსებას ორი წლის განმავლობაში საუკეთესო ქულების მქონე სტუდენტთა 10% მიიღებს.

სპეციალური საუნივერსიტეტო ფონდიდან სტიპენდია სემესტრული სწავლების მიხედვით საუკეთესო მოსწრების მქონე სტუდენტების 30%-საც დაენიშნებათ.

სკოლას ავტობუსი მოემსახურება

წალენჯიხის რაიონის სოფელ წყოუშის საშუალო სკოლას, საქართველოს პრეზიდენტის დავალებით, ავტობუსი გამოეყო.

ავტობუსი იმ მოსწავლეებს მოემსახურება, რომლებიც წყოუშის საშუალო სკოლაში სწავლობენ.

როგორც ადგილობრივი ხელისუფლება აცხადებს, ეს მისასალმებელი ნაბიჯია, რადგან სკოლის მოსწავლეებს 10-12, ზოგჯერ 15 კილომეტრის გავლა ყოველდღიურად ფეხით უწევდათ, რათა სკოლამდე მიელწიათ.

წყოუშის საშუალო სკოლაში გავშვები გალის რაიონის სოფელ საბერიოდანაც სწავლობენ, თუმცა აფხაზურმა მხარემ ავტობუსის გალი-ზუგდიდის ადმინისტრაციულ საზღვართან გატარებაზე უარი განაცხადა. შესაბამისად, საბერიოში მცხოვრები მოსწავლეები ამ ავტობუსით ვერ ისარგებლებენ.

ჯონდი ბაღათურია პედაგოგების უფლებების დაცვას იწყებს

საქართველოს განათლების სისტემაში ორგანიზებული მაფიოზური დანაშაულებრივი ჯგუფი მოქმედებს. ამის თაობაზე განცხადება გუშინ პარტია „ქართული დასის“ თავმჯდომარემ ჯონდი ბაღათურიამ გააკეთა.

მისი თქმით, ამ ჯგუფმა ათეულობით მილიონი თანხა მიიტაცა.

ჯონდი ბაღათურიას განცხადებით, „ქართულმა დასმა“ დაიწყო დოკუმენტური მასალების მოძიება და დეტალურ სქემას და ყველა დამნაშავე პირს ისინი ახლო მომავალში დაასახელებენ.

რაც შეეხება განათლების სამინისტროში მიმდინარე რეფორმებს, ჯონდი ბაღათურიას თქმით, უახლოეს მომავალში სისტემაში პედაგოგების მასშტაბური დათხოვნა დაიწყება.

მისივე ინფორმაციით, „ზოგადი განათლების შესახებ“ კანონის თანახმად, პედაგოგებს უჩერდებათ შტატში ყოფნის უფლება და მათთან დროებითი ხელშეკრულებების გაფორმება დაიწყება. ამის შედეგად კი, როგორც ბაღათურია ვარაუდობს, პედაგოგების სულ მცირე ერთ მესამედს ახალი ხელშეკრულებები აღარ გაუფორმდებათ, რადგან სისტემაში მიმდინარე ე.წ. ოპტიმიზაცია სკოლების შენობების გამოთავისუფლებასა და მომგებიან ადგილზე მყოფი სკოლის შენობების გასხვისება-გაყიდვას ისახავს მიზნად.

„ქართული დასი“ ამ საკითხთან დაკავშირებით საკონსტიტუციო სარჩელსაც ამზადებს.

„ამ ნაბიჯების შედეგად ირღვევა არა მხოლოდ პედაგოგების, არამედ მოსწავლეების უფლებებიც, რადგან ამ „ოპტიმიზაციის“ შედეგად განათლების ხარისხი დაიწევს“, - აღნიშნა ჯონდი ბაღათურიამ.

მისივე თქმით, „ქართული დასი“ დაიცავს პედაგოგების უფლებებს. ამ მიზნით იგი რეგიონებში პედაგოგების უფლებათა დაცვის კავშირების ჩამოყალიბებას აპირებს.

ბაღათურიას თქმით, დღეისთვის, ოპტიმიზაციის პირველი ეტაპის შედეგად, საქართველოში დარჩენილია 2267 სკოლა. სამი წლის წინათ, ვარდების რევოლუციამდე, საქართველოში 3200 სკოლა იყო.

ინტერპრესნიუსისა და ჯი-ეიბ-ენი-ს მიხედვით

№ 22. ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ. 6 ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲐᲚᲘ. 2007 ᲬᲚᲘᲡ.

● **ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲐ�გᲐᲠᲔᲝ ᲡᲐᲥᲛᲔᲗᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘ ᲒᲔᲚᲐ ᲒᲔᲭᲣᲐᲨᲕᲘᲚᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲛᲝᲠᲘᲪᲮᲐᲕᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲐᲖᲔ ᲐᲛᲔᲠᲘ�კᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲖᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲡ**

◎ **ᲠᲐᲡ ᲬᲔᲠᲔᲜ, ᲠᲐᲡ ᲐᲛᲑᲝᲑᲔᲜ ᲩᲕᲔᲜᲖᲔ**

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲣᲚᲔᲚ ᲬᲠᲤᲘᲚᲔᲑᲨᲘ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲣᲤᲠᲝ ᲓᲐᲣᲚᲔᲚ

ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜ ᲘᲡᲔᲕ ᲘᲡᲠᲝᲚᲓᲔᲜᲔ. ᲗᲕᲘᲗᲐᲚᲘᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘᲡ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚ ᲛᲮᲐᲠᲔᲡ ᲐᲓᲐᲜᲐᲨᲐᲣᲚᲔᲑᲡ. ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲐᲨᲘ ᲐᲚᲔᲜᲘᲨᲜᲔᲡ, ᲗᲕᲘᲗᲐᲚᲘᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲫᲐᲚᲝᲕᲐᲜᲘ ᲡᲢᲠᲣᲥᲢᲣᲠᲐ ᲡᲠᲣᲚ ᲛᲖᲐᲓᲧᲝᲤᲜᲐᲨᲘᲐ ᲛᲘᲧᲕᲐᲜᲘᲚᲘ.

ᲛᲝᲠᲩᲘᲒᲘ ᲨᲔᲘᲐᲠᲐᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲓᲐᲪᲘᲠᲘᲡᲪᲘᲠᲔᲑᲐ ᲛᲝᲮᲓᲐ ᲨᲐᲒᲐᲗᲘᲡ ᲦᲐᲛᲘᲗ, ᲪᲮᲘᲜᲕᲐᲚᲘᲡ ᲠᲐᲝᲜᲨᲘ. ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲞᲠᲔᲡᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲘᲠᲘᲜᲐ ᲒᲐᲒᲚᲝᲔᲕᲐᲛ ᲗᲥᲕᲐ, ᲥᲐᲚᲐᲥᲡ ᲗᲘᲗᲘᲗᲥᲛᲘᲡ ᲝᲠᲘ ᲡᲐᲐᲗᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲣᲨᲘᲜᲓᲔᲜᲔᲡ ᲪᲔᲪᲮᲚᲘᲡ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘᲓᲐ ᲐᲚᲛᲐᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲘᲗᲘᲗ ᲒᲐᲜᲚᲐᲒᲔᲑᲣᲚᲘ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲡᲝᲤᲚᲔᲑᲘᲗᲘᲗ ᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘᲡ ᲠᲔᲒᲘᲝᲜᲘᲡ ᲨᲘᲠᲘᲓᲐᲜ. ᲘᲠᲘᲜᲐ ᲒᲐᲒᲚᲝᲔᲕᲐᲡ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲘᲗ, ᲐᲛᲕᲯᲔᲠᲐᲓ ᲪᲔᲪᲮᲚᲘ ᲒᲐᲣᲨᲚᲔᲡ ᲐᲠᲐ ᲛᲐᲠᲗᲝ ᲪᲮᲘᲜᲕᲐᲚᲘᲡ ᲑᲐᲠᲔᲣᲨᲐᲜᲡ, ᲐᲠᲐᲛᲔᲓ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠ ᲜᲐᲬᲘᲚᲡᲐᲪ, ᲡᲐᲓᲐᲪ ᲓᲐᲘᲭᲠᲐ ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲑᲠᲘᲕᲘ ᲛᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘ.

ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲛᲮᲠᲘᲗ, ᲗᲕᲘᲗᲐᲚᲘᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜ ᲡᲐᲥᲛᲔᲗᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲛᲐ ᲛᲘᲮᲔᲘᲚ ᲛᲘᲜᲫᲐᲕᲐ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲡ ᲐᲪᲔᲜᲝᲑᲐ: **„ᲠᲝᲪᲐ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲛᲐ ᲛᲮᲐᲠᲔᲛ ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ ᲡᲠᲣᲚᲐ ᲪᲮᲘᲜᲕᲐᲚᲘᲡ ᲡᲐᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲔᲚᲘ ᲣᲤᲑᲜᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲔᲑᲘᲗ, ᲩᲕᲔᲜ ᲡᲐᲞᲐᲡᲣᲮᲝ ᲪᲔᲪᲮᲚᲘ ᲒᲐᲕᲩᲡᲔᲜᲘᲗ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲒᲐᲜ ᲒᲐᲜᲡᲮᲕᲐᲕᲔᲑᲘᲗ,** ᲩᲕᲔᲜ ᲐᲠ ᲓᲐᲕᲣᲬᲧᲔᲗ ᲡᲠᲣᲚᲐ ᲛᲖᲐᲓᲧᲝᲤᲜᲐᲨᲘ ᲛᲧᲕᲐᲜᲘᲚᲘ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲒᲐᲜ ᲒᲐᲜᲡᲮᲕᲐᲕᲔᲑᲘᲗ, ᲩᲕᲔᲜ ᲐᲠ ᲓᲐᲕᲣᲬᲧᲔᲗ ᲡᲠᲣᲚᲐ ᲛᲖᲐᲓᲧᲝᲤᲜᲐᲨᲘ ᲛᲧᲕᲐᲜᲘᲚᲘ. ᲛᲝᲠᲩᲘᲒᲘ ᲨᲔᲘᲐᲠᲐᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲓᲐᲪᲘᲠᲘᲡᲪᲘᲠᲔᲑᲐ ᲛᲝᲮᲓᲐ ᲨᲐᲒᲐᲗᲘᲡ ᲦᲐᲛᲘᲗ, ᲪᲮᲘᲜᲕᲐᲚᲘᲡ ᲠᲐᲝᲜᲨᲘ. ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲐᲨᲘ ᲐᲚᲔᲜᲘᲨᲜᲔᲡ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲐᲨᲘ ᲐᲚᲔᲜᲘᲨᲜᲔᲡ ᲛᲧᲐᲠᲘ ᲡᲢᲠᲣᲥᲢᲣᲠᲐ ᲡᲠᲣᲚ ᲛᲖᲐᲓᲧᲝᲤᲜᲐᲨᲘᲐ ᲛᲝᲛᲧᲕᲐᲜᲘᲚᲘ.

ᲛᲝᲠᲩᲘᲒᲘ ᲨᲔᲘᲐᲠᲐᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲓᲐᲪᲘᲠᲘᲡᲪᲘᲠᲔᲑᲐ ᲛᲝᲮᲓᲐ ᲨᲐᲒᲐᲗᲘᲡ ᲦᲐᲛᲘᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲐᲒᲐᲠᲔᲝ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲒᲔᲚᲐ ᲒᲔᲭᲣᲐᲨᲕᲘᲚᲘ: **„ᲩᲕᲔᲜ ᲐᲠ ᲓᲐᲕᲣᲬᲧᲔᲗ ᲡᲠᲣᲚᲐ ᲛᲖᲐᲓᲧᲝᲤᲜᲐᲨᲘ ᲛᲧᲕᲐᲜᲘᲚᲘ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲒᲐᲜ ᲒᲐᲜᲡᲮᲕᲐᲕᲔᲑᲘᲗ, ᲩᲕᲔᲜ ᲐᲠ ᲓᲐᲕᲣᲬᲧᲔᲗ ᲡᲠᲣᲚᲐ ᲛᲖᲐᲓᲧᲝᲤᲜᲐᲨᲘ ᲛᲧᲕᲐᲜᲘᲚᲘ. ᲛᲝᲠᲩᲘᲒᲘ ᲨᲔᲘᲐᲠᲐᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲓᲐᲪᲘᲠᲘᲡᲪᲘᲠᲔᲑᲐ ᲛᲝᲮᲓᲐ ᲨᲐᲒᲐᲗᲘᲡ ᲦᲐᲛᲘᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲐᲒᲐᲠᲔᲝ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲒᲔᲚᲐ ᲒᲔᲭᲣᲐᲨᲕᲘᲚᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲛᲝᲠᲘᲪᲮᲐᲕᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲐᲖᲔ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲖᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲡ.**

„ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲠᲔᲒᲘᲝᲜᲨᲘ ᲣᲨᲘᲨᲠᲝᲔᲑᲐᲖᲔ“, — ᲒᲐᲜᲣᲪᲮᲐᲓᲐ ᲛᲐᲜ ᲘᲢᲐᲚᲘᲘᲡ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚ „ᲞᲐᲜᲝᲠᲐᲛᲘᲡ“ ᲙᲝᲠᲔᲡ�პᲝᲜᲓᲔᲜᲢᲡ, ᲠᲝᲪᲐ ᲒᲐᲡᲪᲐ ᲞᲐᲡᲣᲮᲘ ᲙᲘᲗᲮᲕᲐᲡ, ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲔᲚᲘᲐ ᲗᲣ ᲐᲠᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲐᲖᲔ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲖᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲡ.

„ᲗᲣ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲔᲨᲘᲜᲘᲐ ᲡᲐᲛᲮᲔᲚᲓᲠᲝ ᲑᲐᲖᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡ, ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲔᲚᲘ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲛᲝᲠᲘᲒᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲚᲬᲔᲕᲐ ᲝᲠᲛᲮᲠᲘᲕ ᲡᲐᲤᲣᲫᲕᲔᲚᲖᲔ, ᲘᲡᲔ, ᲠᲝᲛ ᲐᲛ ᲡᲐᲫᲛᲔᲨᲘ ᲐᲠ ᲩᲐᲕᲠᲘᲝᲗ ᲜᲐᲢᲝ“, — ᲗᲥᲕᲐ ᲛᲐᲜ.

ᲜᲐᲢᲝᲡᲗᲐᲜ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲗᲐᲜᲐᲛᲨᲠᲝᲛᲚᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲕᲘᲗᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲝᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲡᲐᲣᲑᲠᲘᲡᲐᲡ, ᲒᲔᲯᲣᲐᲨᲕᲘᲚᲛᲐ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐ: **„ᲔᲡ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲐᲚᲘ ᲐᲠᲩᲔᲕᲐᲜᲘᲐ“.**

ᲜᲝᲕᲝᲡᲢᲘ ᲜᲔᲖᲐᲕᲘᲡᲘᲐᲜᲐᲠᲜᲐᲯᲝ ᲜᲔᲖᲐᲕᲘᲡᲘᲐᲜᲐᲠᲜᲐᲯᲝ ᲜᲝᲕᲝᲡᲢᲘ

ᲒᲔᲚᲐ ᲒᲔᲭᲣᲐᲨᲕᲘᲚᲘ: ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲐᲨᲘ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲖᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲚᲐᲒᲔᲑᲐ ᲠᲔᲒᲘᲝᲜᲨᲘ ᲣᲛᲘᲨᲠᲝᲔᲑᲐᲖᲔᲐ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲐ�გᲐᲠᲔᲝ ᲡᲐᲥᲛᲔᲗᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘ ᲒᲔᲚᲐ ᲒᲔᲭᲣᲐᲨᲕᲘᲚᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲛᲝᲠᲘᲪᲮᲐᲕᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲐᲖᲔ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲖᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲡ.

„ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲠᲔᲒᲘᲝᲜᲨᲘ ᲣᲨᲘᲨᲠᲝᲔᲑᲐᲖᲔ“, — ᲒᲐᲜᲣᲪᲮᲐᲓᲐ ᲛᲐᲜ ᲘᲢᲐᲚᲘᲘᲡ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚ „ᲞᲐᲜᲝᲠᲐᲛᲘᲡ“ ᲙᲝᲠᲔᲡ�პᲝᲜᲓᲔᲜᲢᲡ, ᲠᲝᲪᲐ ᲒᲐᲡᲪᲐ ᲞᲐᲡᲣᲮᲘ ᲙᲘᲗᲮᲕᲐᲡ, ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲔᲚᲘᲐ ᲗᲣ ᲐᲠᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲐᲖᲔ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲖᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲡ. ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲐᲠ ᲪᲓᲘᲚᲝᲑᲔᲜ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲨᲘᲜᲔᲑᲐᲡ, ᲠᲐᲓᲒᲐᲜ ᲐᲫ ᲣᲙᲕᲔ 15 ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲔᲑᲡ ᲕᲔᲠᲐᲤᲠᲘᲗ ᲓᲐᲐᲨᲘᲜᲔᲑ. ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲔᲑᲘ ᲐᲛ ᲛᲘᲖᲜᲔᲑᲡ ᲕᲔᲠ ᲛᲘᲐᲦ�წᲔᲕᲔᲜ. ᲡᲐᲧᲝᲕᲔᲚᲗᲐᲝᲓ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘᲐ, ᲠᲝᲛ ᲘᲡ, ᲕᲘᲜᲪ ᲤᲚᲝᲑᲡ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐᲡ, ᲘᲐᲠᲐᲚᲡᲐᲪ ᲤᲚᲝᲑᲡ. ᲩᲕᲔᲜ ᲒᲕᲐᲫᲚᲘᲡ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲕᲐᲫᲚᲔᲕᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲐᲖᲔ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲖᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲡ. ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲐᲠ ᲪᲓᲘᲚᲝᲑᲔᲜ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲨᲘᲜᲔᲑᲐᲡ, ᲠᲐᲓᲒᲐᲜ ᲐᲫ ᲣᲙᲕᲔ 15 ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲔᲑᲡ ᲕᲔᲠᲐᲤᲠᲘᲗ ᲓᲐᲐᲨᲘᲜᲔᲑ. ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲔᲑᲘ ᲐᲛ ᲛᲘᲖᲜᲔᲑᲡ ᲕᲔᲠ ᲛᲘᲐᲦ�წᲔᲕᲔᲜ. ᲡᲐᲧᲝᲕᲔᲚᲗᲐᲝᲓ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘᲐ, ᲠᲝᲛ ᲘᲡ, ᲕᲘᲜᲪ ᲤᲚᲝᲑᲡ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐᲡ, ᲘᲐᲠᲐᲚᲡᲐᲪ ᲤᲚᲝᲑᲡ. ᲩᲕᲔᲜ ᲒᲕᲐᲫᲚᲘᲡ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲕᲐᲫᲚᲔᲕᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲐᲖᲔ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲖᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲡ. ᲠᲐᲡ ᲘᲡᲐᲮᲐᲕᲡ ᲘᲠᲘᲜᲐ ᲒᲐᲒᲚᲝᲔᲕᲐᲛ ᲗᲥᲕᲐ, ᲠᲐᲡ ᲘᲡᲐᲮᲐᲕᲡ ᲛᲘᲖᲜᲐᲓ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲞᲠᲝᲒᲝᲙᲐᲪᲘᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲨᲔᲫᲚᲔᲑᲡ ᲗᲣ ᲐᲠᲐ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲛᲮᲐᲠᲔ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘ ᲩᲐᲜᲐᲤᲘᲫᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲔᲑᲐᲡ?**

— ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜ ᲡᲐᲥᲛᲔᲗᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝᲡ ᲡᲐᲒᲣᲨᲐ�გᲝᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲐᲡᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲪᲔᲪᲮᲚᲘᲡ ᲓᲐᲨᲕᲔᲜᲐ ᲘᲡᲐᲮᲐᲕᲡ ᲔᲠᲗ ᲛᲘᲖᲜᲔᲑᲡ — ᲒᲐᲛᲝᲘᲬᲕᲘᲝᲡ ᲝᲡᲣᲠᲘ ᲛᲮᲠᲘᲓᲐᲜ ᲡᲐᲞᲐᲡᲣᲮᲝ ᲪᲔᲪᲮᲚᲘ, ᲤᲐᲠᲗᲝᲛᲐᲡᲨᲢᲐᲑᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲑᲠᲫᲝᲚᲝ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ ᲓᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐᲡ ᲒᲐᲡᲐᲒᲝᲜᲐᲓ ᲒᲐᲛᲝᲐᲪᲮᲐᲓᲝᲡ, ᲠᲝᲛ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲛᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲚᲔᲑᲘ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲓᲐᲛᲜᲐᲨᲐᲕᲔᲑᲘ, ᲡᲔᲞᲐᲠᲐᲢᲘᲡᲢᲔᲑᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲪ ᲐᲜᲐᲓᲒᲣᲠᲔᲑᲔᲜ ᲛᲨᲕᲘᲓᲝᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲨᲕᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲨᲘᲜᲔᲑᲐᲡ. ᲓᲦᲔᲡ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲛᲮᲐᲠᲔ ᲪᲓᲘᲚᲝᲑᲡ, „ᲛᲝᲘᲡᲘᲡᲧᲘᲓᲝᲡ“ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲝᲡᲣᲠᲘ ᲙᲝᲜᲤᲚᲘᲥᲢᲘᲡ ᲖᲝᲜᲘᲡ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲝᲑᲐ. ᲔᲠᲗᲘ ᲛᲮᲠᲘᲕ, ᲪᲮᲘᲜᲕᲐᲚᲘᲡ ᲠᲐᲝᲜᲨᲘ ᲛᲫᲘᲛᲔᲓ ᲓᲐᲘᲭᲠᲐ 30 ᲬᲚᲘᲡ ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲑᲠᲘᲕᲘ ᲛᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲔᲠᲗ-ᲔᲠᲗᲘ ᲙᲚᲘᲜᲘᲙᲐᲨᲘ ᲛᲝᲗᲐᲗᲐᲕᲡᲔᲡ.

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲔᲡ ᲬᲘᲜᲐᲗᲐᲪ ᲮᲓᲔᲑᲐᲝᲡ ᲛᲮᲚᲝᲕᲔ, ᲨᲔᲘᲐᲠᲐᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲐᲤᲠᲘᲡᲛᲝᲛᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲐᲖᲔ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲑᲐᲖᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲡ. ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲞᲠᲝᲒᲝᲙᲐᲪᲘᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲨᲔᲫᲚᲔᲑᲡ ᲗᲣ ᲐᲠᲐ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲛᲮᲐᲠᲔ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘ ᲩᲐᲜᲐᲤᲘᲫᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲔᲑᲐᲡ?**

— „ᲐᲚᲢᲔᲠᲜᲐᲢᲘᲣᲚᲘ“ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲘᲡ ᲤᲐᲥᲢᲘᲠᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲓᲘᲓᲮᲐᲜᲡ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲘᲔᲠ ᲒᲐᲜᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲔᲑᲣᲚ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲐᲨᲘ. ᲓᲦᲔᲡ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲛᲮᲐᲠᲔ ᲪᲓᲘᲚᲝᲑᲡ, „ᲛᲝᲘᲡᲘᲡᲧᲘᲓᲝᲡ“ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲝᲡᲣᲠᲘ ᲙᲝᲜᲤᲚᲘᲥᲢᲘᲡ ᲖᲝᲜᲘᲡ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲝᲑᲐ. ᲔᲠᲗᲘ ᲛᲮᲠᲘᲕ, ᲒᲐᲜᲘᲮᲚᲔᲑᲐ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘ ᲓᲘᲛᲘᲢᲠᲘ ᲡᲐᲜᲐᲙᲝᲔᲕᲘᲡ „ᲐᲚᲢᲔᲠᲜᲐᲢᲘᲣᲚ“ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲐᲖᲔ, ᲛᲘᲖᲜᲐᲓ ᲘᲡᲐᲮᲐᲕᲡ ᲒᲐᲜᲮᲝᲗᲔᲗᲫᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲢᲐᲜᲐᲡ ᲝᲡᲣᲠᲘ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲐᲨᲘ. ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲨᲔᲐᲤᲐᲡᲔᲑᲓᲘᲗ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲛᲮᲐᲠᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐᲡ ᲐᲛ ᲒᲝᲚᲝ ᲮᲐᲜᲔᲑᲨᲘ? ᲨᲔᲘᲫᲚᲔᲑᲐ ᲕᲘᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲙᲝᲗ ᲢᲐᲥᲢᲘᲙᲘᲡ ᲨᲔᲪᲕᲚᲐᲖᲔ?**

— ᲩᲕᲔᲜ ᲒᲕᲐᲫᲚᲘᲡ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ, ᲠᲝᲛ ᲛᲔᲢᲘ ᲐᲠᲐᲠᲐ ᲛᲘᲖᲖᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲘᲔᲠ ᲒᲐᲜᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲐᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐᲡ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲘᲠᲒᲕᲚᲘᲕ ᲨᲔᲪᲓᲔᲚᲘᲡ ᲡᲘᲢᲣᲐᲪᲘᲐᲨᲘ?**

— ᲐᲠᲐ, ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲘᲛᲓᲔᲜᲐᲓ ᲡᲣᲚᲔᲚᲔᲑᲘ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲐᲜ, ᲠᲝᲛ ᲗᲐᲕᲘᲐᲜᲗᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛ�წᲘᲤᲝ ᲡᲐᲛᲝᲥᲐᲚᲐᲥᲝ ᲝᲛᲨᲘ ᲩᲐᲘᲗᲠᲘᲠᲝᲗ. ᲗᲣ ᲓᲐᲘᲬᲧᲔᲑᲐ ᲡᲐᲝᲛᲐᲠᲘ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲩᲕᲔᲜ, ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲝᲑᲐᲡᲐᲪ, ᲒᲐᲒᲕᲘᲭᲘᲠᲓᲔᲑᲐ ᲨᲔᲕᲐᲩᲔᲠᲝᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ „ᲐᲧᲕᲐᲕᲔᲑᲣᲚᲘ“ „ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲣᲚᲘ“ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛ�წᲘᲤᲝᲡ ᲓᲐᲨᲚᲘᲡ ᲞᲠᲝᲪᲔᲡᲘ.

— ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲝᲤᲘᲪᲘᲐᲚᲣᲠᲘ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ ᲩᲛᲘᲗ ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲨᲘ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘ ᲝᲡᲔᲗᲘᲡ ᲛᲮᲐᲠᲔᲡ ᲐᲓᲐᲜᲐᲨᲐᲣᲚᲔᲑᲡ?

— ᲥᲐᲠᲗᲕ

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲗᲐ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲡ ᲠᲝᲛ 21-Ე ᲡᲐᲣᲙᲣᲜᲘᲡ ᲓᲘᲥᲢᲐᲢᲝᲠᲔᲑᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲪ ᲓᲘᲓᲘ ᲞᲝᲞᲣᲚᲐᲠᲝᲑᲘᲗ ᲡᲐᲠᲒᲔᲑᲚᲝᲑᲔᲜ ᲗᲐᲕᲘᲐᲜᲗ ᲥᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲨᲘ, ᲣᲥᲛᲜᲘᲐᲜ ᲡᲐᲤᲠᲗᲮᲔᲡ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲡ

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲗᲐ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲛᲐ ᲞᲣᲢᲘᲜᲡ ᲓᲐ ᲩᲐᲕᲔᲡᲡ „21-Ე ᲡᲐᲣᲙᲣᲜᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔ ᲓᲘᲥᲢᲐᲢᲝᲠᲔᲑᲘ“ ᲣᲬᲝᲓᲐ

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲗᲐ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲡ ᲠᲝᲛ 21-Ე ᲡᲐᲣᲙᲣᲜᲘᲡ ᲓᲘᲥᲢᲐᲢᲝᲠᲔᲑᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲪ ᲓᲘᲓᲘ ᲞᲝᲞᲣᲚᲐᲠᲝᲑᲘᲗ ᲡᲐᲠᲒᲔᲑᲚᲝᲑᲔᲜ ᲗᲐᲕᲘᲐᲜᲗ ᲥᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲨᲘ, ᲣᲥᲛᲜᲘᲐᲜ ᲡᲐᲤᲠᲗᲮᲔᲡ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲡ. ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲘᲡ ᲡᲐᲮᲘᲗ ᲛᲝᲜᲘᲬᲕᲜᲔᲚ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘᲡ ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲔᲠ ᲞᲣᲢᲘᲜᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲕᲔᲜᲔᲡᲣᲔᲚᲘ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲡ ᲣᲒᲝᲩᲐᲕᲔᲡᲘᲡ ᲠᲔᲟᲘᲛᲔᲑᲘ.

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲗᲐ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲐᲚᲛᲐᲡᲠᲣᲚᲔᲑᲔᲚᲛᲐ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲗᲐᲜᲐᲓᲒᲣᲠᲔᲑᲘᲡ“ ᲛᲪᲓᲔᲚᲝᲑᲐ ᲓᲐ ᲓᲐᲔᲛᲣᲫᲠᲐ, ᲠᲝᲛ ᲒᲐᲛᲝᲘᲮᲛᲝᲒᲓᲐ ᲛᲐᲗ ᲚᲘᲪᲔᲜᲖᲘᲔᲑᲡ. ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲔᲠ ᲞᲣᲢᲘᲜᲛᲐ ᲙᲘ ᲘᲕᲚᲘᲡᲨᲘ ᲮᲔᲚᲘ ᲛᲝᲐᲬᲔᲠᲐ ᲙᲐᲜᲝᲜᲡ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ „ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲡ ᲢᲔᲠᲝᲠᲘᲡᲢᲔᲑᲗᲐᲜ ᲐᲗᲐᲜᲐᲑᲠᲔᲑᲡ“. ᲐᲡᲔᲗ ᲠᲔᲟᲘᲛᲔᲑᲡ ᲡᲘᲛᲝᲜᲛᲐ ᲛᲝᲣᲒᲝᲜᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲢᲔᲠᲛᲘᲜᲘ – „ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲐᲢᲝᲠᲔᲑᲘ“.

„ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲐᲢᲝᲠᲔᲑᲘ“ ᲘᲜᲐᲠᲩᲣᲜᲔᲑᲡ ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲣᲚᲘ ᲡᲐᲖᲝ�გᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲠᲔᲑᲜᲣᲚ ᲤᲐᲡᲐᲓᲡ, ᲥᲐᲦᲐᲚᲓᲖᲔ ᲐᲠᲡᲔᲑᲝᲑᲡ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐ, ᲛᲠᲐᲕᲐᲚᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲝᲑᲐ ᲓᲐ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲝᲡ ᲡᲘᲡᲢᲔᲛᲐ, ᲗᲣᲛᲪᲐ, ᲡᲘᲜᲐᲛᲓᲕᲘᲚᲔᲑᲘ ᲧᲝᲕᲔᲚᲘᲕᲔ ᲔᲡ ᲙᲐᲠᲒᲐ ᲮᲐᲜᲘᲐ ᲒᲐᲜᲐᲓᲒᲣᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲐ“, – ᲒᲐᲜᲐᲪᲮᲐᲓᲐ ᲡᲘᲛᲝᲜᲛᲐ.

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲗᲐ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲐᲚᲛᲐᲡᲠᲣᲚᲔᲑᲔᲚᲛᲐ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲛᲐ ᲯᲝᲔᲚ ᲡᲘᲛᲝᲜᲛᲐ ᲞᲣᲢᲘᲜᲡ ᲓᲐ ᲩᲔᲩᲔᲡᲡ ᲣᲬᲝᲓᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲗᲐᲝᲑᲘᲡ ᲛᲐᲠᲯᲕᲘ ᲓᲘᲥᲢᲐᲢᲝᲠᲔᲑᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲛᲐᲓᲒᲔᲚᲔᲑᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲪ ᲙᲐᲜᲝᲜᲔᲑᲡ ᲘᲧᲔᲜᲔᲑᲔᲜ ᲛᲐᲡᲝᲑᲠᲘᲕᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲘᲡ ᲡᲐᲨᲣᲐᲚᲔᲑᲔᲑᲖᲔ ᲙᲝᲜᲢᲠᲝᲚᲘᲡ ᲓᲐᲬᲔᲡᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲙᲐᲪᲠᲘ ᲪᲔᲜᲖᲣᲠᲘᲡ ᲨᲔᲛᲝᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ.

ᲯᲝᲔᲚ ᲡᲘᲛᲝᲜᲘᲡ ᲗᲥᲛᲘᲗ, ᲜᲝᲔᲛᲑᲔᲠᲨᲘ ᲣᲑᲝᲩᲐᲕᲔᲡᲛᲐ ᲡᲐᲡᲢᲘᲙᲐᲓ ᲒᲐᲐᲙᲠᲘᲢᲘᲙᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘᲡ ᲞᲠᲝ�გᲠᲐᲛᲔᲑᲘ, ᲓᲐᲐᲑᲠᲐᲚᲐ ᲠᲐ ᲔᲠᲘᲡ „ᲓᲐᲡᲣᲡᲢᲔᲑᲘᲡ, ᲨᲣᲐᲖᲔ ᲒᲐᲮᲚᲔᲩᲘᲡ ᲓᲐ ᲒᲐᲜᲐᲓᲒᲣᲠᲔᲑᲘᲡ“ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ. ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲔᲠ ᲞᲣᲢᲘᲜᲛᲐ ᲙᲘ ᲘᲕᲚᲘᲡᲨᲘ ᲮᲔᲚᲘ ᲛᲝᲐᲬᲔᲠᲐ ᲙᲐᲜᲝᲜᲡ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ „ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲡ ᲢᲔᲠᲝᲠᲘᲡᲢᲔᲑᲗᲐᲜ ᲐᲗᲐᲜᲐᲑᲠᲔᲑᲡ“. ᲐᲡᲔᲗ ᲠᲔᲟᲘᲛᲔᲑᲡ ᲡᲘᲛᲝᲜᲛᲐ ᲛᲝᲣᲒᲝᲜᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲢᲔᲠᲛᲘᲜᲘ – „ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲐᲢᲝᲠᲔᲑᲘ“.

„ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲐᲢᲝᲠᲔᲑᲘ“ ᲘᲜᲐᲠᲩᲣᲜᲔᲑᲡ ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲣᲚᲘ ᲡᲐᲖᲝ�გᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲠᲔᲑᲜᲣᲚ ᲤᲐᲡᲐᲓᲡ, ᲥᲐᲦᲐᲚᲓᲖᲔ ᲐᲠᲡᲔᲑᲝᲑᲡ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐ, ᲛᲠᲐᲕᲐᲚᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲝᲑᲐ ᲓᲐ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲝᲡ ᲡᲘᲡᲢᲔᲛᲐ, ᲗᲣᲛᲪᲐ, ᲡᲘᲜᲐᲛᲓᲕᲘᲚᲔᲑᲘ ᲧᲝᲕᲔᲚᲘᲕᲔ ᲔᲡ ᲙᲐᲠᲒᲐ ᲮᲐᲜᲘᲐ ᲒᲐᲜᲐᲓᲒᲣᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲐ“, – ᲓᲐᲡᲫᲘᲜᲐ ᲯᲝᲔᲚ ᲡᲘᲛᲝᲜᲛᲐ.

ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲔᲠ ᲞᲣᲢᲘᲜᲘᲡ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲐᲓ ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲥᲕᲔᲧᲐᲜᲐᲨᲘ ᲛᲝᲙᲚᲔ ᲕᲐᲓᲘᲗ ᲡᲕᲐᲛᲔᲜ ᲡᲐᲯᲧᲠᲝᲑᲘᲚᲔᲔᲑᲨᲘ ᲓᲐ ᲛᲐᲗ ᲐᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲡ ᲛᲝᲜᲘᲬᲕᲜᲔᲚ ᲛᲐᲜᲐᲛ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲒᲐᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲔᲑᲐ ᲒᲐᲛᲝᲗᲘᲥᲕᲐᲛᲓᲔᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲐᲦᲤᲮᲝᲗᲔᲑᲐᲡ“, – ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐ ᲯᲝᲔᲚ ᲡᲘᲛᲝᲜᲛᲐ.

ᲛᲐᲡᲝᲑᲠᲘᲕᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲘᲡ ᲡᲐᲨᲣᲐᲚᲔᲑᲔᲑᲖᲔ ᲖᲔᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲘᲡ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲔᲠᲗᲘ ᲡᲐᲨᲣᲐᲚᲔᲑᲐᲐ ᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲛᲐᲡᲛᲔᲓᲘᲐᲨᲘ ᲠᲔᲙᲚᲐᲛᲘᲡ ᲒᲐᲜᲗᲐᲕᲡᲔᲑᲘᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲡ ᲐᲙᲚᲔᲕᲔᲜ ᲠᲔᲟᲘᲛᲘᲡ ᲛᲝᲛᲮᲠᲔᲔᲑᲡ ᲓᲐ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲒᲖᲘᲗ ᲡᲐᲮᲡᲠᲔᲑᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲔᲑᲡ ᲐᲙᲚᲔᲕᲔᲜ ᲛᲘᲡ ᲛᲝᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲓᲔᲒᲔᲔᲑᲡ. ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲗᲐ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲪᲔᲛᲔᲑᲘᲗ, ᲐᲡᲔᲗ ᲮᲔᲠᲮᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲕᲡ ᲐᲠᲒᲔᲜᲢᲘᲜᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲔᲑᲡ. „ᲠᲐ ᲗᲥᲛᲐ ᲣᲜᲓᲐ, ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲘᲡᲔᲗᲔᲑᲘᲪ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲪ ᲣᲮᲔᲨ ᲫᲐᲚᲐᲡ ᲘᲧᲔᲜᲔᲑᲔᲜ, ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲐᲓ, ᲙᲣᲑᲐ ᲓᲐ ᲔᲠᲘᲢᲠᲔᲐ“, – ᲓᲐᲡᲫᲘᲜᲐ ᲯᲝᲔᲚ ᲡᲘᲛᲝᲜᲛᲐ.

ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲔᲠ ᲞᲣᲢᲘᲜᲘᲡ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲐᲓ ᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲥᲕᲔᲧᲐᲜᲐᲨᲘ ᲛᲝᲙᲚᲔ ᲙᲐᲜᲝᲜᲔᲑᲘᲡ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲘ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲓᲐ ᲠᲝᲛ ᲒᲐᲛᲝᲘᲮᲛᲝᲒᲓᲐ ᲛᲐᲗ ᲚᲘᲪᲔᲜᲖᲘᲔᲑᲡ. ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲔᲠ ᲞᲣᲢᲘᲜᲛᲐ ᲙᲘ ᲘᲕᲚᲘᲡᲨᲘ ᲮᲔᲚᲘ ᲛᲝᲐᲬᲔᲠᲐ ᲙᲐᲜᲝᲜᲡ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ „ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲡ ᲞᲠᲘᲜᲪᲘᲞᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲕᲔᲜᲔᲡᲣᲔᲚᲘ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲡ ᲣᲒᲝᲩᲐᲕᲔᲡᲘᲡ ᲠᲔᲟᲘᲛᲔᲑᲘ.

ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲨᲘ ᲛᲝᲗᲐᲠᲔᲨᲔᲔᲑᲖᲔ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲨᲔᲢᲔᲕᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲔᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲘᲐᲜ

ᲣᲐᲮᲚᲝᲔᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲨᲘ ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲨᲘ ᲐᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲐ-ᲔᲠᲐᲧᲘᲡ ᲒᲐᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲔᲗᲐᲣᲠᲝ ᲪᲔᲜᲢᲠᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲣᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲔᲑᲡ ᲔᲠᲐᲧᲘᲡ ᲓᲔᲓᲐᲥᲐᲚᲐᲥᲨᲘ ᲬᲔᲡᲘᲠᲘᲒᲘᲡ ᲓᲐᲛᲧᲐᲠᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲘᲖᲜᲣᲚ ᲝᲞᲔᲠᲐᲪᲘᲔᲑᲡ.

ᲪᲔᲜᲢᲠᲘ ᲡᲐᲥᲛᲘᲐᲜᲝᲑᲡ ᲘᲬᲧᲔᲑᲡ ᲛᲐᲨᲘᲜ, ᲠᲝᲪᲐ ᲐᲛᲑᲝᲮᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲛᲐ ᲒᲐᲐᲥᲢᲘᲣᲠᲔᲡ ᲡᲐᲛᲐᲠᲘ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲨᲘ. ᲨᲐᲑᲐᲗᲡ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲔᲠᲗᲔᲠᲗ ᲒᲐᲖᲐᲠᲨᲘ ᲑᲝᲛᲑᲘᲡ ᲐᲤᲔᲗᲥᲕᲘᲡ ᲨᲔᲓᲔᲒᲐᲓ ᲓᲐᲘᲚᲣᲨᲐ 130 ᲙᲐᲪᲘ.

ᲥᲕᲔᲧᲐᲜᲐᲨᲘ ᲣᲨᲘᲨᲠᲝᲔᲑᲘᲡ ᲣᲖᲠᲣᲜᲕᲔᲚᲧᲝᲤᲐᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲘᲢᲣᲐᲪᲘᲘᲡ ᲒᲐᲣᲐᲠᲔᲡᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲔᲠᲐᲧᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲛᲐ ᲗᲐᲠᲘᲫ ᲯᲐᲨᲘᲛᲘᲛ ᲛᲝᲣᲬᲝᲓᲐ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲔᲑᲡ, ᲓᲐᲐᲩᲥᲐᲠᲝᲜ ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲨᲘ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗᲘ ᲡᲐᲯᲐᲠᲘᲡᲝ ᲙᲝᲜᲢᲘᲜᲒᲔᲜᲢᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲒᲖᲐᲕᲜᲐ. „ᲑᲘ-ᲑᲘ-ᲡᲘᲗᲘᲡᲗᲕᲘᲡ“ ᲛᲘᲪᲔᲛᲣᲚ ᲘᲜᲢᲔᲠᲕᲘᲣᲨᲘ ᲯᲐᲨᲘᲛᲘᲛ ᲗᲥᲐ, ᲠᲝᲛ ᲛᲝᲗᲐᲠᲔᲨᲔᲔᲑᲗᲐ ᲨᲔᲛᲓᲒᲝᲛᲘᲡ ᲐᲦᲠᲪᲮᲕᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲐᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲪ ᲔᲠᲗᲘ ᲛᲙᲕᲚᲔᲚᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲓᲐᲣᲪᲘᲐᲗ. ᲡᲘᲛᲝᲜᲘ ᲐᲚᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲡ, ᲠᲝᲛ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲞᲘᲠᲝᲒᲔᲑᲨᲘ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲓᲐᲣᲪᲘᲐᲗ. ᲡᲘᲛᲝᲜᲘ ᲐᲚᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲡ, ᲠᲝᲛ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲞᲘᲠᲝᲒᲔᲑᲨᲘ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲓᲐᲣᲪᲘᲐᲗ. ᲡᲮᲕᲔᲑᲘ ᲙᲘ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲕᲔᲜ ᲔᲒᲠᲔᲗ ᲬᲝᲓᲔᲑᲣᲚᲘ „ᲛᲒᲠᲣᲜᲐᲕᲘ ᲙᲐᲠᲘᲡ“ ᲞᲠᲘᲜᲪᲘᲞᲘᲡ – ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲡ ᲛᲝᲙᲚᲔ ᲕᲐᲓᲘᲗ ᲡᲕᲐᲛᲔᲜ ᲡᲐᲯᲧᲠᲝᲑᲘᲚᲔᲔᲑᲨᲘ ᲓᲐ ᲛᲐᲗ ᲐᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲡ ᲛᲝᲜᲘᲬᲕᲜᲔᲚ ᲛᲐᲜᲐᲛ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲒᲐᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲔᲑᲐ ᲒᲐᲛᲝᲗᲘᲥᲕᲐᲛᲓᲔᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲐᲦᲤᲮᲝᲗᲔᲑᲐᲡ“, – ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐ ᲯᲝᲔᲚ ᲡᲘᲛᲝᲜᲛᲐ.

ᲯᲐᲨᲘᲛᲘᲡ ᲗᲥᲛᲘᲗ, ᲐᲛ ᲑᲝᲚᲝ ᲮᲐᲜᲔᲑᲨᲘ ᲛᲝᲛᲮᲓᲐᲠᲘ ᲐᲤᲔᲗᲥᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲘᲛᲓᲔᲜᲐᲓ ᲫᲚᲐᲕᲠᲘ ᲘᲧᲝ, ᲠᲝᲛ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲐᲥᲢᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲐ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲡᲐᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲝ ᲓᲝᲜᲔᲖᲔ ᲘᲥᲜᲔᲑᲝᲓᲐ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲔᲚᲘ.

ᲗᲐᲠᲘᲫᲘᲡ ᲛᲝᲬᲝᲓᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲣᲮᲔᲓᲐᲕᲐᲓ, ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲨᲘ ᲓᲘᲚᲘᲡᲚᲝᲪᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲓᲐ ᲔᲠᲐᲧᲔᲚᲗᲐ ᲫᲐᲚᲔᲑᲘᲡ ᲙᲝᲜᲢᲘᲜᲒᲔᲜᲢᲘᲡ ᲒᲐᲖᲠᲓᲐᲡ, ᲐᲚᲑᲐᲗ, ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲗᲕᲔ ᲛᲐᲘᲪ ᲓᲐᲡᲐᲭᲘᲠᲓᲔᲑᲐ.

ᲐᲮᲐᲚ ᲡᲐᲛᲔᲗᲐᲣᲠᲝ ᲪᲔᲜᲢᲠᲡ ᲣᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲔᲑᲡ ᲔᲠᲐᲧᲔᲚᲘ ᲒᲔᲜᲔᲠᲐᲚᲘ ᲐᲑᲣᲓ ᲒᲐᲛᲑᲐᲠᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ 1991 ᲬᲔᲚᲡ, ᲡᲞᲐᲠᲡᲔᲗᲘᲡ ᲧᲣᲠᲔᲨᲘ ᲛᲘᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲝᲛᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲓᲔᲒ ᲑᲠᲫᲝᲚᲘᲡ ᲐᲮᲚᲐᲓᲐᲓᲒᲔᲑᲘᲗ ᲘᲑᲠᲫᲝᲚᲓᲐ.

ᲔᲠᲐᲧᲘᲡ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲐ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲓᲐ, ᲠᲝᲛ ᲣᲐᲮᲚᲝᲔᲡ ᲓᲦᲔᲔᲑᲨᲘ ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲨᲘ ᲐᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲐ-ᲔᲠᲐᲧᲘᲡ ᲒᲐᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲔᲗᲐᲣᲠᲝ ᲪᲔᲜᲢᲠᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲣᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲔᲑᲡ ᲔᲠᲐᲧᲘᲡ ᲓᲔᲓᲐᲥᲐᲚᲐᲥᲨᲘ ᲬᲔᲡᲘᲠᲘᲒᲘᲡ ᲓᲐᲛᲧᲐᲠᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲘᲖᲜᲣᲚ ᲝᲞᲔᲠᲐᲪᲘᲔᲑᲡ.

ᲐᲮᲚᲝᲔᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲨᲘ ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲨᲘ ᲓᲘᲡᲚᲝᲪᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲓᲐ ᲔᲠᲐᲧᲔᲚᲗᲐ ᲯᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲙᲝᲜᲢᲘᲜᲒᲔᲜᲢᲘᲡ ᲒᲐᲖᲠᲓᲐᲡ, ᲐᲚᲑᲐᲗ, ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲗᲕᲔ ᲛᲐᲘᲪ ᲓᲐᲡᲐᲭᲘᲠᲓᲔᲑᲐ.

ᲐᲮᲐᲚ ᲡᲐᲛᲔᲗᲐᲣᲠᲝ ᲪᲔᲜᲢᲠᲡ ᲣᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲔᲑᲡ ᲔᲠᲐᲧᲔᲚᲘ ᲒᲔᲜᲔᲠᲐᲚᲘ ᲐᲑᲣᲓ ᲒᲐᲛᲑᲐᲠᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ 1991 ᲬᲔᲚᲡ, ᲡᲞᲐᲠᲡᲔᲗᲘᲡ ᲧᲣᲠᲔᲨᲘ ᲛᲘᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲝᲛᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲚᲗᲐ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲓᲔᲒ ᲑᲠᲫᲝᲚᲓᲐ ᲘᲑᲠᲫᲝᲚᲓᲐ.

ᲔᲠᲐᲧᲘᲡ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲐ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲓᲐ, ᲠᲝᲛ ᲣᲐᲮᲚᲝᲔᲡ ᲓᲦᲔᲔᲑᲨᲘ ᲒᲐᲛᲝᲐᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲡ ᲛᲝᲗᲐᲠᲔᲨᲔᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲓᲔᲒ ᲑᲠᲫᲝᲚᲘᲡ ᲐᲮᲚᲐᲓᲐᲓᲒᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲒᲝᲛᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲓᲐᲛᲧᲐᲠᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲘᲥᲜᲔᲑᲝᲓᲐ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲔᲚᲘ.

„ᲗᲕᲘᲗ ᲧᲕᲔᲚᲐᲖᲔ ᲞᲔᲡᲘᲛᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲨᲔᲤᲐᲡᲔᲑᲘᲗᲐᲪ ᲙᲘ, ᲘᲠᲐᲜᲡ ᲓᲐᲡᲭᲘᲠᲓᲔᲑᲐ ᲛᲠᲐᲕᲐᲚᲘ ᲬᲔᲚᲘ ᲑᲘᲠᲗᲕᲣᲚᲘ ᲘᲐᲠᲐᲦᲘᲡ ᲨᲔᲥᲛᲜᲐᲡ ᲐᲠᲘᲠᲔᲑᲡ, ᲗᲣᲛᲪᲐ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲛᲝᲡᲐᲖᲠᲔᲑᲐᲡ ᲗᲔᲘᲠᲐᲜᲘ ᲙᲐᲢᲔᲒᲝᲠᲘᲣᲚᲐᲓ ᲣᲐᲠᲧᲝᲤᲡ.

ᲨᲔᲔᲠᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲨᲢᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘᲡ ᲯᲝᲠᲯ ᲑᲣᲨᲘᲡ ᲛᲘᲝᲠ ᲒᲐᲙᲔᲗᲔᲑᲣᲚᲛᲐ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲛ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲨᲘᲪ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ ᲚᲘᲓᲔᲠᲘ ᲘᲠᲐᲜᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲡ ᲐᲓᲐᲜᲐᲨᲐᲣᲚᲔᲑᲓᲐ ᲔᲠᲐᲧᲔᲚᲘ ᲐᲛᲑᲝᲮᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲮᲐᲠᲓᲐᲭᲔᲠᲐᲨᲘ, ᲒᲐᲛᲝᲘᲬᲕᲘᲐ ᲓᲘᲓᲘ ᲨᲔᲨᲤᲝ�თᲔᲑᲐ ᲘᲛᲘᲡ ᲗᲐᲝᲑᲐᲖᲔ, ᲠᲝᲛ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ ᲚᲘᲓᲔᲠᲘ ᲘᲠᲐᲜᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲡ ᲐᲓᲐᲜᲐᲨᲐᲣᲚᲔᲑᲓᲐ ᲔᲠᲐᲧᲔᲚᲘ ᲐᲛᲑᲝᲮᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲮᲐᲠᲓᲐᲭᲔᲠᲐᲨᲘ, ᲒᲐᲛᲝᲘᲬᲕᲘᲐ ᲓᲘᲓᲘ ᲨᲔᲨᲤᲝᲗᲔᲑᲐ ᲘᲛᲘᲡ ᲗᲐᲝᲑᲐᲖᲔ, ᲠᲝᲛ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ ᲚᲘᲓᲔᲠᲘ ᲘᲠᲐᲜᲘᲡ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲣᲤᲠᲝ ᲓᲘᲓ ᲓᲔᲡᲢᲐᲑᲘᲚᲘᲖᲐᲪᲘᲘᲡ ᲓᲐᲬᲧᲔᲑᲐᲡ.

2002 წლის მიწისძვრამ დააზიანა ტაძრის კედლები და აუცილებელ რესტავრაციას მოითხოვს საძირკვლიდან გუმბათამდე. რა თქმა უნდა, ამ ყველაფერს თანხები სჭირდება...

◎ ძეგლი ცოცხალი წინაპარია

ტაძარი შველას ითხოვს!

ზემო სართულზე ასასვლელად კიბის საფეხურზე უნდა ავდგათ ფეხი, რომელიც ჩვენი სულიერი ამაღლების და მადლის ზღვარს აკავშირებს. თუ ადამიანების ხელშეწყობით ტაძრის სრულ აღდგენას შევძლებთ, ღვთისკენ მიმავალ გზაზე სიკეთეს დავთესთ და მომავალი თაობისთვის მაგალითი იქნება რწმენის განსამტკიცებლად.

მართლაც, ჩვენ, ადამიანებს, ხომ ღმერთი გვაძლევს გარაძას. იქნებ თითოეულმა ჩვენგანმა ხელი გამოიღოს და დიდუბის ღვთისმშობლის ეკლესიის აღმშენებლობაში წვლილი შეიტანოს. ამ ეკლესიის კედლები ოთხივ კუთხით გზარებითაა დაძესილი.

იმაზე, არის თუ არა ამ პროგლემის გადაჭრის შესაძლებლობა, დიდუბის ღვთისმშობლის ეკლესიის წინამძღვარს დეკანოზ სვიმონს გავესაუბრეთ.

— მამაო სვიმონ, პირველ რიგში თქვენს შესახებ. რა ხანია ამ ტაძარში მოღვაწეობთ?

— დიდუბის ეკლესიის ღვთისმშობლის ტაძარში ოცი წელიწადია, 1987 წლიდან, ვეფსახურები უფალს. მანამდე მრავალ ტაძარში ვმოღვაწეობდი — აჭარაში, აფხაზეთში, თბილისის ეპარქიაში. მოძღვრად გათუმის წმ. ნიკოლოზის ტაძარში მაკურთხეს.

— ახლა — ტაძრის პროგლემებზე...

— ტაძარი IX საუკუნის ნაგებობაა. რუსიფიკაციის დროს მან მაინც შეინარჩუნა ქართული ტრადიციები და იერსახე. იგი აშენდა თამარ მეფის დროინდელი ტაძრის ადგილას. თამარმა აქ იძორწინა დავით სოსლანზე.

2002 წლის მიწისძვრამ დააზიანა ტაძრის კედლები და აუცილებელ რესტავრაციას მოითხოვს საძირკვლიდან გუმბათამდე. რა თქმა უნდა, ამ ყველაფერს თანხები სჭირდება...

— ვინმე ღვთისნიერს ხომ არ გამოუთქვამს დახმარების სურვილი?

— ისევ და ისევ გაჭირვებული ხალხი გვეხმარება შეძლებისდაგვარად. მაგრამ ეს ზღვაში წვეთია. იმედი გვაძვს, საზოგადოებას ტაძრის პროგლემა აალელვებს და გამოჩნდება სპონსორი, რომელიც დაგვეხმარება ტაძრის გამაგრებაში, მაგრამ ჯერ არავინ შეგვხმიანებია.

— რაიონის გამგეობა თუ გიწევთ რაიმე დახმარებას?

— ორი წლის წინათ რაიონის გამგეობა შეძლებისდაგვარად დაგვეხმარა. ბანკში, ჩვენს სახელზე 2500 ლარი შეიტანეს. ამას წინათ გამგეობის წარმომადგენელი მოგზრძანდა, რომელმაც რაიონის გამგეობის სახელით შემოგვთავაზა დახმარება. ჯერჯეროობით ასეთია დაპირება...

— მრევლი ხომ არ აპირებს რამეს?

— რა თქმა უნდა, მრევლი ერთგულია ტაძრისა და ცდილობს თავისი წვლილი შეიტანოს. როდესაც მრევლი დაინახავს, რომ ტაძრის შეკეთება იწყება, აუცილებლად ამოგვიდგება მხარში...

— თქვენი აზრით, ტაძრის დღევანდელი მდგომარეობა აწუხებს საზოგადოებრიობას?

— მრავლად არიან ადამიანები, რომელთა სულშიც სიყვარული სუფევს ღვთის მიმართ. საზოგადოებრიობა დაინტერესებულია ტაძრის პროგლემით და სურს იგი შეკეთებული და გალამაზებული იხილოს.

ესაუბრა
მანანა ქარუმიძე

◎ ბედი ქალისა

ორი „სახლის“ დიასახლისი

„მანდილოსანი“ ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში ქალზე მარტივადაა ახსნილი, მანდილის მატარებელი ქალიო. ხალხმა კი ამ სიტყვას მეტი დატვირთვა მისცა და როცა დღეს ვინმეზე იტყვიან მანდილოსანიო, გულისხმობენ, რომ იგი არის ყოველმხრივ ღირსებით შემკული — სათნო, პატიოსანი, კეთილშობილი, გაწონასწორებული პიროვნება. აი, ასეთ სახელს იმსახურებს მარგარიტა ბოკერია, ცხინვალის მკვიდრი, 80-ს გადაცილებული ქალბატონი, რომლის გაცნობისას უმალ სინანულმა შემიპყრო, რომ ქალაქში ასეთი ადამიანი ცხოვრობდა და მე ახლოს არ ვიცნობდი.

მთელი მისი ბიოგრაფია მდიდარია ისეთი ცხოვრებისეული მომენტებით, ორ-სამ ქალსაც რომ ეყოფოდა საამაყოდ. თუმცა, თვითონ რაიმე განსაკუთრებულს არ ხედავს — ასე იყო საჭირო და ვაკეთებდიო.

აბაშის რაიონის ლამაზ სოფელ გეზათში დაბადებული და შემდეგ თბილისში დაფრთიანებული ქალიშვილი ოსმა ჭაბუკმა მოიხიბლა, მასთან ერთად რომ უფრდა დედაქალაქის მე-9 საშუალო სკოლის მერხს. 1941 წელს დაამთავრეს სკოლა და სწავლა განაგრძეს: მარგომ — სამედიცინოზე, ვახტანგ ჯიკაევმა — იურიდიულზე. ქალიშვილი სწავლისაგან მოუწყვეტლივ მუშაობდა თბილისის №2 სამშობიარო სახლში ალმრიცხველად. 1942 წელს იქორწინეს და როცა ვახტანგი იმავე წელს, ომში გაიწვიეს, მარგო ფეხმძიმედ დარჩა. გამომშვიდობებისას მეუღლემ სთხოვა, თბილისში ნუ დარჩებიო და მარგომაც შეუსრულა დანაბირები — ქმრის მშობლებთან გაემგზავრა ბორჯომის რაიონის სოფელ წითელსოფელში, რომელიც გუჯარეთის სასოფლოსაბჭოში შედიოდა. გუჯარეთში ჩასულს მამამთილის ძმამ, პავლე ჯიკაევმა, ცხენი დაახვედრა ფეხმძიმე რძალს, აგვისტოს პაპანაქებაა იდგა და ფეხითსიარული გაგიჭირდებაო. პირუტყვმა თითქოს იგრძნო, ვინც ანდეს და ფრთხილად მიუყვებოდა მიხვეულ-მოხვეულ გზა-ბილიკებს. მერე ეს ტრანსპორტი ჩვეულებრივად იქცა მარგოსთვის, რომელმაც სოფელში ჩასვლისთანავე დაიწყო კოლმეურნეობაში მუშაობა ჯერ საწყობის გამგედ, მერე — მთავარ გულალტრად. ზუსტად ზომავდა დამუშავებულ ფართობს და ისე ურიცხავდა თვითთეულ კოლმეურნეს შრომადღეებს. სადაც მკიდნენ, იქ იყო, სადაც კეკრით ლეწავდნენ მოწეულ ქირნახულს — იქაც.

დასავლეთ საქართველოს ფართოკონდრეგინეზო-კარმიდამოს შეჩვეულს, ეუცხოებოდა ერთმანეთზე მიწყობილი პატარა სახლები და არარაციონალურად მიგდებული, შემოულობავი ეზოები. წიფელსოფელში არ იცოდნენ, რა იყო ბოსტანი, მწვანილიც კი არ მოჰყავდათ იძულებს კერძის შესაკმაზად.

ერთ დღეს მეზობლის ქალები წაიყოლა ახლომდებარე ტყეში; მოაგროვეს ლობიოსთვის საჭირო წკნელი, შეკრეს კონებად, ზედ დასდნენ და ისე ჩამოცურდნენ დალმართზე. შეღობა თავისი სახლის წინ ეზო. რიმინწანის უფროსმა დავით გარამიძემ თესლეულით მოამარაგა. დათესა ქალმა ეზოში სიმინდი, ლობიო, პრასი, ჭარხალი, სტაფილო, ნირ-ნარი მწვანილეული. ეზოს საზღვარზე ალუბლის ნერგები ჩამოარიგა. მალე ედემს დაემგავსა იქაურობა. სასიამოვნო სასარგებლოს შეუთავსა. მარტო იმაზე წყდებოდა გული, რომ პოიდორი დამწიფებას ვერ ასწრებდა.

მომდევნო წელს ყველა წითელსოფლელისეზოდაემგვანაწალკოტს. ახლა ველარ წარმოედგინათ უმწვანილოდ მომზადებული სადილი.

ერთხელ ბორჯომის ხელმძღვანელებმა კოლმეურნეობის საერთო კრებაზე მარგარიტა ბოკერიას მადლობა გადაუხადეს და მიბაძეთო, სოფლელებს მიუთითეს.

დიდი ოჯახი ჰქონდათ ჯიკაევებს. დედამთილი და სამი მული ჰყავდა მარგოს. მათ იმთავითვე სიყვარულით მიიღეს ქართველი რძალი. სიყვარულს სიყვარულით უპასუხა ქალმა. ერთ წელიწადში ოსურად ესაუბრებოდა. თითქოს გზა გაკვლეული ჰქონდა ცხოვრებაში, ვაჟიც შეეძინა — ვამარი. ოჯახის წევრები ეხმარებოდნენ მის გაზრდაში. მაინც რაღაც დაუკმაყოფილებლობის გრძნობა აწუხებდა და ის საწადელიც აისრულა. საქართველოს განათლების მინისტრ კუპრაძისა და რაიონის ადგილობრივი ხელმძღვანელობის დახმარებით 1945 წელს გუჯარეთში ქართული დაწყებითი სკოლა გახსნა. გამგეობასთან ერთად ქართული ენის მასწავლებლობაც ითავა. მიიწვია რუსული ენისა და მათემატიკის მასწავლებლებიც. პარალელურად კვლავ მუშაობდა კოლმეურნეობის გულალტრად და ყველგან ყველაფერი რიგზე ჰქონდა, ყველგან თითითით საჩვენებელი იყო.

ერთი საიდუმლო ჰქონდა ახალგაზრდა ქალს. როცა მთელი დღის შრომით მოქანცული სოფელი და მათ შორის მისი ოჯახიც იძინებდა, მარგო ლამპას მიიდგამდა კუთხის მაგიდასთან და თავის ოცნებებსა და განცდილს, ლექსებად აგვირისტებდა: პატარა ვაჟი, ომში წასულ ქმარზე დარდი, გაზაფხულზე მოფრენილი მერცხლები თუ სოფლის სანახები, აი მისი ლექსების თემა. მერე და მერე, ხანგრძლივი ცხოვრების კვალდაკვალ მას ემატება საკუთარი თუ ქვეყნის სატკივარი. 9 აპრილის ტრაგედია, ოსებისა და ქართველების დაპირისპირება, დარდი უაზროდ დაღვრილი სისხლის გამო, ამ ორი ხალხის შერიგების დიდი სურვილი. ბოლოს ამ ლექსებმა ერთ კრებულში მოიყარა თავი, რომელსაც **„მოედინება სიკეთის წყარო“ უწოდა.**

„მოყმისა და ვეფხის“ დედები დამიდგა თვალწინ, როცა მარგარიტა ბოკერიას ლექსებს გავეცანი. აუწონავი სითბო ვიგრძენი ფრთიან სტრიქონებს შეჭიდებული ქალბატონის ნააზრევიდან — წერს კრებულის შესავალში შერგილ სუხიტაშვილი. ახლახან მისი ლექსები რუსულადაც დაიბეჭდა. ლექსები შესანიშნავადაა ნათარგმნი ვ. სარიშვილის მიერ.

ომის დამთავრების შემდეგ ვახტანგ ჯიკაევი ოჯახს დაუბრუნდა და მარგომაც შვება იგრძნო. კაცის საქმე მაინც მოეხსნა მხრებიდან. მით მოქანცულ, ომგადატანილ ადამიანებს ეს ამბავი ფრთებს ასხამდა. ომი ბოლოს ეს ოჯახი ცხინვალში გადასახლდა. სამხრეთ ოსეთის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტში განაგრძო განათლების მიღება მარგარიტა ბოკერიამ. მისი დამთავრების შემდეგ კი უალრესად საინტერესო ცხოვრება ჰქონდა: მუშაობდა სამხრეთ ოსეთის რადიოკომიტეტში ქართული გადაცემების რედაქტორად, თამარაშენში არსებული ბავშვთა სახლის სასწავლო ნაწილის გამგედ, საოლქო განათლების ინსპექტორად. 1962 წელს მისი ინიციატივითა და ადგილობრივი განათლების მესვეურთა მხარდაჭერით ცხინვალში გაიხსნა პირველი ქართული საბავშვო ბაღი, რომლის გამგეობაც მანვე იკისრა, თან ცხინვანლის №3 საშუალო სკოლაში ქართულ ენასა და ლიტერატურას ასწავლიდა.

მისმა ვაჟებმა უმაღლესი განათლება ბელორუსიაში მიიღეს. ვამარმა მინსკის ტექნოლოგიური ინსტიტუტი დაამთავრა ინჟინერ-ტექნოლოგის სპეციალობით. იყო სამკერვალო ფაბრიკის დირექტორი. ახლა სავაჭრო ცენტრი გახსნა ცხინვალში და უმუშევარი ხალხი დაასაქმა. ჯემალმაც ვიტებსკის სამედიცინო ინსტიტუტი დაამთავრა. ცხინვალის ცენტრალურ საავადმყოფოში მისვლისთანავე გაითქვა სახელი, როგორც ხელმაძღვანმა ქირურგმა. ბოლო დრომდე მუშაობდა ულიარებელი რესუბლიკის ჯანდაცვის მინისტრად და იმდენი სიკეთე გაუკეთა ცხინვალელებისთვის, რომ მისი სახელის ხსენებაზე მხოლოდ დალოცვის სიტყვები ჟღერს ადამიანთა გაგებიდან.

მეულლე 20 წლის წინათ დაკარგა მარგომ და თუ მოკრძალების გამოხმაურლა ვერ გამოთქვამდა მწუხარებას, მისი გრძნობები მეულლისადმი მიძღვნილი ლექსების სტრიქონებში გამოიხატა.

ჯერ ისევ ამოუწურავი ენერგიით სავსემ მიატოვა საზოგადოებრივი საქმიანობა და 52 წლის ასაკში პენსიაზე გავიდა. ასე კი რძლების გამომოიქცა, — ახალგაზრდებს უფრო სჭირდებათ ხალხში გასვლა და საკუთარი ცოდნის რეალიზებაო, ასე გადაწყვიტა და შვილიშვილების მიხედვა ითავა.

ახლადთესილს იგის. ყველა თავს დასტრიალებს. რძლები გარდეროზს უახლებენ, სადილ-ვახშმითა თუ წუგბარით ანებივრებენ. შვილები თვალებში შეჰყურებენ, რას სურს, რა გაუკეთონ. შვილიშვილები ქართულად ეგაასებიან... ის კი ყოველ დილით მარტო ერთი ნატვრით იღვიძებს: მალე შერიგდნენ ქართველები და ოსები.

ციალა კახნიაშვილი,
„სრ“ კორ. ცხინვალი.

სურათზე: მარგარიტა ბოკერია ახალგაზრდობისას.

◎ ინფორმაცია

გიგი უგულავას საჩუქარი

გიგი უგულავა დიდი ლიახვის ხეობაში გუშინ შემოვლითი გზით ჩავიდა და ადგილობრივ მოსახლეობას საჩუქრად ფქვილი ჩაუტანა.

თბილისის მერიის სახელით თითოეულ ოჯახს ერთი ტომარა, ანუ 50 კგ ფქვილი გადაეცა. საჩუქარი გათვალისწინებულია, როგორც დიდი და პატარა ლიახვის ხეობებში, აგრეთვე, ფრონეს ხეობაში მცხოვრები მოსახლეობისთვის ფქვილის განაწილება უკვე დაიწყო და, სავარაუდოდ, ორ დღეში დასრულდება.

გიგი უგულავა ერთ-ერთ ოჯახსაც ესტუმრა. მან გამოთქვა სურვილი, რომ ხეობაში მცხოვრები ბავშვები თბილისში, ცირკში, „მაკდონალდსში“, ასევე სხვადასხვა ღირსშესანიშნავი ადგილების დასათვალიერებლად დაპატიჟოს.

გარდა ამისა, უგულავამ განაცხადა, რომ შეეცდება, ხეობის მოსახლეობის დასახმარებლად ბიზნესმენები მოიზიდოს.

ახალი ტაძარი — ქუთაისში

ქუთაისში კიდევ ერთი მართლმადიდებლური ტაძარი გაიხსნა.

წმინდა იოანე ნათლისმცემლის სახელობის ტაძარს ადგილობრივი მრევლი შემოწირულობებით სამი წელი აშენებდა. ბაზილიკის ტიპის ეკლესიის არქიტექტორი გივი თოდაძეა.

პირველი საზეიმო წირვა ქუთაისის ეპარქიის მიტროპოლიტმა მეუფე კალისტრატემ აღავლინა.

ტაძარი სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესის ილია მეორის ლოცვა-კურთხევით გაიხსნა.

საზეიმო წირვას რამდენიმე ათეული ადამიანი დაესწრო. ქუთაისის ეპარქიაში წელს კიდევ ერთი ახალი ტაძრის, დავით აღმაშენებლის სახელობის ეკლესიის გახსნა იგეგმება.

ინტერპრესნიუსი

რეკლამა
„საქართველოს რესპუბლიკაში“
98-96-32; 899 328576

● ნახევარფინალში გასასვლელად 2 საათი და 14 წუთი ერკინებოდნენ ერთმანეთს მარია შარაპოვა და ანა ჩაკვეტაძე. სპეციალისტთაგან ვერც ერთი ვერ ბედავდა ამ მატჩის შედეგის გამოცნობას

◎ რაგბი

თეგერვალში მოწყვეტილი „მუხის ფოთლები“

ევროპის ერთა თასის 2007-2008 წლების გათამაშებამ სტარტი გასულ შაბათს აიღო – რუმინეთის მორაგბეთა ნაკრებმა საქართველოს ეროვნულ გუნდს უმასპინძლა.

კარპატელებისა და ბორჯღალოსნების შერკინებათა ისტორია ათწლიწადს ითვლის. ამ ხნის განმავლობაში მარადიული მეტოქეები ათჯერ შეხვდნენ ერთმანეთს. ქართველთა ანგარიშზე მხოლოდ 3 მოგება მოდის 7 მარცხის წილ. სწორედ მეათე, საიუბილეო პაექროაში იმარჯვეს ჩვენებურებმა. საგულისხმოა, რომ ამ წარმატებით ქართველმა მორაგბეებმა თბილისში ჩამოაბრძანეს ცნობილი საეკლესიო და საზოგადო მოღვაწის ანთიმოზ ივერიელის თასი, რომელიც წლეულს მეექვსედ გათამაშდა.

ახლა კი მოკლედ თვით ორთაბრძოლის შესახებ: მართალია, საქართველოს ნაკრებს სხვადასხვა ობიექტური მიზეზით აკლდა წამყვანი მოთამაშეები – გოდერძი შველიძე, მამუკა გორგოძე, რატი ურუშაძე, მალხაზ ურჯუკაშვილი, თემურ სოხაძე, გესიკ ხაბაშურიძე და გია ლაბაძე, ბორჯღალოსნები მოედანზე გამარჯვების წყურვილით გავიდნენ და პირველივე წუთებიდან მწვავედ შეუტიეს მასპინძლებს. მორიგ იერიშს ჯარიმა მოჰყვა და მერაბ კვირიკაშვილმაც ზუსტი დარტყმით ანგარიში გახსნა – 3:0. მანვე მე-20 წუთზე სხვაობა ექვს ქულამდე გაზარდა. პირველი ტაიმი ჩვენმა მორაგბეებმა 13:6 მოიგეს.

შესვენების შემდეგ –„მუხის ფოთლებმა“ ყოველი ღონე იხმარეს წონასწორობის აღსადგენად, მაგრამ საწადელს ვერ მიაღწიეს. მასპინძლებს ვერც ილია მაისურაძის გაძევებამ უშველა. საბოლოოდ გიმარჯვეს ბორჯღალოსნებმა 20:17. ასეთ ძლიერ მეტოქესთან წარმატება ორმაგად სასიხარულოა, რადგან ჩვენებმა ერთა თასის მოსაპოვებლად სტარტზევე მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადადგეს, თანაც წლეულს ხომ მსოფლიო თასის ფინალური ეტაპი გაიმართება საფრანგეთში, სადაც საქართველოს ნაკრებიც გამოვა. პასუხსაგები ტურნირისთვის მოსამზადებლად, ფსიქოლოგიური თალსაზრისით, ამგვარი ტესტ-მატჩების მოგებას დიდი მნიშვნელობა აქვს...

აქვე გაგაცნობთ იმ მორაგბეთა ვინაობას, რომლებმაც კარპატელთა დამარცხებაში წვლილი შეიტანეს: პაპიკო ჯიმშელაძე, გიორგი შკინინი, რევაზ გიგაური, ირაკლი გიორგაძე, ირაკლი მაჩხანელი, მერაბ კვირიკაშვილი, ირაკლი აბუსერიძე, გესო უდესიანი, გიორგი ჩხაიძე, ილია მაისურაძე, ლევან დათუნაშვილი, ილია ზედგინიძე, დავით ზირაქაშვილი, აძესენტი გიორგაძე, დავით ხინჩაგიშვილი, ავთანდილ კოპალიანი, დავით გასვიანი, ვიქტორ დიდებულიძე, მამუკა მაგრაძველიძე, გიძინა სამხარაძე, დავით კაჭარავა, გიორგი ელიზბარაშვილი, მწვრთნელები – მალხაზ ჭეიშვილი, დავით ჩავლეიშვილი, პაატა ნარიმანაშვილი. ჩვენგან 2 ლელო გიორგაძემ დადო. ამდენივე გარდასახვა და საჯარიმო ზუსტად შეასრულა კვირიკაშვილმა.

მომდევნო მატჩს საქართველოს ნაკრები, ასევე სტუმრად, 17 მარტს ესპანეთში გამართავს.

გაუწყებთ ევროპის ერთა თასის 2007-2008 წლის გათამაშების I წრის კალენდარს:

10 თებერვალი. ესპანეთი-რუსეთი.

10 მარტი. რუმინეთი-ესპანეთი.

17 მარტი. ესპანეთი-საქართველო, ჩეხეთი-რუმინეთი.

24 მარტი. საქართველო-რუსეთი.

7 აპრილი. საქართველო-ჩეხეთი.

21 აპრილი. რუსეთი-ჩეხეთი.

5 მაისი. ჩეხეთი-ესპანეთი.

12 მაისი. პორტუგალია-რუსეთი.

19 მაისი. ჩეხეთი-პორტუგალია.

23 ივნისი. საქართველო-პორტუგალია.

10 ნოემბერი. რუმინეთი-რუსეთი.

17 ნოემბერი. პორტუგალია-რუმინეთი.

გასულ უძმეებზე ლისაბონში პორტუგალიის ნაკრებმა ესპანეთის ეროვნულ გუნდს 21:18 სძლია.

აქვე გაუწყებთ ექვსი ერის თასის გათამაშების პირველი ტურის მატჩების შედეგებს: იტალია – საფრანგეთი 3:39, ინგლისი – შოტლანდია 42:20, უელსი – ირლანდია 9:19.

ლექსო ცინცაძე

◎ ორბიტაზე

კონდოლიზა – წინასწარმეტყველი

მართალია, აშშ სახელმწიფო მდივანი კონდოლიზა რაისი ძვეყნის პრეზიდენტის პოსტზე თავისი კანდიდატურის წამოყენების კატეგორიული წინააღმდეგია, მაგრამ ის არ მალავს, რომ სახელმწიფო სამსახურიდან წასვლის შემდეგ უარს არ იტყოდა ამერიკული ფეხბურთის ლიგის თავკაცობაზე.

მასსთან ოვეს, ეთქვა, თუ ვინგიმარჯვებდა სუპერბოულში – ამერიკული ფეხბურთის ფინალურ მატჩში, რომელშიც მონაწილეობის უფლება მოიპოვეს „ინდიანაპოლისმა“ და „ჩიკაგომ“.

სახელმწიფო მდივანმა თქვა: „მე ერთნაირად მომწონს ორივე გუნდი, თუმცა მიმაჩნია, რომ გაიმარჯვებს „ინდიანაპოლისი“.

კვირას, 4 თებერვალს, გამართული მატჩისთვის სამართალდამცავმა ორგანოებმა უსაფრთხოების თითქმის ისეთივე ზომები გაატარეს, როგორც აშშ პრეზიდენტის ინაუგურაციის დროს.

მატჩის ტრანსლაციის დროს, შესვენებისას 30-წამიანი რეკლამა 2 მილიონ დოლარზე მეტი ღირდა. შესვენების დროსვე გადასცეს ინტერვიუ ლოს-ანჟელესში გადასული დევიდ ბეკჰემთან.

გამართლდა კონდოლიზა რაისის წინასწარმეტყველება – ეს დიდმნიშვნელოვანი მატჩი დამთავრდა „ინდიანაპოლისის“ გამარჯვებით 29:17.

მამობა მოუხდება?

სულ მალე მამის როლის შესრულება ნამდვილად მოუხდება იტალიური „სიენას“ ნახევარმცველს ფრანჩესკო კოცეს. საქმე ის არის, რომ ამას წინათ მისმა ცოლმა – მოდელმა, მსახიობმა, იტალიის ყოფილმა პირველმა ლამაზმანმა მანილა ნაზარომ ვაჟიშვილი აჩუქა. თუმცა მშობიაროობიდან სულ მალე ის სცენაზე დაბრუნებას აპირებს. ასე რომ, დედისა და მამის მოვალეობაც კოცემ უნდა შეასრულოს.

– მე რომში უნდა ვიმუშაო, რაც არცთუ შორსაა სიენადან, ამიტომ მოკლე დროით მოვიწევს ბიჭის მიტოვება, – ამბობს მანილა.

როგორც ამბობენ, 33 წლის ფრანჩესკოს ნამდვილად მოუხდება ძიძის როლი.

◎ კალათბურთი

არის რეკორდი!

სუპერლიგის მესამე წრე რუსთავის „აზოტმა“ ზედიზედ მეთერთმეტე მოგებით დაიწყო, რაც ამ კლუბის ახალი რეკორდია – აქამდე გათამაშების ერთპიროვნულ ლიდერს მსგავსი წარმატებული სერია არასდროს ჰქონია.

„აზოტი“-თსუ 108:93 (21:23, 31:22, 29:24, 27:24ძ. **ყველაზე შედეგიანები:** ტულუში (22 ქულაძ, გამყრელიძე (21 ქულა, „აზოტი“ძ. მიხეილ ბერიშვილი (21 ქულაძ, მათიაშვილი (20 ქულა, თსუძ.

„ავიამშენი“-„დინამო“ 107:94 (30:17, 27:25ძ, 28:24, 28:22ძ. **ყველაზე შედეგიანები:** ბაბიაშვილი (29 ქულა, „ავიამშენი“ძ; გულისაგედაშვილი (23 ქულა, „დინამო“ძ.

„მაკაბი“-სტუ 86:84 (20:17, 24:21, 18:16, 24:30ძ. **ყველაზე შედეგიანები:** გიორგი შერმადინი (42 ქულა, „მაკაბი“ძ; ბერაია (25 ქულა, სტუძ.

მეთერთმეტე ტურის საუკეთესო კალათბურთელად ჟურნალისტებმა რუსთაველი **კოტე ტულუში** დაასახელეს.

სატურნირო მადგომარეობა: „აზოტი“ – 11, „ავიამშენი“ – 9, თსუ – 8, „დინამო“ – 6, სტუ – 3, „მაკაბი“ –2 მოგება.

შემდეგი ტური: „აზოტი“-„დინამო“ (9 თებერვალიძ, „ავიამშენი“-„მაკაბი“, თსუ-სტუ (10 თებერვალიძ.

◎ ფეხბურთი

ევროპის სტადიონებზე

ესპანეთი. XXI ტური. „ოსასუნა“-„ბარსელონა“ 0:0, „სევილია“-„სოსიედადი“ 0:0, „ვალენსია“-„ატლეტიკო“ 3-1.

ლიდერთა ჯგუფი: „ბარსელონა“ – 43, „სევილია“ – 42, „ვალენსია“ – 39 ქულა.

გომბარდირი: კანუტი („სევილია“ძ – 16 გოლი.

შემდეგი ტური: „ბარსელონა“-„რასინგი“, „ბეტისი“-„სევილია“, „ხეტაფე“-„ვალენსია“.

ინგლისი. XXVI ტური. „ტოტენჰემი“-„მანჩესტერი“ 0:4, „ჩარლტონი“-„ჩელსი“ 0:1, „ლივერპული“-„ევერტონი“ 0:0.

გომბარდირები: რონალდუ („მანჩესტერი“ძ, დროგბა („ჩელსი“ძ – 15-15 გოლი.

შემდეგი ტური: „მანჩესტერი“-„ჩარლტონი“, „ჩელსი“-„მიდლსბრო“, „ნიუკასლი“-„ლივერპული“.

გერმანია. XX ტური. „ვერდერი“-„შალკე“ 0:2, „ბორუსია“-„შტუტგარტი“ 0:1.

ლიდერთა ჯგუფი: „შალკე“ – 45, „ვერდერი“ – 42, „შტუტგარტი“ – 38 ქულა.

გომბარდირები: კლოზე („ვერდერი“ძ, გომესი („შტუტგარტი“ძ, პანტელიჩი („ჰერტა“ძ – 11-11 გოლი.

შემდეგი ტური: „შალკე“-„ჰერტა“, „შტუტგარტი“-„ვერდერი“.

მეორე გუნდესლიგაში ზედიზედ მეოთხე თამაში მოიგო „ფრაიბურგმა“, რომელმაც სტუმრად „უნტერჰახინგს“ – 2:0 სძლია. მეორე გოლი **ალექსანდრე იაშვილმა** გაიტანა. მისი კლუბი 28 ქულით მეექვსე – მერვე ადგილებს ინაწილებს.

საფრანგეთი. XXIII ტური. „ტრუა“-„ლიონი“ 1:0, „ვალანსიენი“-„ლინსი“ 1:3, „ლილი“-„ნანტი“ 0:0.

ლიდერთა ჯგუფი: „ლიონი“ – 51, „ლანსი“ – 40, „ლილი“ 39 ქულა.

გომბარდირი: სავიდანი („ვალანსიენი“ძ – 9 გოლი.

შემდეგი ტური: „ლიონი“-„ლორიენი“, „ლანსი“-„სოშო“, „ტულუზა“-„ლილი“.

ჰოლანდია. XXIII ტური. „ეინდჰოვენი“-„ალკმაარი“ 2:3, „აიაქსი“-„ფეიენოორდი 4:1.

ლიდერთა ჯგუფი: „ეინდჰოვენი“ – 56, „აიაქსი“ – 51, „ალკმაარი“ – 50 ქულა.

◎ ხელბურთი

გერმანელთა „ჰეთ-თრიქი“

გერმანიაში დასრულებული ვაჟთა მეოცე მსოფლიო ჩემპიონატი მასპინძლობა ბენეფისად იძცა – ჰაინერ ბრანდის შეგირდებმა 1938 და 1978 წლების მსგავსად მესამედ მოიპოვეს ოქროს მედლები. აღსანიშნავია, რომ ფინალში ტრიუმფატორებმა რევანში იმ ჰოლონეთთან აილეს – 29:24, ვისთანაც პირველ ჯგუფურ რაუნდში ერთადერთი მატჩი წააგეს – 25:27. გადამწყვეტი შეხვედრის გმირებად ჰენსი (11 გოლი ძ და იანსენი (8 გოლიძ მოგვევლინენ, სტუმართაგან კი ყველაზე შედეგიანად ტკაჩიკმა და იურაშიკმა (5-5 გოლიძ ითამაშეს.

დავძენთ, რომ მესამე პრიზიორი დანიის გუნდი გახდა, ხოლო „მუნდიალის“ საუკეთესო ბომბარდირმა, ისლანდიელმა სიგურდსონმა მეტოქეებს 66 ბურთი გაუტანა.

◎ ჩვენებურებზე

„გოგონები ოსტატობით ერთმანეთს ტოლს არ უდებდნენ“

მოსკოველი ჩოგბურთელი ანა ჩაკვეტაძე ავსტრალიის ღია ჩემპიონატის მეოთხედფინალში გავიდა და იქ მხოლოდ თანაბარ ბრძოლაში წააგო მსოფლიოს საუკეთესო ჩოგანოსან ქალთან მარია შარაპოვასთან. ვნახოთ, რას წერს რუსული გაზეთი 16 წლის ქართველ სპორტსმენზე („Московский Комсомолец“ძ:

ნახევარფინალში გასასვლელად 2 საათი და 14 წუთი ერკინებოდნენ ერთმანეთს მარია შარაპოვა და ანა ჩაკვეტაძე. სპეციალისტთაგან ვერც ერთი ვერ ბედავდა ამ მატჩის შედეგის გამოცნობას: შარშან სამი ტურნირის, მათ შორის კრემლის თასის მოგებით, ერთოგ მკვეთრად და ელვარედ შეიჭრა საჩოგბურთო ელიტაში ანა. შეიჭრა და მსოფლიო რეიტინგის ოცეულში მოკალათდა.

სიტყვა ცნობილ მწვრთნელს ლარისა პრეობრაჟენსკაიას:

– რასაკვირველია, შარაპოვასა და ჩაკვეტაძეს შორის, უწინარეს ყოვლისა, ძლიერი ფსიქოლოგიური ბრძოლა მიდიოდა, მაგრამ ოსტატობითაც გოგონები აშკარად ერთიმეორეს ვერ სჯაბნიდნენ. ამას ხომ თვით ანგარიშიც ადასტურებს: 7:6, 7:5.

საგულისხმოა, რომ თამაშის კვალდაკვალ მარიამ გაცილებით მეტი არაიძულებითი შეცდომა დაუშვა, ვიდრე ანამ: 41 საპირისპიროდ 28-ისა. ბრეიქებს რაც შეეხება, შარაპოვამ შეძლო 5 გეიმის აღება მეტოქის მოწოდებაზე, ჩაკვეტაძემ კი – ოთხისა. ასე რომ, აქაც სიტუაციები ფაქტობრივად ერთნაირი იყო. სხვათა შორის, ერთმანეთს პირველად ხვდებოდნენ...

ეს იყო, იყო...

● სიკვდილის კონვეიერი დღე და ღამე გაუჩერებლად მუშაობდა, სასაფლაოები აღარ ჰყოფნიდათ და მაშინ წარმოიშვა იდეა შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის (შინსახკომიძ დაბა გუტოვოსა და საბჭოთა მეურნეობა „კომუნარკაში“ შეექმნათ ეგრეთ წოდებული ზონები. ყველაზე მასობრივი სამარხავები სწორედ იქ არის

ივანე შიგალევი

ვასილ შიგალევი

ალექსანდრე ემელიანოვი

◎ მეოცე საუკუნის საიდუმლოებანი

ამ ხალხის სახელები საბჭოთა კავშირის ერთ-ერთი ყველაზე დიდი საიდუმლო იყო. მიუხედავად იმისა, რომ მათი არსებობის შესახებ მთელმა ქვეყანამ იცოდა, ხოლო მათი „მოღვაწეობის“ შედეგები დროდადრო პრესაშიც უუქდებოდა, აღარაფერს ვიტყვით იმის თაობაზე, რომ მათთან შეხვედრით გენერლებსა და მარშლებს, სახალხო არტისტებსა და პარტიულ მოღვაწეებს, უბრალო მუშებსა და შეძლებულ გლეხებს აშინებდნენ, ამ ერთ-ერთი უძველესი პროფესიის წარმომადგენელთა სახელები და გვარები (ცხადია, გარკვეულ პირთა ძალიან ვიწრო წრის გარდაძ, არავინ იცოდა. დახვრეტამისჯილებს კი ეს საიდუმლო სამარეში მიჰქონდათ.

სახეზე კი მათ უამრავი ხალხი იცნობდა, თუმცა ეს ბოლო იყო, რასაც ისინი ამქვეყნად ხედავდნენ: წამის შემდეგ კი უფლის ან ეშმას წინაშე წარსდგებოდნენ – ვინც რა დაიმსახურა. ის კი, ვინც მათ იმქვეყნიურ გზას გაუყენებდა, საძიებლად გადატენილა რევოლვერს და მორიგი მსხვერპლისკენ გასწევდა. მკვლელობა ხომ მისი პროფესიაა და, რაც უფრო მეტ ხალხს დახოცავს, მით უფრო მაღალი წოდება ეძნება, მეტ ჯილდოს მიიღებს, უფროსობის თვალში მეტი ავტორიტეტი ეძნება. ესენი ჯალათები არიან, ანუ, როგორც მათ იმ დროს უწოდებდნენ, „სასიკვდილო განაჩენების შემსრულებლები“.

რუსმა ჟურნალისტმა ბორის სოკოლნიკამ შეძლო ფარდა აეხადა ამ შემზარავი საიდუმლოსათვის და სამზეოზე გამოეტანა იმათი სახელები და სახეები, ვინც –ამ სიტყვის პირდაპირი, ამაზრზენი მნიშვნელობით – თავით ფეხებამდე სისხლშია ამოსვრილი.

მცირე ფორმატის თხელ წიგნს გულის განგმირავი სათაური აქვს: „დასახვრეტთა სიები“. მასში 670 გვარი და ოდნავ ნაკლები ფოტოს ურათია, რომლებზეც 1934-დან 1940 წლამდე პერიოდში სტალინის რეპრესიების დროს დონსკი კრემატორიუმის ტერიტორიაზე დახვრიტეს, შემდეგ დაწვეს და დაასამარეს. თუმცა, დონსკი კრემატორიუმის გარდა, დახვრეტილებს ასევე ასაფლავებდნენ იაუზის საავადმყოფოს, ვაგანკოვოს, კალიტნიკოვაის, როგოზსკოეს და ზოგიერთ სხვა სასაფლაოზე.

სიკვდილის კონვეიერი დღე და ღამე გაუჩერებლად მუშაობდა, სასაფლაოები აღარ ჰყოფნიდათ და მაშინ წარმოიშვა იდეა შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის (შინსახკომიძ დაბა გუტოვოსა და საბჭოთა მეურნეობა „კომუნარკაში“ შეექმნათ ეგრეთ წოდებული ზონები. ყველაზე მასობრივი სამარხავები სწორედ იქ არის.

განაჩენის სისრულეში მოყვანის ტექნოლოგია გასაოცრად მარტივი იყო. თავდაპირველად ადგენდნენ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სამხედრო კოლეგიის მიწერილობას, რომელსაც მისი თავმჯდომარე ულრიხი აწერდა ხელს. თავისთავად ცხადია, რომ ეს დოკუმენტი გრიფით „სრულიად საიდუმლოდ“ იყო დადამლული.

განაჩენს (იშვიათი გამონაკლისების გარდაძ 24 საათში აღასრულებდნენ.

ყველაზე ამაზრზენი კი ის იყო, რომ ახლოგლის სიკვდილის ამბავს ნათესავებს კი არ ატყობინებდნენ, არამედ ეუბნებოდნენ, „ლაგერის“ 10 წელი მიუსაჯეს მიმოწერისა და ამანათის მილების უფლების გარეშე. ეს წესი 1939 წელს დაამტკიცეს. 1945 წლის შემოდგომიდან კი ნათესავებს ეუბნებოდნენ, რომ მათი ახლოგელი საპყროგილეში გარდაიცვალა. სწორედ ეს უთხრეს მიხეილ კოლცოვის ძმას, ცნობილ კარიკატურისტს ბორის ეფიმოვს: „მ.ე. კოლცოვ-ფრიდლანდი, სასჯელის მოხდისას, გარდაიცვალა 1942 წლის 4 მარტს“. ვსევოლოდ მეიერხოლდმა ცოტათი მეტი „იცოცხლა“: მის შვილიშვილს მისცეს ცნობა, რომ იგი 1942 წლის 17 მარტს გარდაიცვალა. არადა, ორივე 1940 წლის 2 თებერვალს დახვრიტეს.

თუმცა ისიც ხდებოდა, რომ დახვრეტების შესახებ გაზეთებში აცხადებდნენ და მთელი ქვეყანა ზარზეიმით ეგებებოდა ამ ამბავს. ასე იყო ტუხაჩევსკის, იაკირის, კორკის, უბორევიჩისა და ეიდემანის, ასევე პუტნოს, სმილტოსა და ენუქიძის შემთხვევაშიც – მათი ცხედრებიც დონსკი კრემატორიუმში დაწვეს.

მაშ, ვინ აჭერდა თითს სასხლეტს, ვინ ჩახედავდა ხოლმე ბოლოს მსხვერპლს თვალებში? ამ კითხვაზე პასუხის გასაცემად ჟურნალისტს გიგანტური სამუშაოს ჩატარება მოუხდა, რისი შედეგი გახლავთ შინსახკომის კომენდატურის ათი თანამშრომლის ნამსახურობის წუხა, რომელთა გვარები სხვებზე უფრო ხშირად ფიგურირებს დახვრეტებთან დაკავშირებითსხვადასხვა სახეობის დოკუმენტებში.

აი, მაგალითად, 1938 წლის 4 ივლისს შედგენილი აქტი:

ივანე ანტონოვი

ვეტრე მაგო

„ჩვენ, ქვემორე ხელის მომწერებმა, სახელმწიფო უშიშროების უფროსმა ლეიტენანტმა ოვჩინიკოვმა, ლეიტენანტმა შიგალევმა და მაიორმა ილიანმა, შევადგინეთ წინამდებარე აქტი მასზედ, რომ დღეს სისრულეში მოვიყვანეთ შინსახკომის სამეულის 15 ივნისის გადაწყვეტილება. აღნიშნული მიწერილობის საფუძველზე დახვრიტეთ ქვემოთ ჩამოთვლილი მსჯავრდებულები...“ ამას მოჰყვება 22-კაციანი სია.

თუმცა ამითოვჩინიკოვის, შიგალევისა და ილინის „შრომითი დღე“ არ დასრულებულა – მათ კიდევ შვიდი კაცის დახვრეტა „მოუწიათ“. ყველაზე გასაოცარი მაინც ის გახლავთ, რომ აქტი დაწერილია კარგი ხელით, რაც იმას მოწმობს, რომ ჯალათებს ხელი არ უკანკალებდათ, რასაც ასევე გამოუყვანილი ასოებით ხელმოწერები ადასტურებს.

* * *

სტალინური ეპოქის ყველაზე ცნობილი ჯალათები ძმები შიგალევები იყვნენ. უფროსმა, ვასილმა, მშობლიურ კირკაჩში ოთხი კლასის განათლება მიიღო, შემდეგ მეწალის შეგირდი იყო, შევიდა წითელი გვარდიის რიგებში, ჯერ მეტყვიამფრქვევე იყო, მერე კი ტიორი, საშვთა ბიუროს უფროსი, და ბოლოს საგანგებო დავალებათა თანამშრომელი გახდა. დახვრეტების ოდენობით იგი მალევე ეწევა ძმას, ხოლო ჯილდოებით უსწრებს კიდეც. პოდპოლკოვნიკ ივანე შიგალევს ლენინის ორდენით და, რაც ყველაზე გასაოცარია „მოსკოვის დაცვისთვის“ მედლით აჯილდოებენ და ეს მაშინ, როცა მას წინა ხაზი თვალითაც არ უნახავს. სამაგიეროდ, თანამემამულეები ჰყავს დახოცილი... დახვრეტის ერთ-ერთი აქტის მკითხველი უკვე გაეცნო, არადა ასეთი ხომ ათეულები და ასეულები იყო.

ბორის სოკოლნიკამ კიდევ ერთი მეტადსაგულისხმო დოკუმენტი მოიძია. როგორც ცნობილია, იგ, არცთუ შორეულ წარსულში, პარტიული სწავლებით მთელი ქვეყანა იყო მოცული. კომპარტიის ისტორიას სწავლობდნენ მუშები და კოლმეურნეები, მასწავლებლები და ექიმები, გენერლები და ჯარისკაცები. მათთან ერთად, ცხადია, ჯალათებიც. „შრომას“ რომ მორჩებოდნენ, ლენინის ოთახისკენ მიემართებოდნენ რევოლვერებულები, რათა განეხილათ და მოეწონებინათ ცკ-ის მორიგი გადაწყვეტილება ანდა სტალინის სიტყვის თეზისები დაეკონსპექტებინათ. ამ საქმეს ივანე შიგალევი თავკაცობდა. იგი პარტჯგუფორგი იყო და აგიტმასობრივი მუშაობით იყო დაკავებული.

ყოველივე აღნიშნულის მიუხედავად, ძმები შიგალევების „სახელი“ მაინც ვერ ჩრდილავს შემსრულებლებს შორის ყველაზე ცნობილი პიროვნების „დიდებას“. გარკვეულ წრეებში ამ კაცის სახელს ალფრთოვანებით წარმოთქვამდნენ: **მის პირად ანგარიშზე ხომ პირადად დახვრეტილი ათი ათასი (!!ძ კაცი ირიცხებოდა!!! ამ კაცს პეტრე ივანეს ძე მაგო ერქვა.** ეროვნებით ლატვიელმა სოფლის სკოლის ორი კლასის „განათლება“ მიიღო, იყო მოჯამაგირე, მონაწილეობდა პირველ მსოფლიო ომში, 1917-ში შევიდა ბოლშევიკების პარტიაში და თითქმის მაშინვე გახდა სადამსჯელო რაზმის წევრი, რომელიც საკავშირო ჩეკას შემადგენლობაში შედიოდა.

როგორც ჩანს, მაგრამ თავი იმდენად გამოიჩინა, რომ სულ რალაც ერთ წელიწადში იგი ჯერ ზედამხედველად, შემდეგ კი ძერჟინსკის ქუჩაზე ციხის უფროსად დანიშნეს, სადაც 1931 წლამდე იმსახურა, მერე კი იმავე კომენდატურის საგანგებო დავალებათა თანამშრომლად, ანუ ჯალათად, „დაანინაურეს“.

ათი წლის მანძილზე მაგრ ნაგანი ხელიდან არ გაუგდია, ხოლო ამჟამადაც ცოცხალი ერთ-ერთი შემსრულებლის თქმით, რომლის სახელსაც ჟურნალისტი არ ამხელს, ჯალათები სწორედ ამ სისტემის რევოლვერებს ამჯობინებდნენ. ამ ხნის განმავლობაში მაგრ საპატიო ჩეკისტი გახდა, დაჯილდოვეს რამდენიმე ორდენით, საპატიო სიგელითა და ოქროს საათით, დახასიათებაც „დიდებული“, თუმცა კოდირებული მისცეს: „სამუშაოს ეკიდება სრული პასუხისმგებლობით. საგანგებო დავალებით ძალიან დიდი სამუშაო ჩაატარა“.

დიახ, მაგრ მართლაც დიდი სამუშაო ჩატარა, მის ანგარიშზეა (ლამის სინდისი დავწერე – **ო.ტ.**ძ ათი ათასი დალუპულის სული. არადა, ფოტოს ურათზე იგი სოფლის მასწავლებელს, აგრონომს ან ექიმს უფრო ჰგავს თავის ძველმოდური მრგვალი სათვალით. ამგზგან ერთხელ, მას შემდეგ, რაც ოცი მსჯავრდებული თავისი ხელით დახვრიტა, იგი იმდენად „იუტაზე“ მოვიდა, რომ გვერდით მდგომ საგანგებო განყოფილების უფროსს პოპოვს დაულრიალა: „ვინ რაღას უდგეხარ? გაიხედე! დროზე! თორემ აქვე მიგახვრიტავ!“ გულგახეთქილმა ჩეკისტმა ძლივს მოიგერია ჯალათი, რომელიც „საქმეს სერიოზულად ეკიდებოდა“.

თუმცა, ამ „იდეალურ შემსრულებელს“ ერთი ცოდვა ჰქონდა, რომელიც მის დახასიათებაშიც კი არის აღნიშნული: მაგრს სმა უყვარდა, თანაც მაგრად. მისმა ცოცხალმა კოლეგამ, რომელიც წელან იყო ნახსენები, აღნიშნა, რომ სმა ყველა შემსრულებელს დიდად უყვარდა.

ერთხელ კი მაგრს უშუალო უფროსისგან ი.დ.ბერგისგან მოხვდა. მაგრზე მითითებით, ბერგმა წერილობით ანგარიშში აღნიშნა, რომ გევრი სიკვდილმისჯილის ბოლო სიტყვებია „გაუმარჯოს სტალინს!“ უფროსობის რეზოლუცია პირწმინდად ბოლშევიკური იყო: „დახვრეტამისჯილებს შორის საჭიროა ალმზრდელობითი სამუშაოს ჩატარება, რათა ესოდენ პასუხსაგებ მომენტში ბელადის სახელს ჩირქი არ მოსცხონ“.

* * *

აღსანიშნავია, რომ შემსრულებლებს შორის უპარტიო არც ერთი არ ყოფილა. მაშასადამე, ვიდრე სახაზინო ნაგანს მიიღებდა და სიკვდილმისჯილის კეფასთან მიუგვეგდნენ, მავანი პარტიაში უნდა შესულიყო და, თავისთავად ცხადია, პარტკომის შესაბამისი რეკომენდაციაც დაემსახურებინა. ასეთი რეკომენდაციები პირად საქმეებში არის. მაგრამ ერთ-ერთ ასეთ კომუნისტ-ჯალათს იმდენად სერიოზული, თუმცა კი ზეპირი, რეკომენდაცია ჰქონდა, რომლის მსგავსი სახალხო კომისრებს არც დაესიზმრებოდათ.

ლაპარაკია პეტრე იაკოვლევზე. მის პირად საქმეში, თანაც სულ ბოლოში, არის მორიდებული, მაგრამ უაღრესად წონადი მინაწერი: **„1922 -დან 1924 წლამდე მივლინებული იყო კრემლში, ვ.ილენინისა და ი.სტალინის პირადი ავტოფარეხში. ავტოფარეხის უფროსი იყო და მათ პირადად ემსახურებოდა“.**

ჰოდა, განა გასაკვირია, რომ ესოდენ ყოვლისშემძლე მფარველების მყოლე, გაუნათლებელმა სორმოველმა მუშამ პოლკოვნიკის წოდებამდე მიაღწია, მანამდე კი შინსახკომის კავშირგაბმულობის განყოფილებისა და ავტოგაზის უფროსადაც იმსახურა. მაგრამ, ყველაზე მთავარი მაინც ის არის, რომ იგი საგანგებო დავალებათა თანამშრომლად დაინიშნა. ომის შემდგომ წლებში, თადარიგში გასვლამდე, იაკოვლევის საამუშაო ადგილი საკომენდანტო განყოფილება, შრომის მთავარი იარალი კი ნაგანი იყო. ძნელი დასაჯერებელია, მაგრამ ფაქტია: გარკვეული ხნის მანძილზე იგი მოსკოვების დეპუტატიც იყო – როგორც ჩანს, მომავალ მსხვერპლთ აკვირდებოდა.

შინსახკომისა და გოლშევიკთა პარტიის ხელმძღვანელობას მუდამ მხედველობის არეში ჰყავდა თავისი რჩეული და სათანადოდ უფასებდა კიდეც ღვაწლს – მას ქვეყნის უმაღლესი ჯილდოც, ლენინის ორდენიც „უბოძეს“. ეს გუნებრივიცაა, ვინაიდან მორიგი ატესტაციის წინ გაცემულ დახასიათებაში შავით თეთრზე წერია: **„სამსახურის მიმართ კარგადაა განწყობილი. საქმისთვის გული შესტკივა. უაღრესად შრომის უნარიანია და მეტად ენერგიული. საგანგებო დავალებათა შესრულებისას ორიენტირების დიდი უნარი გააჩნია. საზრიანია და დისციპლინირებული“.**

ახლა კი წარმოიდგინეთ, თურას საქმიანობდა ეს კაცი, წარმოიდგინეთ მის მიერ იმქვეყნად

სხვადასხვა

● კაცი რომ დღევანდელ არეულ-დარეულ პირობებში პროცენტიან ვალებს აიღებს ნაცნობ-მეგობრებისგან, კრედიტს გამოიტანს ბანკიდან და წიგნს გამოსცემს, რა უნდა უწოდო?!

◎ დიდი საქმე

ყველა დიდი საქმის აღმსრულებელი ცოტა შერეკილიც იყო, მა რა!.. ამდენად, ჩემს ალეკო გაგელაიას შეიძლება ესიამოვნოს კიდეც, ასეთი ეპითეტი რომ ვტყორცნე.

თავად განსაჯეთ, თუ არ ესადაგება: კაცი რომ დღევანდელ არეულ-დარეულ პირობებში პროცენტიან ვალებს აიღებს ნაცნობ-მეგობრებისგან, კრედიტს გამოიტანს ბანკიდან და წიგნს გამოსცემს, რა უნდა უწოდო?!

თუმცა, ეს არ უნდა ყოფილიყო ჩვეულებრივი წიგნი და ალეკომაც გარისკა. გარისკა და თავის თანამოაზრეებთან ერთად, რამდენიმე წლის თავაულებელი შრომის შემდეგ, ჭეშმარიტად ეროვნული საქმე (ჯერჯერობით მცირე ნაწილი საქმისაძ აღასრულა – მაგიდაზე დადო „უნივერსალური ენციკლოპედიური ცნობარის“ I ტომი.

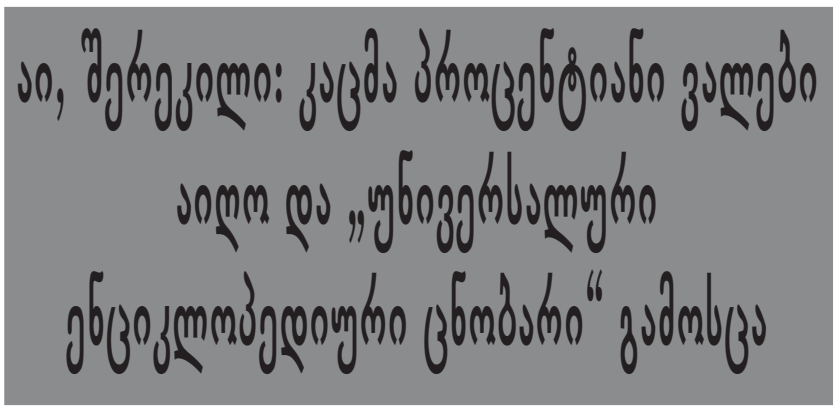

– სულ ორმოცდაათ ტომად გვაძვს ჩაფიქრებული, – **მეუბნება ალეკო გაგელაია,** – უაღრესად განათლებული, გემოვნებიანი ლიტერატორი, ესეისტი, თავის დროზე ალმანახ „კრიტიკის“ მთავარი რედაქტორი, – რამდენიმე ტომი უკვე სასტამბოდაა გამზადებული და წელსვე მიილებს მკითხველი.

– ეს, რა თქმა უნდა, არ იძნებს ჩვეულებრივი მკითხველი, უგემოვნო დეტექტიურ ლიტერატურას რომ არის დღეს დაწაფებული...

– ცხადია... თუმცა, შეიძლება, მასაც გამოადგეს დროდადრო. „უნივერსალური ენციკლოპედიური ცნობარი“ ყველა წიგნიერ ოჯახში უნდა იყოს, რადგან თითქმის არ დარჩენილა დარგი, რომლის საფუძვლიან განმარტებებს იგი არ იძლეოდეს. მაგალითად, მითოლოგია, რელიგია, თეოსოფია, ფილოსოფია, მეცნიერება, ისტორია, ხელოვნება, უცხო სიტყვები, გლოსარიები, სიმბოლიკა...

– როგორ გაგიჩნდა, ალეკო, მისი გამოცემის იდეა?

– მე კარგა ხანს ვმუშაობდი ჟურნალ „დილას“ საყმაწვილო ენციკლოპედიის ტომეულებზე. იქ უზარმაზარი მასალის ზღვაში „ვცურავდით“, ხშირად გვხვდებოდა ისეთი ცნებები, ტერმინები, რომელთაც ვერსად ვპოულობდით, რომ ყმაწვილებისთვის გაგვეშიფრა. მაგალითად, მესო-ამერიკულ კულტურას რომ ვამუშავებდით, შეგვხვდა ისეთი ტერმინი, რომელიც ვერანაირად ვერ ავხსენით, თვენახევარი ვეძებდით ინდიელთა ტექსტებში და, როგორც იქნა, ვიპოვეთ. სწორედ მაშინ გამიჩნდა იდეა, რომ, რახან მაინც ვმუშაობდი და ამდენი მასალა მქონდა, დამედო ისეთი სახის ენციკლოპედიური ცნობარი, რომელშიც, ცხადია, უმთავრესი იქნებოდა ის, რაც დღემდე არსებულ გამოცემებშია, ოღონდ შეივსებოდა უცნობი ტერმინებით. ხომ ვხედავთ, რომ მეორე-მესამე ათასწლეულის მიჯნაზე სულ ახალ-ახალი ტერმინები და ცნებები იბადება, თუმცა დამკვიდრებული არ არიან სამეცნიერო საცნობარო ლიტერატურაში...

– რით განსხვავდება ეს გამოცემა „ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიისგან“?

– ქართული ენციკლოპედია, მოგეხსენებათ, გადმოლებულია „დიდი საბჭოთა ენციკლოპედიიდან“, რაც წესი და კანონი იყო, და შეესებულია ქართული ტერმინებით. სხვათა შორის, გვერ რამეს, რაც ქართული ენციკლოპედიის ტომეულებშია დაბეჭდილი, ჩვენ შეგნებულად ავუარეთ გვერდი, მაგრამ შევიტანეთ ისეთი ტოპონიმური ტერმინები, რომლებიც დაკავშირებული არიან მითებთან, ლეგენდებთან, წმინდანებთან, არქეოლოგიურ აღმოჩენებთან. მაგალითად, თუ რას ნიშნავს ასო-ბგერა **ა,** ქართულ ენციკლოპედიაში ორ აბზაცშია განმარტებული, ჩვენთან კი მას რამდენიმე გვერდი უჭირავს. განსხვავებაა ისიც, რომ ჩვენთან უფრო ესეისტური სტილია, ყველა სტატია განხილულია სხვადასხვა კუთხით, ზოგ სტატიას შემდგენელთა სუბიექტური მოსაზრებებიც ახლავს.

ჩვენ ვეყრდნობით უახლეს წყაროებს, გაშუქებული გვაძვს გამძრალი, უძველესი, ძველი, ახალი და უახლესი ცივილიზაციები.

– და, მარტო შეეჭიდე ამას ყველაფერს?

– ჩემთან ერთად ცნობარის შემდგენელია ჩემი ძალიშვილი ნათია გაგელაია, რომელიც თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საერთაშორისო ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის მესამე კურსის სტუდენტია. იგი ამოწმებდა ფაქტებს, ამუშავებდა და აკურატულად ალაგებდა სტატიებს. გარდა ამისა, ჩვენთან ერთად იყვნენ და გულს დებდნენ საქმეში რედაქტორ-გამომცემელი შერმადინ ქალდინი, რედაქტორი ნანა გაგელაია, კორექტორები ნელი ზურაბაშვილი და ირა ზურაბაშვილი, ტექნიკური რედაქტორები ნუგზარ გახტაძე და ზურაგ ქობალია, კომპიუტერული უზრუნველყოფა სიმონ გოგაძისაა... რა თქმა უნდა, ეს ადამიანები დიდი მადლობის ღირსნი არიან...

ცნობარის ტირაჟი 1000 ცალია. ალეკოს დიდი იმედი აქვს, რომ, მიუხედავად ინტელიგენციის სიდუხჭირისა, ამ გამოცემას გევრი იყიდის და, რაც მთავარია, თითო-ორ ცალს მაინც შეიძენენ ქართული სკოლები, რაშიც მათ აუცილებლად უნდა დაეხმაროს მეცნიერებისა და განათლების სამინისტრო.

თორემ, არ არის გამორიცხული, მევალეებმა საცხელ გაუხადონ საქმე ჩვენს ძვირფას მეგობარს, მუდამ კარგი საქმის მოწადინე კაცს ალეკო გაგელაიას. ეს ისე, ხუმროებით...

ვილენ მარდალეიშვილი

◎ მოგვმართავენ, გვეკითხებიან

რუბრიკას უძღვება გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ იურიდიული კონსულტანტი ირინე ღლონტი.

კითხვა: გთხოვთ, თქვენი გაზეთის მეშვეობით განგვიმარტოთ, დღეს მოქმედი კანონმდებლობით რა ხანგრძლივობის ფასიანი და უხელფასო შვებულება გაიცემა და როგორი წესით?

თეონა დოლიძე

პასუხი: 2006 წლის 4 ივლისიდან მოქმედი კანონის შესაბამისად, დასაქმებულს უფლება აქვს, ისარგებლოს ანაზღაურებადი შვებულებით – არანაკლებ წელიწადში 24 სამუშაო დღის ხანგრძლივობით. გარდა ამისა, დასაქმებულს, საკუთარი სურვილით, შეიძლება მიეცეს ანაზღაურების გარეშე შვებულება არანაკლებ 15 კალენდარული დღით.

საყურადღებოა, რომ შრომის ხელშეკრულებით შეიძლება განისაზღვროს ზემოალნიშნულისგან განსხვავებული ვადები და პირობები, რომლებიც არ უნდა აუარესებდეს დასაქმებულის მდგომარეობას.

* * *

კითხვა: ვარ მეორე მსოფლიო ომის ინვალიდი, 91 წლის. დანიშნული მაძვს პენსია თვეში 84 ლარის ოდენობით. გთხოვთ, განმიმარტოთ, მოქმედი კანონის შესაბამისად რას შეადგენს ომის ინვალიდის, ომის მონაწილის და მასთან გათანაბრებული პირის პენსია და გაიცემა თუ არა იგი მუშაობის პერიოდში? ისიც მინდა ვიცოდე, პენსია თვეში 84 ლარის ოდენობით სწორად მეძლევა?

ნიკოლოზ მატკავა

პასუხი: მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, ომის I და II ჯგუფის ინვალიდის პენსია შეადგენს 84 ლარს, 70 წელს გადაცილებულ და III ჯგუფის მეორე მსოფლიო ომის მონაწილეთა პენსია 70 ლარს, ხოლო დანარჩენ ომის მონაწილეთა პენსია – 60 ლარს, ომის მონაწილეებთან გათანაბრებულ პირებს კი პენსია 45 ლარით განესაზღვრებათ.

მიმდინარე წლის 1 იანვრიდან მუშაობის პერიოდში მათ პენსია იგივე წესით ეძლევათ, როგორც დანარჩენ პენსიონერებს: თუ მუშაობენ არასაბიუჯეტო დაწესებულებებში, არიან I ჯგუფის ინვალიდები (II ჯგ. ინვალიდები მხოლოდ მხედველობითძ ან ეწევიან სამეცნიერო-პედაგოგიურ საქმიანობას.

მოგვმართეთ, შეგვეკითხეთ: 98-96-33.

რეკლამა

„საქართველოს რესპუბლიკაში“ 98-96-32; 899 328576

ნუგზარ ფოფხაძე, ჯანსულ ჩარკვიანი, არმაზ სანეგლიძე გულწრფელ მწუხარებას გამოთქვამენ ღირსეული ქალბატონის

ნინა ტიციანის ასული ტაბიძის

გარდაცვალების გამო და უსამძიმრებენ მისი ოჯახის წევრებს.

ინსტიტუტ „საქგზამეცნიერების“ კოლექტივი ღრმა მწუხარებით იუწყება, რომ გარდაცვალა საგზაო დარგის ღვაწლმოსილი მუშაკი

თემურ ელისეს ძე დონაძე

და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

დედა თამრიკო მელიქიძე, მამა მათე ლომიძე, ძმა მიშიკო, ბებია ლიანა ფურცელაძე, ბაბუები ჯანო ლომიძე, გეიმან მელიქიძე, ბიძა ზურიკო მელიქიძე, ბიცოლა მაია მინდიაშვილი, ბიძაშვილები ბესო, გია მელიქიძეები, ნათესავები იუწყებიან, რომ ტრაგიკულად გარდაიცვალა

ჯანო (ჯანუკიძ მათეს ძე ლომიძე

პანაშვიდი 6, 7 II, დაკრძალვა 8 II, 14 სთ. ქ. საჩხერეში, ვაჟა-ფშაველას ჩიხი №4.

ფრიდონ თოდუა ოჯახით ღრმა მწუხარებას გამოთქვამს საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის, აკადემიკოს გურამ ხარატიშვილის მეულლის

ვიქტორია მჟავანაძის

გარდაცვალების გამო და თანაუგრძნობს მის ოჯახს.

გასტუმრებულთა უსასრულო მწკრივი და დასასრულთან კიდევ ერთხელ გადაიკითხეთ, რომლის მოურიდებელი ცინიზმი ყველა ნორმალურ კაცს თავზე თმას ყალყზე დაუყენებს! გესმით, ხალხო: „საქმეზე გული შესტკივა“, თანაც „უაღრესად შრომისუნარიანია“...

მეტი უგედურება რაღა უნდა იყოს?!

მის დახასიათებაში კიდევ ისიცაა აღნიშნული, რომ „ყოფაში მორიდებულია და კარგი მეოჯახეც არის“, რის თაობაზე ჟურნალისტმა გორის სოფელნიაკმა ჰკითხა ჯერ კიდევ ცოცხალ შემსრულებელს, რომელიც რამდენჯერმე უკვე ვახსენეთ – იცოდნენ თუ არა მეულლეებმა და შვილებმა, თუ რას საქმიანობდნენ მათი ქმრები და მამები?

– არავითარ შემთხვევაში! – გაასავსავა ხელები ყოფილმა ჯალათმა. – ლუბიანკაზეც კი ამის შესახებ ძალიან ცოტა ვინმემ თუ იცოდა. ჩვენი სახელები საბჭოთა კავშირის ყველაზე დიდ საიდუმლოებას წარმოადგენდა. ოჯახის წევრებს კი... მათი რა საქმე იყო? კარგ ბინებს გვაძლევდნენ, მალალი ხელფასები გვქონდა, წლის ნებისმიერ დროს ნებისმიერ სანატორიუმში მიგდიოდით დასასვენებლად. გავშვებს კი განა მეტი რა უნდათ? ხოლო იმით კი, რომ მამები შინსახკომში მუშაობდნენ, შვილები ამყოფდნენ კიდეც, ძალიან ამაყოფდნენ! ასე რომ, არანაირი კომპლექსი მათ არ აწუხებდათ.

– ხელთ ყოველთვის გვქონდა ვედრო არაყი და ვედრო ოდეკოლონი, – იხსენებს იგი. – არაყს, თავისთავად ცხადია, გონების დაკარგვამდე ვსვამდით. რაც გინდა თქვით, მაგრამ სამუშაო ნამდვილად იოლი არ გვქონდა. ისე ვილლებოდით, ლამის ვეცემოდით. ოდეკოლონით კი წელამდე ტანს ვიბანდით, დენთისა და სისხლის სუნი რომ მოგვცილებინა. ძალლებიც კი გვერიდებოდნენ და მხოლოდ შორიდან თუ გვიყეფდნენ, – ამბობს დღესაც ცოცხალი ყოფილი ჯალათი.

კომპლექსი კომპლექსებად, მაგრამ ჯანმრთელობისა კი რა გითხრათ...: გუნებას თავისი მიჰქონდა და ჯალათებს თავისებურად სჯიდა, იგივე მაგო საბოლოოდ გალოთდა, ათასი სნეულება შეეყარა და ოამდე ცოტა ხნით ადრე მოკვდა. პეტრე იაკოვლევს კარდიოსკლეროზი, ფილტვების ემფიზემა, სისხლძარღვების ვარიკოზული გაგანიერება დამართა, თან მარჯვენა ყურითაც დაყრუდა, რაც იმის ნაღდი დასტურია, რომ მარჯვენა ხელით ისროდა.

მისი კოლეგა ივან ფრიდმანი თადარიგში მეორე ჯგუფის ინვალიდი გავიდა და იმდენი სნეულება „გაიყოლა“, რომ ცოცხალმა ერთი წელიც ვერ გასძლო. პოლკოვნიკმა ემელიანოვმა კი, როგორც ახლა ამბობენ, „მთლად გარეკა“. ორგანოებიდან მისი დათხოვნის შესახებ ბრძანებაში ნათქვამია: „ამხ. ემელიანოვი გაყვანილ იქნას პენსიაში ავადმყოფობის (შიზოფრენიის) მიზეზით, რომელიც ორგანოებში მრავალწლიანი სამსახურითაა გამოწვეული“.

მსგავს მდგომარეობაში აღმოჩნდა ასევე ყოფილი ლატვიელი მწყემსი, შემდგომ ციხის ზედამხედველი და საგანგებო დავალებათა სანიმუშო შემსრულებელი ერნსტ მაჩი. მან 26 წელი იმსახურა და მაიორის წოდებამდეც მივიდა, მერე ახალგაზრდების ალმზრდელიც იყო, რაშიც რამდენიმე ორდენიც მიიღო, ბოლოს კი ორგანოებიდან დათხოვეს, რის მიზეზი, როგორც მისი უფროსის პატაკშია აღნიშნული, „ნერვულ-ფსიქიკური დაავადება“ გახდა.

პირველი ჯგუფის ინვალიდად გავიდა პენსიაში პოდპოლკოვნიკი დმიტრიევი, რომელმაც თავის დროზე დიდად „უშველა“ შინსახკომის ხელმძღვანელობას, როცა ნებაყოფლობით დაანება თავი მძღოლობას და შემსრულებლად გადავიდა – 1937-ში ხომ აუარება „სამუშაო“ იყო, რის გამოც ჯალათების მწვავე დეფიციტი წარმოიშვა.

* * *

ბორის სოფელნიაკი „მოსკოვსკი კომსომოლეცში“ გამოქვეყნებულ სტატიაში წერს, რომ, როცა მასალის შეგროვებას შეუდგა, ეგონა, რომ შემსრულებელთა შორის, უმეტესობა მაინც, სისხლის სამართლის დანაშავე იქნებოდა, მაგრამ არა. თითქმის ყველა მათგანის მშობლები გლეხები ან მუშები იყვნენ, თავად კი – ბნელი და გაუნათლებელი ხალხი. მაშ, რა ამოძრავებდა ამ ორდენოსან ბნელეთის მოციქულებს? ჟურნალისტის აზრით, მან მიაგნო ამ ერთი შეხედვით უპასუხო კითხვის პასუხს, როცა პოდპოლკოვნიკ დმიტრიევის პარტიული დახასიათება კიდევ ერთხელ გადაიკითხა, სადაც ასეთი სტრიქონებია: „იდეოლოგიურად მდგრადია. ერთგულია ლენინ-სტალინის პარტიის საქმისა“. სწორედ ამ საზარელმა რეალობამ გამოიალვიძა ამ ხალხში ის საშინელი გრძნობა, რომ ისინი პატივად აღიძვამდნენ უფლებას, დაუცველი კაცისთვის კეფაში ტყვია დაეხალათ.

მოამზადა

ოთარ ტურაგელიძემ

ბოლო გვერდი

● **თავისუფლება ადამიანს ანიჭებს პასუხისმგებლობას მისი მოქმედებისთვის. მისი მიზანი უნდა იყოს სიქველეში წარმატება, სიკეთის ცოდნის გაღრმავება და სულიერი აღორძინება**

◎ სულიერება

რუბრიკას უძღვება დიაკონი მოსე (ჭელიძე

მამაკაცს სამი გზა აქვს, ქალს კი — ორი

როგორ ვიცხოვროთ ქრისტიანულად?

— საინტერესოა, რა უფლებების მქონეა მრევლის თითოეული წევრი, თითოეული მართლმადიდებელი ქრისტიანი?

— მორწმუნე საზოგადოება თავისი უფლებებითაა აღჭურვილი. ღმერთმა შექმნა გონიერი არსება და მიანიჭა მას პიროვნული ღირსება, ინიციატივისა და საკუთარ ქმედებათა პატრონობის უნარი. ***„მან დასაგამიდანვე შექმნა ადამიანი და მისი ხელის ანაგარა დატოვა“.*** (ზირაქ. 15. 14ძ.

ვთქვათ სიმართლე: ეკლესიის მრავალი წევრი რაღაც შამანური შიშით და არა ქრისტესმიერი სიყვარულით, მოძღვრისგან, უკაცრავად პასუხია და, ლამის საპირფარეშოში წასვლაზეც ითხოვს კურთხევას... დაუშვებელია ასეთი დოზით შემოქმედებითი უნარის დაკნინება.

თავისუფლება ადამიანს ანიჭებს პასუხისმგებლობას მისი მოქმედებისთვის. მისი მიზანი უნდა იყოს სიქველეში წარმატება, სიკეთის ცოდნის გაღრმავება და სულიერი აღორძინება.

მამაკაცები და დედაკაცები თვითონვე გადაწყვეტენ, დაოჯახდნენ თუ არა. ამ საქმეში ვერავინ ჩაერევა. მხოლოდ ერთია გასათვალისწინებელი: მამაკაცს სამი გზა აქვს. ან დაქორწინდება, ან უქორწინებელი დარჩება ერში, ან მონასტერში იმოღვაწეებს. დედაკაცს კი მხოლოდ ორი გზა აქვს; ან უნდა დაქორწინდეს, ან მონასტრისათვის გადადოს თავი. მესამე გზა მისთვის ბეწვის ხიდზე სიარულს ჰგავს. ასე გვარიგებს წმიდა იოანე ოქროპირი.

— აქვს თუ არა უფლება ეკლესიის მრევლს, რომ ამხილოს ღვთის მსახური?

— ეკლესიის მრევლს, როგორც ეკლესიის განუყოფელ ნაწილს, უფლება აქვს კონტროლი დაწესოს სასულიერო პირებზე. თუ არანაკლებ სამი წევრი მრევლისა სახარებაზე ხელის დადებით დაადასტურებს მოცემული სასულიერო პირის შეუფერებელ საქციელს, დაუყოვნებლივ მოხდება მისი გადაყენება. ოღონდ მხილებელნი ღვთის წინაშე პასუხს აგებენ გადაწყვეტილებისათვის. ანუ თუ მათ დაიცვეს ეკლესია, მრევლი ულირსი მღვდელმსახურისგან — ღვთისგან დიდი წყალობა მიეცემათ, როგორც ქრისტეს ერთგულ ჯარისკაცებს. ხოლო თუ უმართებულოდ მოიქცნენ, მათ მაშინვე მიეცემათ ნიშანი ღვთისაგან — გაწბილებისა და შეჩვენებისა, რამეთუ მართალი მღვდელმსახური „ბაგეა ღვთისა“.

გვახსოვდეს, — უფლებანი და მოვალეობანი დგანან დაურღვეველ სამ სვეტზე: სარწმუნოებაზე, სასოებაზე, სიყვარულზე.

უფლებანი გვავსებს შემდეგი ღვთაებრივი სისავსით: ნათლისღებით, მირონცხებით, ზიარებით, სინანულით, ძორწინებით, ზეთის კურთხევით, მღვდლობით (თუმცა, ეს უკანასკნელი სულაც არ არის აუცილებელი, რადგან ამ საჭიროებას თვით ღმერთი გვიცხადებს და არა კაცი).

— რას ნიშნავს „შვიდი ცოდვა და შვიდი სათნოება?“

— ქრისტიანები, როგორც ჩვეულებრივი, მოკვდავი ადამიანები, შვიდი მომაკვდინებელი ცოდვისთვის ეკლესიის წიაღში ილებენ წამალს მათი განკურნებისათვის შვიდი სათნოებით: ამპარტავნება — სიმდაბლე; ანგარება — მოწყალება; სიძვა — უმანკოება; მრისხანება — სიმშვიდე; ნაყროვანება — მარხულობა; შური — სიყვარული; სასოწარკვეთილება — სასოება;

მრევლის თითოეული წევრი ითვლება როგორც ანთებული სანთელი. სანთელი კი, სიბნელის გამნათებელი, ყოველ ადამიანს უნდა შეეწიოს, ვინც ჯერ კიდევ სიბნელეში ზის. დიახ, ადამიანმა შეცნობილი ქრისტესმიერი ჭეშმარიტება სხვასაც უნდა მიაღებინოს, ანუ მორწმუნის მოვალეობაა ღვთაებრივი მოძღვრების გავრცელება. ამისათვის კი მას აუცილებლად სჭირდება ორატორული უნარ-ჩვევების გამომუშავებაც, რათა ძადაგებანი უფრო გასაგები, მარტივად აღსაძმელი გახდეს...

ესაუბრა
ლია ჭილლაძე

◎ ინფორმაცია

პრიმინალისტიკური სამსახურის უფროსი დააკავეს

შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის თანამშრომლებმა გორის საექსპერტო-კრიმინალისტიკური სამსახურის უფროსი იოსებ ხაბელაშვილი დააკავეს.

როგორც შინაგან საქმეთა სამინისტროს პრესსამსახურში განაცხადეს, ხაბელაშვილმა ყალბი დოკუმენტის გამოყენებით, მოტყუებით სხვისი უძრავი ქონება გაასხვისა, რის შედეგადაც თაღლითურად 20 000 ამერიკული დოლარი მიითვისა.

საქმეს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექცია იძიებს.

პატიმარმა თავი ჩამოიხრჩო

სასჯელაღსრულების №6 დაწესებულებაში პატიმარი ლევან ავლელიშვილი ჩამოიხრჩვალი იპოვეს.

როგორც სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის პრესსამსახურის უფროსმა სალომე მახარაძემ განაცხადა, წინასწარი ინფორმაციით პატიმარმა თავი საკუთარი ქამრით ჩამოიხრჩო.

მახარაძის თქმით, ჩატარდა გვამის და შემთხვევის ადგილის ექსპერტიზა. პარალელურად ტარდება საგამოძიებო მოქმედებებიც.

საქმეს სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის საგამოძიებო სამსახური იძიებს.

ამასთან, ლევან ავლელიშვილის ოჯახის წევრებს არ სჯერათ, რომ პატიმარმა თავი საკუთარი სურვილით ჩამოიხრჩო. ისინი განმარტავენ, რომ ავლელიშვილი საპყროგილეში რამდენიმე საათის შეყვანილი იყო და ამას არ გააკეთებდა.

ინტერპრესნიუსი

◎ ლარის კურსი

6 თებერვლიდან დადგინდა ლარის მიმართ უცხოური ვალუტების შემდეგი კურსი

ინგლისური გირვ. სტერლ.	1	3,3814 ლარი
აშშ დოლარი	1	1,7195 ლარი
ევრო	1	2,2290 ლარი
რუსული რუბლი	1	0,0648 ლარი.
აზერბაიჯანული მანათი	1	1,9753 ლარი.
სომხური დრამი	100	0,4792 ლარი.
უკრაინული გრივნა	10	3,4023 ლარი.

◎ ანეკდოტები

წავიდა მიხო ამერიკაში. კბილი ასტკივდა. სტომატოლოგს მიაკითხა. მან გასინჯა პაციენტი, დაათვალიერა თავისი ძართველი კოლეგების ნამუშევარი და მიხოს თანაგრძნობით ჰკითხა: „თქვენ რა, გაწამებდნენ?“

* * *

დიალოგი იპოდრომზე:

— თქვენ აშკარად მცოდნე კაცის გამომეტყველება გაქვთ. ვერ მეტყოლით, რომელ ცხენზე ჩავიდე ფსონი, რათა უთუოდ მოვიგო?

— თუ უთუო მოგება გსურთ, ფსონი უნდა გააკეთოთ იმ ცხენზე, რომელიც ფინიშთან პირველი მივა.

* * *

ოჯახური ცხოვრების პარადოქსები: ჩხუბისთვის მიზეზი უძონლობაც შეიძლება გახდეს ჩხუბის მიზეზი.

* * *

ჩალურჯებული თვალიც შეიძლება ჩაითვალოს თვალსაჩინო აგიტაციის საშუალებად.

* * *

ერთ ზოოპარკში ვეფხვის გამოსაკვებად წელიწადში მხოლოდ ათასი დოლარი გამოყვეს, მაგრამ მხეცი მაინც მუდამ მაძღარი იყო. უბრალოდ ზოოპარკში მთვრალი დამთვალიერებლების შეშვება დაიწყეს, ათასი დოლარი კი ვეფხვის ვოლიერში თვალსაჩინო ადგილას დადეს.

რეკლამა

„საქართველოს რესპუბლიკაში“ 98-96-32; 899 328576

◎ კადრი

საქართველოს რესპუბლიკა
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
აიწყო და დაკაბადონდა „გამომცემლობა მაქსიმუმში“. მ. კოსტავას ქ. №14. ტელ: 93-50-22.
იბეჭდება გამომცემლობა „კოლორის“ სტამბაში, რკინიგზის ჩიხი, 20.

დამფუძნებლები — გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ თანამშრომლები

გამომცემელი — შპს „თანადგომა-1“
ქიზიყის 14
ტ: 899 797679; 98-96-32

მთავარი რედაქტორი
ალეკო ასლანიშვილი
მორიგე რედაქტორი
მამუკა ვაშაკიძე

ინდექსი 66434,
მისამართი: 0108, თბილისი,
მ. კოსტავას ქ. №14.
მთავარი რედაქტორი: 98-96-34.
მთავარი რედაქტორის მოადგილეები: 98-96-33.
სარეკლამო განყოფილება: 98-96-32; 899 328576

რედაქციის მიერ შეუკვეთავი მასალები დაიბეჭდება ავტორთა ხარჯით. წერილებში მოყვანილი ფაქტების უტყუარობაზე პასუხს აგებენ ავტორები, რომელთა მოსაზრებები, შესაძლოა, მუდამ არ ემთხვეოდეს რედაქციის პოზიციას.

ავტორებს ვთხოვთ, კომპიუტერზე ანაწყობ 2-2,5 ნაბეჭდ გვერდზე მეტი მოცულობის სტატიებს ნუ შემოგვთავაზებენ.